UNIVERSITAIR FORENSISCH CENTRUM

JAARVERSLAG 2024

Behandeling & Begeleiding van daders van seksueel misbruik

Collaborative Antwerp Psychiatric Research Institute
University of Antwerp

UZA

Dit jaarverslag werd opgesteld door het Universitair Forensisch Centrum (UFC) in opdracht van de FOD Justitie.

Afgeleverd op: 31.03.2025
Verantwoordingsperiode: 01.01.2024-31.12.2024

VOORWOORD

Geachte lezer,

2024 was het jaar dat het UFC onder financiële hoogspanning stond. De unieke subsidiëring door het federaal Ministerie van Justitie kon geen antwoord meer bieden op de toegenomen anciënniteit en de uitgesproken indexering van de lonen van onze teamleden. Dankzij constructief overleg met de andere overheden werd er een tijdelijke oplossing gevonden door een eenmalige financiële injectie van het federaal Ministerie van Volksgezondheid en de Vlaams Ministeries van Welzijn en van Justitie en Handhaving. Bij het schrijven van dit voorwoord hopen we dat er een structurele oplossing voor de financiering komt in 2025 met de hervorming van het Samenwerkingsakkoord.

Een terugblik op de activiteiten van het Vlaams steuncentrum in 2024 kon ten dele verklaard worden door deze precaire financiële situatie. We hadden een aanmeldingsstop tot augustus 2024, dat vooral werd gecommuniceerd in ons netwerk. Ondanks deze aanmeldingsstop waren er echter niet minder intakes en behandelingen die werden opgestart, het had vooral een invloed op onze wachtlijst. Minder partners van het samenwerkingsakkoord vonden de weg tot het aanvragen van individuele casusbesprekingen, wat ten dele verklaard kan worden door deze communicatie. Om het contact te herstellen startten we met een telefonische consultatieve permanentie vanaf het einde van het jaar.

Er werden meer vragen gesteld naar opleiding en intervisie aan ons steuncentrum ten gevolge van de tijdelijke financieringen vanuit de verschillende overheden. Ook waren er veel vragen vanuit de media. We hebben veel opleidingen en vormingen gegeven. Daarnaast leverden we bijdragen op congressen, publiceerden we artikels en verzorgden we de redactie van een nieuw casusboek seksueel grensoverschrijdend gedrag. Door onze betrokkenheid in het Europese PROTECH-project werd ons internationaal netwerk sterk uitgebreid. Maar ook vernieuwende projecten werden verdergezet en/of bestendigd, zoals de contextwerking voor daders van seksueel geweld en de lotgenotengroepen van Stop it Now!.

Met betrekking tot de probleemgedragingen en diagnoses in ons klinisch centrum zagen we ongeveer hetzelfde als in de overige jaren. Vooral pedoseksualiteit en -filie, efeboseksualiteit en -filie en kindermisbruik toonden de hoogste frequenties, maar ook exhibitionisme en voyeurisme zijn meer voorkomend. Een opmerkelijke stijging was er dan weer voor problemen met hyperseksualiteit.

In 2024 namen we afscheid van onze psychologe Liesbeth Merkx. Wij wensen haar veel succes in de toekomst. Haar openstaande vacature zorgde voor toegenomen druk en uitdagingen in ons team en kwam bovenop onze financiële onzekerheid. Hierdoor boden we enkel twee stages criminologie aan. Twee psychiaters in opleiding volgden een stage in de forensische psychiatrie, namelijk dr. Andreas Frans en dr. Niels Albert.

Tenslotte hopen we dat dit jaarverslag zal voldoen aan uw verwachtingen en kijken ernaar uit om u te ontmoeten in 2025.

Prof. dr. Kris Goethals
Directeur UFC/
forensisch psychiater

UNIVERSITAIR FORENSISCH CENTRUM

JAARVERSLAG 2024

VOORWOORD **2**

1. VOORSTELLING VAN HET UFC-TEAM **1**

1.1 PERSONALIA **1**
1.2 ORGANOGRAM UFC 2024 ..... **3**
1.3 PRAKTISCHE INFORMATIE **4**

1. STEUNTAKEN VAN HET UFC **5**

1.1 VERVULLEN VAN EEN CONSULTATIEFUNCTIE **5**
1.1.1 CONSULTVRAGEN 5
1.1.2 SECOND OPINIONS EN ADVIESVRAGEN 10
1.1.3 VERTEGENWOORDIGING IN BELEIDS- EN ADVIESORGANEN 11
1.1.4 MEDIA 13
1.2 VERSTREKKEN VAN WETENSCHAPPELIJKE INFORMATIE **16**
1.2.1 FORENSISCHE BIBLIOTHEEK 16
1.2.2 WETENSCHAPPELIJKE TIJDSCHRIFTEN 17
1.2.3 JOURNAL CLUB 18
1.2.4 NIEUWSBRIEF VOOR DE FORENSISCHE HULPVERLENER 23
1.2.5 WEBSITE – WWW.UFC.BE 24
1.2.6 HANDBOEK: BEHANDELING VAN SEKSUEEL AFWIJKEND GEDRAG 27
1.2.7 CASUSHANDBOEK: SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG 29
1.3 UITVOEREN VAN WETENSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN **31**
1.3.1 PUBLICATIES IN 2024 31
1.3.2 PUBLICATIES UNDER REVIEW 31
1.3.3 OPLEIDING, VORMINGSMOMENTEN EN CONGRESSEN IN 2024 32
1.3.4 WETENSCHAPPELIJKE EN KLINISCHE STAGES EN MASTERPROEVEN 35
1.3.5 UFC-ONDERZOEKSGROEP 36
1.3.6 WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK 36
1.3.7 BIJGEWOONDE VORMINGSMOMENTEN EN CONGRESSEN 43
1.3.8 PSYCHOTHERAPIEOPLEIDINGEN EN POSTACADEMISCHE VORMINGEN 45
1.4 GEORGANISEERDE OPLEIDINGSMOMENTEN **46**
1.4.1 UFC STUDIEDAG: CONTEXTGERICHT WERKEN MET ZEDENPLEGERS 46
1.4.2 NL-ATSA WEBINAR: SEKS EN AUTISME: VERDIEPENDE INZICHTEN IN COMPLEXE RELATIES 49
1.4.3 NL-ATSA STUDIEDAG & TRAINING: DE JONGE SEKSUELE PLEGER IN BEELD 51
1.4.4 UFC OPEN TRAINING STATIC-STABLE-ACUTE 54
1.4.5 INTERUNIVERSITAIRE POSTACADEMISCHE OPLEIDING 'FORENSISCHE PSYCHOLOGIE EN PSYCHIATRIE' 54
1.4.6 AANBOD OP MAAT 54
1.5 OVERLEG **58**
1.5.1 BELEIDSVERGADERING UFC 58

1.5.2 Overleg met de steuncentra 59
1.5.3 Begeleidingscomité van het samenwerkingsakkoord 59
1.5.4 NL-ATSA 60
1.5.5 Overleg met DG EPI FOD Justitie 61
1.5.6 Overleg met de andere Federale en Vlaamse overheden 61
1.5.7 Teamoverleg met externe partners 61
1.5.8 Centraal instroomteam 61
1.5.9 Overlegplatform gespecialiseerde voorzieningen 62
1.5.10 Andere deelnames aan overlegmomenten met externe organisaties of voor externe projecten 62

2. KLINISCHE ACTIVITEITEN 64

3.1. AANGROEI VAN HET PATIENTENBESTAND 64
3.2. PROBLEEMGEDRAG BIJ AANMELDING 67
3.3. GERECHTELIJK STATUUT 72
3.4. VERWIJZERS 74
3.5. GECLASSIFICEERDE STOORNIS 78
3.6. BEWINDVOERING 84

3. BIJKOMENDE PROJECTEN UFC 85

4.1. STOP IT NOW! 85
4.2. PROTECH-project 89
4.3. Prevent and protect through (2PS) 90
4.4. PROJECT SOCIALE KAART 91
4.5. Het contextproject: aanbod voor contextfiguren van (potentiële) plegers van zedenfeiten 92

BIJLAGEN 94

1. AANVULLING UFC BIBLIOTHEEK IN 2024 94

2. UITNODIGING STUDIEDAG CONTEXTGERICHT WERKEN 95

3. SOCIALE KAART VIJFDE EDITIE 98

1. VOORSTELLING VAN HET UFC-TEAM

1.1 PERSONALIA

Prof. dr. Kris Goethals is directeur van het Universitair Forensisch Centrum (UFC). Hij is psychiater sinds 2000 en deeltijds verbonden aan het UFC. Hij doctoreerde aan de Radboud Universiteit Nijmegen (2008), is verbonden aan het Collaborative Antwerp Psychiatric Research Institute (CAPRI) en staat in voor het psychiatrisch en wetenschappelijk beleid van het steuncentrum. Hij superviseert ook de arts specialisten in opleiding (ASO) in het UFC.

Dr. Andreas Frans, ASO psychiater, startte tijdens het academiejaar 2023-2024 zijn stage bij het UFC voor de periode van een jaar. Zijn stage liep in september 2024 af. Vervolgens werd dr. Niels Albert als ASO psychiater aangesteld in de laatste maanden van 2024. De ASO psychiater staat in het UFC mee in voor de psychiatrische zorgfunctie en werkt deeltijds in de zorgequipe van de gevangenis van Antwerpen. Het UFC biedt tevens naast elke stageplaats in de zorg van het UFC en de gevangenis steeds een stageplaats aan voor een ASO die werkzaam is bij de psychosociale dienst van de gevangenis van Merksplas. Echter was dit in 2024 niet het geval.

Wim Huys is licentiaat in de klinische psychologie (RUG, 2002) en gedragstherapeut (UGent, 2009). Wim is algemeen coördinator van het UFC. Hij verzorgt het psychotherapeutische luik van het behandelingsaanbod samen met Liesbeth Merckx, master in de klinische psychologie (KU Leuven, 2017) en Tineke Dilliën, licentiaat in de klinische psychologie (RUG, 2002) en gedragstherapeut (UGent, 2013). Tineke is in 2014 gestart met een doctoraat en was daardoor aangesteld aan het CAPRI van de Universiteit Antwerpen tot november 2018. Momenteel neemt ze halftijds een behandelopdracht op in het UFC. Hiernaast verzorgen Liesbeth Merckx en Tineke Dilliën ook het onderzoeks- en vormingsaanbod van het UFC. Alana Schuerwegen, bachelor in de toegepaste psychologie, neemt de psychosociale begeleidingen voor haar rekening. In 2018 startte ze met een onderzoek naar psychologische drijfveren bij BDSM-participanten. Minne De Boeck is master in de criminologische wetenschappen en conflict & developmentstudies (RUG, 2012) en staat in voor de coördinatie van het steuncentrum. Ze organiseert het opleidings- en vormingsaanbod en geeft tevens opleidingen, voert verschillende beleids- en steunopdrachten uit, werkt rond preventie en draagt bij aan de intakes, risicotaxatie en adviezen in het behandelcentrum. Sinds mei 2017 is ze ook projectverantwoordelijke voor 'Stop it Now!', een project ter preventie van seksueel kindermisbruik. Minne De Boeck en Alana Schuerwegen zijn tevens samen verantwoordelijk voor de implementatie van specifieke risicotaxatie-instrumenten bij seksuele daders in Vlaanderen. Larissa Van Puyvelde is master in de criminologische wetenschappen (UGent, 2022) en startte oorspronkelijk als stagiaire bij het UFC. Daarna mocht ze criminologe, Minne De Boeck, gedurende haar afwezigheid vervangen voor de taken van het steuncentrum, alsook het preventieproject Stop it Now! Vlaanderen. Vandaag is ze betrokken als junior onderzoeker bij het Protech project. Dit is een internationale samenwerking,

gefinancierd door de Europese Commissie. Annelies Van Looy is medisch secretaresse en staat in voor het secretariaatswerk en het beheer van de bibliotheek.

Prof. dr. Luc Van Gaal (neuronendocrinologie) verleent zijn medewerking als extern consulent bij de hormonale behandeling van de patiënten.

Gerechtelijke expertise

Emeritus Professor dr. Paul Cosyns is eredirecteur van het UFC. Hij verzorgde de deskundige adviesfunctie in toepassing van art. 9 bis van de Wet van 29 juni 1964 met het oog op eventueel op te leggen maatregelen. Deze opdracht vond plaats onafhankelijk van de werking van het UFC. Aan het einde van het jaar 2015 werd deze deskundige adviesfunctie stopgezet. In het jaar 2021 startte het UFC de deskundige adviesfunctie opnieuw op, onder begeleiding van Prof. dr. Kris Goethals. Deze adviesfunctie vindt plaats onafhankelijk van de steun- en behandelopdracht van het UFC.

1.2 ORGANOGRAM UFC 2024

Figuur 1: Organogram UFC

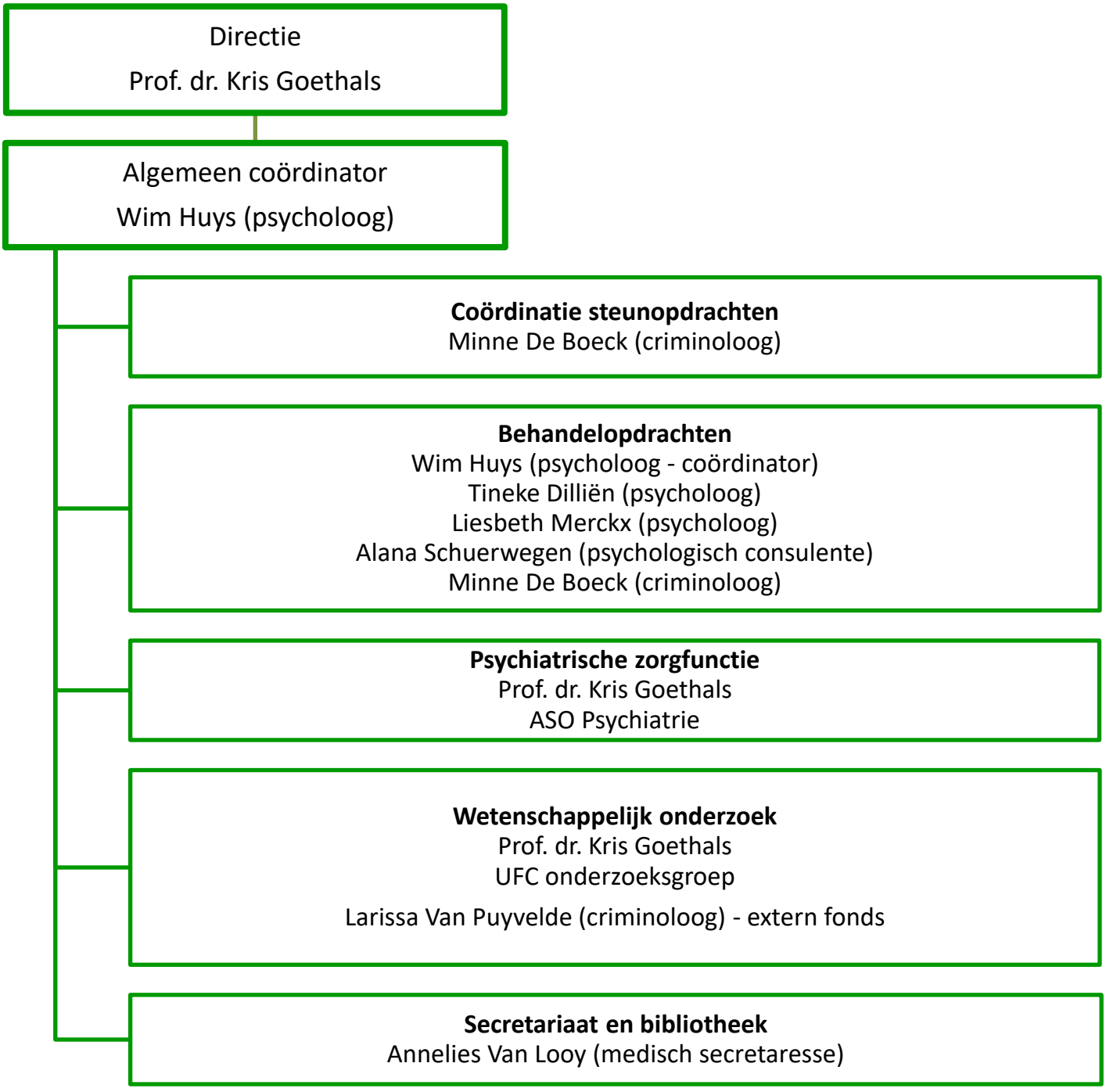

1.3 PRAKTISCHE INFORMATIE

Adres:	Universitair Forensisch Centrum Dienst Psychiatrie Universitair Ziekenhuis Antwerpen Drie Eikenstraat 655 B – 2650 Edegem
Telefoon:	03 / 821 34 38
Fax:	03 / 825 16 41
E-mail:	ufc@uza.be
URL:	www.ufc.be

Het UFC secretariaat kan via bovenstaand telefoonnummer bereikt worden op volgende momenten:

Maandag:	08u30 – 12u15
Dinsdag:	08u30 – 12u15 en 13u30 – 16u00
Woensdag:	/
Donderdag:	08u30 – 12u15 en 13u30 – 16u00
Vrijdag:	08u30 – 12u15 en 13u30 – 16u00

Intakegesprekken:	maandag van 8u30 tot 12u
Permanentie consultvragen:	eerste maandag van de maand van 8u30 tot 12u
Bezoek bibliotheek:	na afspraak

Consultatiefunctie steuncentrum:
Zowel via mail of telefoon, als de mogelijkheid om de consultatiefunctie op de multidisciplinaire teamvergadering van het UFC te bespreken, op maandag van 13u – 14u (na afspraak).

E-mail medewerkers	Kris.Goethals@uza.be Minne.DeBoeck@uza.be Wim.Huys@uza.be Tineke.Dilliën@uza.be Liesbeth.Merckx@uza.be Alana.Schuerwegen@uza.be Annelies.VanLooy@uza.be Larissa.VanPuyvelde@uza.be
Website	www.ufc.be
Twitter account	@ufc_be

1. STEUNTAKEN VAN HET UFC

1.1 VERVULLEN VAN EEN CONSULTATIEFUNCTIE

1.1.1 Consultvragen

Het steuncentrum biedt een consultatiefunctie aan in de vorm van een teleconsult en/of een consultgesprek. Het teleconsult houdt in dat de partners van het samenwerkingsakkoord, de forensische en reguliere hulpverlening, studenten en privépersonen telefonisch, per mail, per post of via de website consultvragen kunnen richten aan de medewerkers van het UFC. Een consultvraag kan betrekking hebben op een specifieke casus, een algemene vraag omtrent begeleiding of behandeling, een vraag naar wetenschappelijke achtergrond, juridische en ethische aspecten of algemene praktische informatie met betrekking tot het UFC.

De partners van het samenwerkingsakkoord, de forensische en reguliere hulpverlening hebben de mogelijkheid om hun consultvraag met betrekking tot een casus te verduidelijken in een consultgesprek met de medewerkers van het UFC. Hierbij wordt gevraagd om voorafgaandelijk gegevens, met betrekking tot de specifieke casus, aan het UFC over te maken. Het UFC levert enkel en alleen advies aan de aanvragende dienst en onderneemt geen stappen ten aanzien van derden naar aanleiding van een consultvraag.

In 2024 hebben zowel de partners van het samenwerkingsakkoord als externen regelmatig gebruik gemaakt van de consultatiefunctie van het UFC. De medewerkers van het UFC beantwoordden in totaal 254 consultvragen. Het antwoord werd telefonisch, via e-mail of tijdens een face-to-face gesprek gegeven. Sinds 2015 is er een stijgende lijn op te merken in het aantal beantwoorde consultvragen. In 2022 zagen we een lichte daling in deze cijfers, doch bleven ze in dezelfde stijgende lijn liggen van de jaren voorheen. Tevens resulteerde het jaar 2023 weer in een duidelijke stijging van het aantal consultvragen. Ook in 2024 zien we een lichte daling ten opzichte van 2023, wat kan te maken hebben met enerzijds de aanmeldingsstop waardoor minder gerichte cliëntvragen kunnen zijn binnengekomen. Anderzijds de financiële onzekerheden van het UFC waardoor bepaalde prioriteiten dienden te worden gemaakt. Sinds 2019 worden ook de second opinion vragen van de PSD, alsook de adviesvragen vanuit de hulpverlening over patiënten geregistreerd omdat deze moeilijk te onderscheiden zijn van andere consultvragen. Dit kan ook een impact hebben op het feit dat de consultvragen sinds 2019 opmerkelijk in stijgende lijn zijn geëvolueerd. Verder geeft het aan dat het UFC steeds meer gekend is als steuncentrum en dichter bij het netwerk komt te staan. In onderstaande grafiek wordt een overzicht gegeven van het aantal consultvragen doorheen de jaren.

Figuur 2: jaaroverzicht consultvragen

Voor de registratie van de consultvragen werd tot en met 2017 gebruik gemaakt van specifieke registratielijsten. Bij de resultaten van het jaar 2017, zagen we echter dat het grootste aantal consultvragen afkomstig was van aanmelders die niet vermeld werden in de lijst en dus onder 'andere' geclassificeerd werden. Om een beter zicht te krijgen op deze aanmelders, heeft het UFC vanaf het jaar 2018 een nieuw registratieformulier uitgewerkt. Voornamelijk de verschillende behandelvoorzieningen werden meer gespecifieerd. Zo kan worden bekeken vanuit welke hoek de consultvragen komen en in welke mate de consultvragen zich voornamelijk richten op de partners van het samenwerkingsakkoord. In onderstaande tabellen en grafieken wordt een overzicht gegeven van de aanvragers en de inhoud van het consult.

Aanvragers

1. PSD
2. Gespecialiseerde voorzieningen – ambulant
3. Gespecialiseerde voorzieningen – residentieel (APZ Sint-Lucia in Sint-Niklaas, Sint-Amandus in Beernem of Asster in Sint-Truiden)
4. Niet-gespecialiseerde voorzieningen – ambulant (huisarts, privé-therapeut, CGG/CAW,…)
5. Niet-gespecialiseerde voorzieningen – residentieel en beschut wonen (Duffel, Bierbeek,…)
6. Onderwijs
7. Media
8. Gerechtelijke instanties en advocatuur
9. Justitiehuis
10. Stop it Now!
11. Ander (wie?)

Tabel 1: Aanvrager van de consultvraag 2024

Aanvrager	Aantal	%
PSD	26	10
Gespecialiseerde voorzieningen – ambulant	35	14
Gespecialiseerde voorzieningen – residentieel	4	2
Niet-gespecialiseerde voorzieningen – ambulant	20	8
Niet-gespecialiseerde voorzieningen – residentieel	16	6
Onderwijs	20	8
Media	76	30
Gerechtelijke instanties en advocatuur	4	2
Justitiehuis	14	6
Stop it Now!	2	1
Ander	37	15
Totaal	**254**	**100**

Figuur 3: Aanvragers consultvragen 2024

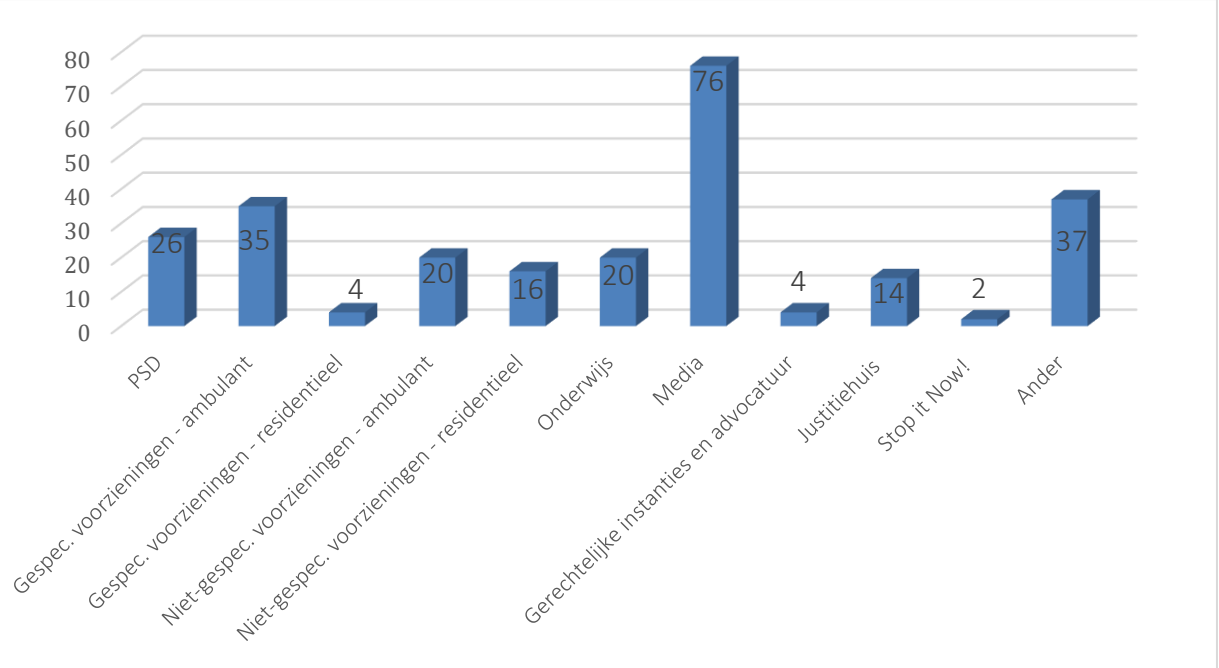

In het jaar 2024 kwamen de meeste vragen van de media, goed voor 30% van het aantal consultvragen, gevolgd door vragen van andere aanvragers (15%), en de gespecialiseerde ambulante behandelcentra (14%), tevens kwam 10% van de PSD, wat een stijging inhoudt ten opzichte van 2023. De opmerkelijkste daling in consultvragen zit bij de justitiehuizen. Dit zou te wijten kunnen zijn aan aanmeldingsstop van het UFC. De consultvragen van andere aanvragen zijn diensten die niet opgenomen zijn in de lijst zoals politonele diensten, hulplijnen, interneringslandschap, betrokken organisaties uit het werkveld (Child Focus, Sensoa, Zorgcentrum na Seksueel Geweld, ICRH, SAM vzw, VECK, de overheid, bisdom, Veilig Huis, privé-therapeuten etc.), alsook van particulieren.

In vergelijking met vorige jaren is een stijging duidelijk merkbaar bij de mediavragen en een daling bij de vragen uit het onderwijs. Het preventieproject Stop it Now! werd opgestart in 2017, wat bijgevolg een mogelijke verklaring zou kunnen zijn voor de stijging in het aantal consultvragen van de media de laatste jaren. Deze vaststelling ligt in lijn met de ambitie van het UFC om een stem uit te brengen in het maatschappelijk debat over forensische psychiatrie, seksuele delinquentie en de preventie van seksuele delicten. Wat betreft het onderwijs dient het UFC prioriteiten te stellen. Vragen naar interviews en deelname aan onderzoek van lagere- of middelbare school studenten worden bijgevolg vaak niet opgenomen. Tevens worden niet alle opleiding en vormingsvragen hierin opgenomen (zie overzicht later in het jaarverslag), terwijl het UFC ook wel op deze manier het onderwijs ondersteunt.

Naast de maatschappelijke opdrachten (media & onderwijs) biedt het UFC voornamelijk ondersteuning aan de ambulante en residentiële zorg, zowel de gespecialiseerde voorzieningen, als de niet-gespecialiseerde voorzieningen voor seksueel afwijkend gedrag. Het valt op te merken dat in 2024 meer gespecialiseerde ambulante behandelcentra de weg hebben gevonden (14%) ten opzichte van 2023 (11%) en 2022 (6%), dit kent een stijgende evolutie. De residentiële gespecialiseerde centra blijven echter beperkt (2%), ondanks de opstart van het overlegplatform van alle gespecialiseerde voorzieningen, waar ook de residentiële centra aan deelnemen. Dit zou kunnen veranderen wanneer zij ook weldegelijk worden erkend in het samenwerkingsakkoord, zodat zij bevestiging krijgen dat ook zij beroep kunnen doen op het steuncentrum. Wat betreft de niet-gespecialiseerde voorzieningen lijken die ook sterk hun weg te vinden, samen zijn deze consultvragen goed voor 14% van het totaal. Dit is een kleine daling ten opzichte van de vorige jaren. Vorig jaar was een daling merkbaar bij de vragen van de PSD (van 11% naar 8%), echter lijkt dit opnieuw te zijn hersteld (10%).

Hoewel verschillende partners de weg lijken te vinden naar het UFC, stellen we vast dat de vragen van de justitiehuizen beperkt blijven (6%). Echter biedt het UFC een opleiding en intervisie aan de justitiehuizen aan, die de vraag naar consultvragen zou kunnen beïnvloeden. Ze kunnen hun vragen immers ook tijdens de opleidingen en intervisies stellen. Eind 2023 is er opnieuw gestart met de opleidingen aan de justitieassistenten, dit werd begin 2024 verder gezet. In 2025 worden opnieuw 5 groepen opgestart. Latere evaluatie zal moeten opvolgen of sensibilisering en contact houden met dergelijke partners ook een invloed heeft op het aantal consultvragen.

Het UFC krijgt nog steeds heel wat hulpvragen van partners die niet werden opgenomen in het samenwerkingsakkoord. Nieuwe projecten brengen voor het steuncentrum duidelijk nieuwe netwerken en opportuniteiten met zich mee. Het is bovendien voelbaar dat het begeleidings- en behandelnetwerk voor seksuele daders is hertekend en dat niet enkel de partners van het samenwerkingsakkoord ondersteuning nodig hebben in het kader van de begeleiding en behandeling van seksuele daders.

Tabel 2: Inhoud van de consultvraag 2024

Inhoud	Aantal	%
Adviesvraag – vraag naar diagnostiek/behandeling seksuele daders – naar aanleiding van concrete casus	64	25
Adviesvraag – vraag naar diagnostiek/behandeling seksuele daders – algemeen	23	9
Vraag naar sociale kaart	22	9
Beroepsgeheim – privacy – dossiers – deontologie	1	0
Juridische vraag	6	2
Vraag naar medewerking aan wetenschappelijk onderzoek	9	4
Vraag naar vorming/opleidingsmogelijkheden	4	2
Specifieke literatuuraanvraag/bezoek bib/psychodiagnostisch instrumentarium	25	10
Mediavragen	75	30
Beleids- en ondersteuningsvragen	16	6
Andere	9	4
Totaal	**254**	**100**

Figuur 4: Inhoud van de consultvragen 2024

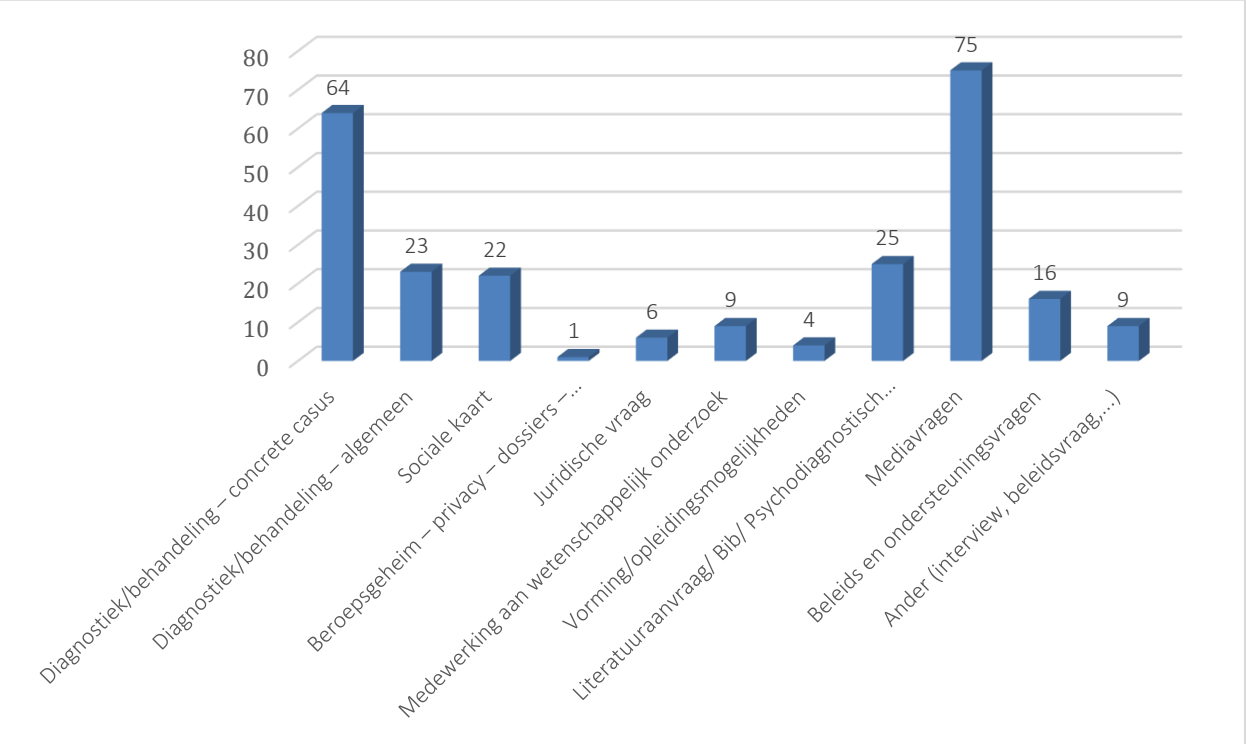

In de jaren 2019, 2020, 2021, 2022, en 2023 hadden de meeste vragen betrekking op de begeleiding/behandeling van een concrete patiënt. Ook in het jaar 2024 lijkt dit één van de belangrijkste thema's te zijn. Sinds 2021 is het aantal specifieke casusvragen opmerkelijk gestegen, wat vooral te wijten lijkt aan de specifieke vragen over de scoring van risicotaxatie in een specifiek dossier. In 2021 betrof dit 23% van de vragen, in 2022 25% van de vragen, in 2023 28% van de vragen en in 2024 opnieuw 23%. De daling in de beleids- en ondersteuningsvragen, die merkbaar was in 2022, blijft van toepassing. Echter wordt niet elke beleidsvraag altijd consistent geregistreerd. Door de vertegenwoordiging in beleidsorganen vervullen we immers ook onze beleidsopdracht, deze worden hier niet in opgenomen (zie '1.1.3 Vertegenwoordiging in beleids- en adviesorganen'). De stijging van de categorie 'ander' die opmerkelijk was in 2022 en 2023, heeft zich niet bestendigd. Een betere categorisatie van de inhoud van de vragen, draagt hier mogelijk toe bij. Het gaat dan om vragen in verband met aanbevelingen, interviews van media en scholen, opinie, etc. In het jaar 2024 waren er verder stijgingen merkbaar in het aantal vragen van de media, de algemeen vragen naar diagnostiek en behandeling van plegers en sociale kaart vragen. De wetenschappelijke opdrachten, alsook de maatschappelijke opdracht van het steuncentrum winnen duidelijk aan belang in het netwerk.

1.1.2 Second opinions en adviesvragen

Tijdens het jaar 2024 werd het UFC **15 keer** geconsulteerd in het kader van een second opinion, dit betreft vragen naar een uitvoerig advies in een concrete casus. De meeste vragen komen hierbij van de **psychosociale diensten van de gevangenissen** (9), ook enkelen van de **justitiehuizen** (3), soms werden

deze adviesvragen ook gesteld door de **reguliere hulpverlening** (3). Hierbij gaat het meestal om een psychiatrisch advies of een medicatie-advies. Het advies met betrekking tot de concrete vragen werd na een grondige dossierstudie en multidisciplinair teamoverleg telefonisch en/of per brief doorgegeven. Indien wenselijk werd de betrokken patiënt uitgenodigd voor een consultatie en/of de betrokken behandelaars/adviseurs uitgenodigd voor een overleg.

1.1.3 Vertegenwoordiging in beleids- en adviesorganen

COSA

Ook tijdens het jaar 2024 zetelde het UFC in de **stuurgroep van het COSA project** (Circles of Support and Accountability), in 2024 enkel uitgevoerd door het CAW van Antwerpen. Minne De Boeck, criminologe van het UFC, nam deel aan de stuurgroepvergadering op 22/01/2024 en 31/10/2024. In 2025 zal de stuurgroep bij goedkeuring opnieuw van start gaan waarvan het UFC opnieuw deel van uitmaakt. Bij nieuwe aanmeldingen is het UFC tevens bereid risicotaxatie uit te voeren, dit met oog op het inschatten van het recidiverisico en het in kaart brengen van relevante risicofactoren. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de risicotaxatie-instrumenten specifiek voor zedenplegers: de STATIC-99R en de STABLE-2007. Het UFC voerde in het jaar 2024 geen risicotaxatie uit voor COSA. De medewerkers van COSA Antwerpen zijn ondertussen grotendeels opgeleid voor het zelf afnemen van risicotaxatie. Deze opleiding werd tevens vormgegeven door het UFC. De verdere subsidiëring van COSA staat nog steeds onder druk, gezien het heden ook enkel wordt uitgevoerd in Antwerpen en dus niet breed geïmplementeerd kan worden. In dit kader werd er een onderzoek uitgeschreven met betrekking tot de verdere implementatie van het COSA project in Vlaanderen. In 2022 voerde het UFC onderzoek uit naar de verdere uitrol ervan, voor een verdieping hiervan verwijzen we naar het jaarverslag van 2022. Op het einde van het jaar 2023 kreeg COSA de bevestiging van de overheid dat het project kon worden verdergezet voor een periode van 2 jaar, echter zijn er enkel middelen toegekend aan COSA Antwerpen.

Voor meer informatie:
http://www.cawantwerpen.be/project-COSA
https://cosabelgie.wordpress.com/agenda/

Lidmaatschappen en deelname aan besturen, commissies en redacties door prof. dr. Goethals

- Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie, waarbij lid van de Sectie Forensische Psychiatrie
- Voorzitter van de forensische sectie van de European Psychiatric Association
- European Psychiatric Association, waarbij lid van de sectie Psychopathology
- Ghent Group (Task Force for Forensic Psychiatric Education and Training)
- World Psychiatric Association, section Psychiatry, Law and Ethics and Forensic Psychiatry
- Stuurgroep Seminar on Forensic Psychiatry in Europe, München
- Lid van de stuurgroep van het Collaborative Antwerp Psychiatric Research Institute (CAPRI) voor de onderzoekslijn forensische psychiatrie

- Lid van de Editorial Board van het International Journal of Forensic Mental Health
- Lid van de Editorial Board van Criminal Behaviour and Mental Health
- Lid van de Editorial Board van het Journal of Psychiatry and Behaviour Therapy
- Redactielid van het Tijdschrift voor Psychiatrie
- Redactielid Casusboek Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag, Boom
- Coördinator voor de interuniversitaire postacademische vorming (PAVO) forensische psychiatrie en psychologie aan de Universiteit Antwerpen
- Lid van het associatiecomité Universitaire Ziekenhuisdienst Psychiatrie
- Lid van de Academische Directie Universitaire Ziekenhuisdienst Psychiatrie
- Lid van de erkenningscommissie forensische psychiatrie: Agentschap Zorg en Gezondheid
- Bestuurscomité Geestelijke Gezondheidszorg, Ziekenhuis Duffel
- Lid van ATSA, de Association for the Treatment of Sexual Abusers
- Lid van NL-ATSA, de Nederlandstalig vereniging ter preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag, chapter van het Amerikaanse ATSA (Association for the Treatment of Sexual Abusers)

Deelname aan stuurgroepen, overlegplatformen en commissies door criminologe Minne De Boeck

- Lid van het Vlaams Begeleidingscomité inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik, on hold
- Lid van de stuurgroep Stop it Now! in het kader van de preventie van seksueel kindermisbruik in Vlaanderen
- Lid van het NL-ATSA bestuur, de Nederlandstalig vereniging ter preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag, affiliatie van het Amerikaanse ATSA (Association for the Treatment of Sexual Abusers)
- Lid van ATSA, de Association for the Treatment of Sexual Abusers
- Lid van de werkgroep preventie van NL-ATSA
- Lid van het platform ‘seksueel grensoverschrijdend gedrag’ van Sensoa
- Lid van de Overlegplatformen Online Hulp (OHUP) en Online hulp- en informatielijnen (OHIL)
- Organisator van de focusgroepen Stop it Now!
- Organisator van het overlegplatform gespecialiseerde voorzieningen
- Lid van de stuurgroep Zorg aan Geïnterneerden
- Lid van de expertisegroep ‘risicotaxatie justitiehuizen’, kabinet Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Zuhal Demir
- Lid van stuurgroep ‘aparte unit zedendelinquenten’, kabinet Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Zuhal Demir
- Lid van stuurgroep COSA

- Lid van PROTECH consortium, European Commission
- Lid van de Advisory Board, 2PS project, European Commission
- Deelname werkgroep Masterplan Forensische GGZ
- Overleg Cinderella Talks: Punt vzw, de Vrouwenraad en Sensoa
- Overleg voorstelling psychologen regio Antwerpen & Limburg

Deelname aan stuurgroepen, overlegplatformen en commissies door psycholoog Wim Huys

- Lid van de forensische divisie van de Vlaamse Vereniging voor Klinische Psychologie
- Deelname aan de focusgroep Stop it Now!
- Lid van Centraal Instroomteam regio Antwerpen

Deelname aan stuurgroepen, overlegplatformen en commissies door psychologisch consulente Alana Schuerwegen

- Lid van NL-ATSA, de Nederlandstalig vereniging ter preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag, chapter van het Amerikaanse ATSA (Association for the Treatment of Sexual Abusers)
- Lid van ATSA, de Association for the Treatment of Sexual Abusers
- Lid van de beroepsvereniging voor Psychologisch Consulenten (BPC)

1.1.4 Media

Het UFC kwam in 2024 regelmatig in de media. Verschillende collega's namen deel aan het debat over onder andere preventie, pedofilie, behandeling, voyeurisme, AI en seksueel misbruik, enzovoort. Naast de nieuws- en krantenmedia, verscheen het UFC ook op verschillende nieuwszenders, podcast en radiostations zoals JOE FM, Q-Music, Nostalgie, etc. Deze werden niet steeds afzonderlijk opgenomen maar zijn gelinkt aan één van onderstaande mediamomenten. Het UFC verscheen 44 keer in de media, waarvan 4 keer op de radio en 5 keer op TV.

Hieronder de verschillende referenties:

- Weliswaar, 26 januari 2024, 'Stop it Now!' – Alana Schuerwegen & Minne De Boeck
- VRT nws, 28 januari 2024, 'Hulplijn Stop it Now! vanaf maart elke dag beschikbaar' – Minne De Boeck
- Nieuws.be, 28 januari 2024, 'Hulplijn Stop it Now! vanaf maart elke dag beschikbaar' – Minne De Boeck
- Artsenkrant, 29 januari 2024, 'Hulplijn Stop it Now! vanaf maart elke dag beschikbaar' – Minne De Boeck
- De Zondag, februari 2024, 'Hulplijn Stop it Now! breidt werking uit' – Minne De Boeck

- Radio 1, 7 feburari 2024, De Wereld Vandaag – Minne De Boeck
- HLN, 8 februari 2024, ‘5 vragen aan criminologe na onthullingen in zaak 'meester Thijs': 'Dit toont nogmaals aan dat seksueel misbruik van kinderen wijdverspreid is"’ – Minne De Boeck
- De Morgen, 10 februari 2024, Hoe Facebook en Instagram ook in België een marktplaats voor pedofielen werden: ‘Sinds ik 18 ben krijg ik minder aandacht van volwassen mannen’ – Minne De Boeck
- De Morgen, 27 februari 2024, ‘Nieuwe regels voor wie leert rijden en sociaal internettarief: dit verandert er vanaf 1 maart’ – Minne De Boeck
- Gazet van Antwerpen, 27 februari 2024, ‘Dit verandert vanaf 1 maart: hervorming rijopleiding, stationsloketten open op andere uren en sociaal abonnement voor internet’ – Minne De Boeck
- HLN, 29 maart 2024, ‘Als kind misbruikt, nu krijgt hij zelf 5 jaar cel: “Ze vluchtte met zoontje uit Oekraïne maar belandde door hem in nog grotere hel”’ – Minne De Boeck
- Gazet van Antwerpen, 12 april 2024, ‘Hulporganisatie tegen kindermisbruik nog nooit zoveel gecontacteerd’ – Minne De Boeck
- De Standaard, 12 april 2024, ‘"Tot voor kort konden we maar op een derde van de hulpvragen ingaan"’ – Minne De Boeck
- HLN, 23 april 2024, ‘Zedenfeiten door publieke figuren’ – Minne De Boeck
- Het Kwartier podcast, 6 mei 2024, ‘Jonge daders bij zedenfeiten, politici zwaaien af en wolf in het dorp’ – Minne De Boeck
- VRT nieuws, 6 mei 2024, ‘Avondjournaal’ – Minne De Boeck
- VTM Nieuws, 6 mei 2024, ‘Avondjournaal’ – Minne De Boeck
- VRT nws, 8 mei 2024, ‘Na groepsverkrachting in Kortrijk met verdachten tussen 11 en 16: wat drijft (piep)jonge tieners tot seksueel geweld?’ – Minne De Boeck
- Het Nieuwsblad, 11 mei 2024, ‘Vier experts over groepsverkrachting door piepjonge daders: “Kinderen werden vroeger tegen de muur gezet, vandaag is de opvoeding te vrij geworden”’ – Minne De Boeck
- Het Nieuwsblad, 18 mei 2024, ‘In het hoofd van een stalker’ – Prof. Dr. Kris Goethals
- Gazet van Antwerpen, 6 juni 2024, ‘Aanmeldingsstop voor seksuele delinquenten bij Universitair Forensisch Centrum door gebrek aan mensen en geld: “Ondanks risico op plegen van nieuwe feiten”’ – Prof. Dr. Kris Goethals & Minne De Boeck
- Het Belang van Limburg, 26 juni 2024,’Onschuldige vakantiefoto’s kunnen ongewenst randje krijgen: “Eén op honderd mannen heeft seksuele voorkeur voor kinderen”’ – Minne De Boeck

- Gazet van Antwerpen, 26 juni 2024, ‘Hulplijn tegen kindermisbruik: “Voor 1 op 100 Vlamingen kunnen jouw vakantiefoto’s een seksuele trigger zijn”’ – Minne De Boeck
- Het Nieuwsblad, 27 juni 2024, Een onderschuldige vakantiefoto? Niet voor één op honderd Vlamingen – Minne De Boeck
- VRT nws, 27 juni 2024, ‘"1 op 100 vindt dit hot": campagne Stop It Now! vraagt aandacht voor problematiek kindermisbruik’ – Minne De Boeck
- HLN, 27 juni 2024, ‘“1 op 100 vindt dit hot”: campagne wil met vakantiekiekjes aandacht vragen voor problematiek kindermisbruik’ – Minne De Boeck
- De Standaard, 27 juni 2024, ‘Vakantiefoto kan seksuele trigger zijn’ – Minne De Boeck
- HLN, 26 augustus 2024, ‘Waarom lijke voyeurs zo moeilijk te stoppen? “Eigenlijk zien we het nog te vaak als iets dat ‘niet zo ernstig’ is”’ – Minne De Boeck
- HLN, 23 augustus 2024, ‘Vriendje’ van 14-jarig slachtoffer van groepsverkrachting in Kabouterbos in Kortrijk blijft in gesloten instelling: “Hadden hem liever naar huis zien komen, zodat hij naar school kan” – Minne De Boeck
- Psychologie Magazine, augustus 2024, ‘Partners van pedoseksuelen: ‘Ben ik dan zo blind geweest?’ – Alana Schuerwegen
- HLN, 30 september 2024, “Of je kan genezen? Dat hangt af van welk type stalker je bent” – Prof. Dr. Kris Goethals
- De Zevende Dag, 17 november 2024, “Pornoverslaving is lang onderschat”: Minne De Boeck over kindermisbruik en proces-Pichal – Minne De Boeck
- Het Nieuwsblad, 20 november 2024, "Familie ziet iemand die meer is dan de feiten die hij heeft gepleegd" – Minne De Boeck
- Radio 1, 22 november 2024, ‘Zijn er nog vragen?’ – Minne De Boeck
- HLN, 2 december 2024, “Ze zocht toenadering in ruil voor frietjes, sigaretten en geld” – Minne De Boeck
- Storyteller, 17 december 2024, ‘Zijn de straffen voor seksueel kindermisbruik te licht. Hoe zit dat? Wij gingen op gesprek bij Minne De Boeck van ‘Stop it Now’ om dit beter te begrijpen’ – Minne De Boeck
- HLN, 17 december 2024, ‘Eddy Snelders, Zillion-acteur, loodgieter... Waarom meer voyeurs voor rechter verschijnen: “Beelden maken en verspreiden, is nu veel makkelijker” – Minne De Boeck
- De Morgen, 17 december 2024, 'Eigenlijk is zo iemand al vogelvrij verklaard': hoe kan je als delinquent re-integreren als je bekend bent? – Minne De Boeck

- De Morgen, 18 december 2024, 'Voor BV's bestaat het recht om vergeten te worden niet' – Minne De Boeck
- Knack, 18 december 2024, 'Therapie voor plegers van seksueel misbruik: nodig, maar garanties zijn er niet' - Minne De Boeck
- Terzake, 20 december 2024, Proces-Pichal: Hoe weeg je zo'n straf af? - Minne De Boeck
- Nieuws Laat, op de sofa bij Wim Devilder, behandeling van zedenplegers. Hoe gaat het in zijn werk? - Minne De Boeck
- Het Kwartier podcast, behandeling seksuele daders - Minne De Boeck
- Apache, 26 december 2024, 'Wat als AI beelden van kindermisbruik maakt?' – Minne De Boeck

Figuur 5: De berichtgeving in de media is te raadplegen op de website van het UFC

1.2 VERSTREKKEN VAN WETENSCHAPPELIJKE INFORMATIE

Het UFC wil via verschillende kanalen wetenschappelijke informatie verschaffen aan geïnteresseerden, zoals het beheer van een forensische bibliotheek (1.2.1), het aanbieden van artikels uit wetenschappelijke tijdschriften (1.2.2) en het organiseren van een Journal Club (1.2.3). Het verspreiden van een elektronische nieuwsbrief (1.2.4) en het beheer van een overzichtelijke website zijn onmisbare middelen om al deze informatie over te brengen aan geïnteresseerden en belanghebbenden (1.2.5). Tot slot werd het UFC handboek voor de praktijkwerker gepubliceerd en ter beschikking gesteld voor het netwerk (1.2.6).

1.2.1 Forensische bibliotheek

Het UFC beheert een verzameling wetenschappelijke handboeken met betrekking tot forensische thema's. Op 31 december 2023 beschikte de forensische bibliotheek over **952 werken** waarvan iets meer dan één kwart specifiek handelt over de behandeling van daders van seksueel misbruik en de helft algemeen forensische werken zijn. Het overige kwart van de boeken handelt over ethiek en deontologie in de (forensische) hulpverlening. Tijdens het jaar 2024 werden **14 nieuwe wetenschappelijke boeken**

aangekocht. Dit brengt het nieuwe aantal boeken in de UFC bib op 966. Een overzicht van deze nieuwe boeken kan geraadpleegd worden op de website van het UFC en in bijlage 1 van dit jaarverslag. We bieden in de bibliotheek tevens wetenschappelijke tijdschriften in het specifieke vakgebied van de forensische gedragswetenschappen aan (zie 1.2.2 Wetenschappelijke tijdschriften). De forensische bibliotheek kan bezocht worden na afspraak met het secretariaat op het nummer 03/821 34 38 of via mail.

1.2.2 Wetenschappelijke tijdschriften

In de 'UFC nieuwsbrief voor de forensische hulpverlener' wordt telkens een weblink voorzien naar de homepage van zeven hoog aangeschreven internationale forensische vaktijdschriften die elk op regelmatige basis een nieuw issue uitbrengen. Alle geabonneerden op de nieuwsbrief, en bij uitbreiding alle medewerkers van de gespecialiseerde voorzieningen, de leerprojecten voor daders van seksueel geweld, de gespecialiseerde psychosociale teams en de residentiële behandelingseenheden, kunnen een kopie van wetenschappelijke artikels opvragen uit deze vaktijdschriften.

Volgende tijdschriften zijn elektronisch raadpleegbaar bij het UFC:

- ✓ Criminal Justice and Behavior, Sage Publications
- ✓ Journal of Interpersonal Violence, Sage Publications
- ✓ The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology, Routledge
- ✓ Journal of Sexual Aggression, Routledge
- ✓ International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, Sage Publications
- ✓ Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment, Kluwer Academic/Plenum Publishers
- ✓ Criminal Behaviour and Mental Health, Wiley

Het UFC heeft enkele tientallen literatuuraanvragen ontvangen in 2024. Het aantal specifieke literatuuraanvragen gaat de voorbije jaren in dalende lijn. Bovendien gaan deze aanvragen vaak gepaard met een consultvraag, een vraag naar deelname wetenschappelijk onderzoek of binnen opleidingen, deze worden niet altijd afzonderlijk geregistreerd. De dalende trend naar specifieke aanvragen is daarnaast waarschijnlijk te wijten aan het feit dat er meer en meer wetenschappelijke literatuur kosteloos te raadplegen is op het internet, zoals via zoekpagina's Google Scholar en Researchgate. Daarnaast zou de werkdruk van medewerkers een negatieve invloed kunnen hebben op de hoeveelheid tijd om mee te blijven met recente vakliteratuur. Met het handboek voor de praktijkwerker van het UFC, alsook het casusboek van het UFC willen we hier onder andere een antwoord op bieden.

Omdat we al een paar jaar een dalende trend zien op het vlak van het opvragen van concrete artikels uit wetenschappelijke tijdschriften, werd beslist om in elke nieuwsbrief telkens een oplijsting te maken van een aantal in het oog springende artikels van elk van bovenstaande tijdschriften. Op die manier wil het UFC ervoor zorgen dat de zoektocht naar relevante literatuur makkelijker wordt.

Wanneer het UFC een studiedag, intervisie of congres organiseert, ontvangen de deelnemers ook relevante literatuur via mail na bijvoorbeeld het invullen van een evaluatieformulier over de georganiseerde vorming. Doordat het UFC inzet op het proactief aanleveren van relevante wetenschappelijke informatie, is het moeilijk in kaart te brengen hoeveel mensen gebruik hebben gemaakt van deze wetenschappelijke opdracht.

In tegenstelling tot de dalende trend in het opvragen van concrete wetenschappelijke artikels, zien we wel een blijvende vraag naar wetenschappelijke informatie met betrekking tot **algemene thema's** (zie 1.1.1. Consultvragen), zoals deontologische kwesties, medicatie, autisme of parafiele stoornissen, waarbij gevraagd wordt naar een aantal interessante referenties (zowel van boeken als van tijdschriftartikels), of naar de stand van zaken op het vlak van één algemener onderwerp. Alsook blijft er veel vraag naar opleiding waarin ook heel wat wetenschappelijke kennis en literatuur wordt verwerkt. Tijdens de basisopleiding aan de justitieassistenten en de PSD wordt tevens heel wat literatuur via de opleidingsmodules ter beschikking gesteld, ook hierbij is het niet mogelijk te registreren hoe vaak deze vakliteratuur geconsulteerd werd. Meer informatie over de basisopleiding wordt verder in het jaarverslag medegedeeld.

1.2.3 Journal Club

Het UFC organiseert op regelmatige basis een Journal Club. Eén van de teamleden stelt dan een wetenschappelijk artikel voor of presenteert een uitgebreide casus. Nadien volgt een discussie over de bevindingen. Er wordt een samenvatting gemaakt van de presentatie, die nadien wordt verspreid op de website van het UFC en via de nieuwsbrief. Op deze manier wil het UFC tegemoet komen aan de vraag naar actuele wetenschappelijke informatie. Omdat er voor de partners in het samenwerkingsakkoord niet altijd tijd is om wetenschappelijke artikels door te nemen, tracht het UFC op een eenvoudige manier nieuw wetenschappelijk materiaal beschikbaar te stellen.

In 2024 werden 3 Journal Clubs gehouden. Hierna volgt een korte samenvatting van de presentaties.

<u>Een vergelijking tussen vrouwelijke en mannelijke plegers van seksueel kindermisbruik</u>

-Evy Sabau, Stagiaire criminologie, UGent -

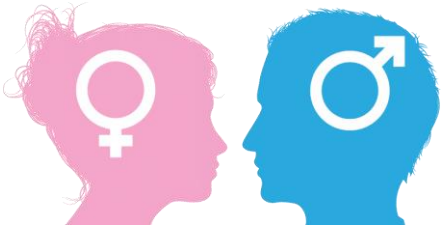

Evy Sabau, stagiaire Criminologie, gaf een Journal Club in mei 2024 over de vergelijking tussen vrouwelijke en mannelijke plegers van seksueel kindermisbruik.

Hoewel veel mensen denken dat zedendelicten alleen door mannen gepleegd worden, tonen studies aan dat een klein maar zeker deel van de daders van seksueel kindermisbruik, vrouwen zijn. Echter is er slechts beperkte literatuur over vrouwelijke daders van seksueel kindermisbruik beschikbaar en zijn de beschikbare behandelingsprogramma's voornamelijk gericht op mannen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de laatste 15 jaar een opwaartse trend zichtbaar is, waarbij steeds meer aandacht bestaat voor vrouwelijke zedendelinquenten. In 2018 organiseerde ook het UFC een studiedag over vrouwelijke zedendelinquenten.

Onderzoek trachtte de verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke zedendelinquenten onder de loep te nemen. Het onderzoek waarover deze Journal Club handelde bevatte een mixed methods study, waarbij gebruik werd gemaakt van zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens. Tijdens het onderzoek werden er vrouwelijke en mannelijke zelfrapportagegegevens verzameld van 26 vrouwen en 25 mannen in detentie.

De vergelijking tussen mannelijke en vrouwelijke zedendelinquenten is gebaseerd op demografische informatie, slachtoffer- en delictkenmerken, middelenmisbruikstoornis, seksuele devianties en negatieve ervaringen in de kindertijd.

Uit de resultaten van het onderzoek bleek dat alle respondenten in het onderzoek die veroordeeld waren voor een zedendelict een slachtoffer hebben jonger dan 13 jaar oud. Daarnaast was de meerderheid van de zedendelinquenten blank en was de gemiddelde leeftijd 30,6 jaar. In een publicatie van Wijkman & de Vogel (2020), worden bovenstaande resultaten bevestigd.

Alsook worden in de studie verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke zedendelinquenten naargelang slachtoffer en delictkenmerken omschreven. Zo hebben de vrouwelijke zedendelinquenten evenveel mannelijke als vrouwelijke slachtoffers en hebben mannelijke zedendelinquenten daarentegen vaker een vrouwelijk slachtoffer. In de publicatie van Wijkman & de Vogel (2020) was er daarentegen geen eenduidig beeld over het geslacht, het aantal en de leeftijd van de slachtoffers. Echter lijkt het er wel op dat vrouwelijke zedendelinquenten voornamelijk minderjarige slachtoffers hebben. Hoewel uit de studie bleek dat vrouwen in tegenstelling tot mannen geen enkele relatie hebben met het slachtoffer, zijn vrouwelijke zedendelinquenten wel vaker voogd of ouder van het slachtoffer. Beide publicaties bevestigen dat vrouwelijke daders over het algemeen slachtoffers hebben die zij van tevoren al kennen en tonen aan dat er bij vrouwelijke zedendelinquenten veelal een mededader aanwezig is.

Vervolgens geeft het onderzoek aan dat er bij vrouwelijke zedendelinquenten minder sprake is van middelengebruik en seksuele devianties. Deze lagere percentages worden eveneens aangetoond in de publicatie van Wijkman & de Vogel (2020). Zij verklaren namelijk de afwezigheid van seksuele devianties doordat vrouwelijke zedendelinquenten minder vaak een seksueel motief hebben voor het plegen van het delict dan mannelijke zedendelinquenten.

Tot slot zijn er in de studie geen significante verschillen tussen mannen en vrouwen wat betreft negatieve ervaringen in de kindertijd. Niettemin wordt in de publicatie van Wijkman & de Vogel (2020) aangegeven dat de cijfers omtrent slachtofferschap in de kindertijd erg uiteen lopen.

Uit beide onderzoeken kan geconcludeerd worden dat vrouwelijke zedendelinquenten wel degelijk bestaan. Hoewel het bestaan van vrouwelijke zedendelinquenten wordt bevestigd, kunnen we ze niet als gelijken beschouwen; wat we dus over mannelijke zedendelinquenten weten, kan niet zo maar gespiegeld worden aan vrouwelijke zedendelinquenten. Dit heeft onvermijdelijk een impact op hun behandeling en de risicoinschatting. Omwille van deze reden is meer onderzoek naar vrouwelijke zedendelinquenten noodzakelijk.

Burgess-Proctor, A., Comartin, E. B., & Kubiak, S. P. (2017). Comparing female-and male-perpetrated child sexual abuse: A mixed-methods analysis. *Journal of child sexual abuse, 26*(6), 657-676.

Wijkman, M., & de Vogel, V. (2020). Behandeling van vrouwelijke zedendelinquenten. In *Handboek behandeling van seksueel afwijkend gedrag* (pp. 383-401). Gompel & Svacina.

Een beschrijvend model voor voyeurisme

-Nina Stalpaert, Stagiaire criminologie, UGent-

Nina Stalpaert, stagiaire Criminologie, nam de journal club voor december 2024 op zich. Ze koos het thema voyeurisme en gaf toelichting aan de hand van een beschrijvend model.

Op 2 december 2024 stelde Nina Stalpaert, stagiaire criminologie, een Journal Club voor over voyeurisme. Ze haalde daarvoor inspiratie uit het artikel van Lister en Gannon (2023) , "A Descriptive Model of Voyeuristic Behavior (DMV)", dat een model beschrijft omtrent voyeuristisch gedrag. Het model is gebaseerd op interviews met 17 gedetineerden met een veroordeling voor voyeurisme in de UK en vond plaats bij een gedetineerdenpopulatie. De Journal Club bood naast een overzicht van dit onderzoek ook een kritische reflectie over de beperkingen van het model en daarnaast werd een stand van zaken gegeven over de bestaande literatuur over voyeurisme.

Het onderzoek richtte zich op een steekproef van 17 mannen, elk van hen veroordeeld voor voyeurisme. De deelnemers werden geselecteerd via een doelgerichte steekproef, waarbij rekening werd gehouden met hun bijkomende veroordelingen. De methodologie is gebaseerd op de 'grounded theory', waarbij kwalitatieve diepte-interviews afgenomen werden met de gedetineerden. Op basis hiervan konden de onderzoekers het DMV-model uitwerken, dat de factoren en gedragingen beschrijft die leiden tot het stellen van voyeuristisch gedrag en opgebouwd is uit vier fasen; de achtergrondfactoren van de pleger (1), zoals negatieve ervaringen in de jeugd; de distale factoren (2) die verwijzen naar de omstandigheden die zich 6 maanden tot een paar dagen voor het delict voordoen, zoals gebrek aan sociale steun; de proximale factoren (3) omvatten de onmiddellijke gebeurtenissen die kort voor het delict plaatsvinden, zoals de mate van voorbereiding, en delict- en postdelictfactoren (4), waarin voornamelijk de reactie van het slachtoffer een rol speelt in het al dan niet recidiveren van de dader.

Op basis van dit model konden de onderzoekers 3 'pathways' of wegen naar het voyeuristisch delictgedrag, identificeren. Deze zijn seksuele gratificatie, maladaptief zoeken naar connectie, en toegang tot onbereikbare personen. De pathway 'seksuele gratificatie' wordt gekenmerkt door het zoeken naar seksuele bevrediging, vaak gekoppeld aan compulsieve seksuele drang. 'Maladaptief zoeken naar connectie' verwijst naar pogingen om emotionele of sociale verbindingen te maken via

voyeuristisch gedrag, vaak in situaties van isolatie of een gebrek aan steun. 'Toegang tot onbereikbare personen' beschrijft gedrag dat gericht is op individuen die buiten het bereik van de pleger liggen, zoals stiefkinderen of buren. Volgens het onderzoek zou elke persoon die voyeuristisch gedrag stelt, op basis van het DMV, binnen één van deze 'pathways' geplaatst kunnen worden. Het idee is dat door personen binnen een specifieke pathway te plaatsen, het eenvoudiger wordt om voor ieder individu een passende behandeling te ontwikkelen.

Tijdens de bespreking werden naast de interessante inzichten ook de beperkingen van het onderzoek aangekaart. De belangrijkste beperking betreft de steekproef van het onderzoek. Deze omvat slechts 17 personen en bestaat uitsluitend uit gedetineerden, waarvan 16 respondenten ook andere veroordelingen hadden naast voyeurisme. Dit kan impact hebben op de profielen waarop dit model gebaseerd is. Het model lijkt tevens nogal uitgebreid om slechts op basis van 17 respondenten te zijn uitgebouwd. De complexheid van het model maakt het tevens lastig om het model te generaliseren naar bredere populaties of het in de praktijk toe te passen. Meer onderzoek en replicatiestudies zijn nodig om dit model te testen op een grotere onderzoekspopulatie.

Naast het onderzoek van Lister en Gannon werd ook kort een huidige stand van zaken gegeven van de recente literatuur over voyeurisme. De reeds bestaande onderzoeken zijn veelal kwantitatief van aard en beschrijven de prevalentie van voyeuristisch gedrag. Zo variëren de prevalentiepercentages tussen 12% en 34,5%, volgens studies uitgevoerd in Canada, Tsjechië en Zweden (Bártová et al., 2021; Joyal & Carpentier, 2017; Långström & Seto, 2006). Bij vrouwen is het percentage lager, met slechts 4% volgens Canadees onderzoek (Rye & Meaney, 2007). Daarnaast bleek uit een studie dat 79% van de respondenten voyeuristisch gedrag zou vertonen als ze zeker wisten dat ze niet gepakt zouden worden (Lister & Gannon, 2023). Uit de literatuur blijkt ook dat mannen vaker voyeuristisch gedrag vertonen dan vrouwen (Duff, 2018). Er is echter een groot gebrek aan empirisch onderzoek over het onderwerp, waardoor achterliggende motivaties en factoren ernstig onderbelicht zijn. Uit bestaand onderzoek blijkt wel dat voyeurisme positief (matig) geassocieerd is met factoren zoals man zijn, meer psychologische problemen, een lagere levenstevredenheid, meer middelengebruik en een hogere seksuele interesse en activiteit dan gemiddeld (Seto, 2006). Volgens Wood (2019) kan voyeuristisch gedrag voortkomen uit een behoefte aan intimiteit (eenzaamheid of het zoeken van verbinding), escapisme (ontsnappen aan negatieve emoties of moeilijkheden), of gewoonte/drang (een onbeheersbare drang of verslaving). Wood benadrukt echter dat verder onderzoek en validatie van deze bevindingen noodzakelijk zijn.

Daarnaast werd gesproken over nieuwe opkomende vormen van voyeurisme ten gevolge van technologische evoluties. Er werd hierbij vooral aandacht gegeven aan het fenomeen 'upskirting', zijnde het heimelijk filmen of fotograferen van meisjes en vrouwen onder de rok. Dit fenomeen is de laatste jaren gegroeid en zal door de constante evoluerende technologie alleen maar blijven toenemen. Het fenomeen brengt niet enkel maatschappelijke, maar ook juridische moeilijkheden met zich mee. Een voorbeeld hiervan is de moeilijkheid in veel landen om upskirting te vervolgen onder de voyeurisme- of privacywetgeving, aangezien dit gedrag vaak in openbare ruimtes gesteld wordt.

Een belangrijke uitdaging in het onderzoek naar voyeurisme is dat definities sterk kunnen variëren tussen culturen en tijdsperioden. Deze variaties leiden tot inconsistenties in onderzoeksresultaten en kunnen de bevindingen vertekenen. Bovendien is onderzoek naar voyeurisme bemoeilijkt door het stigma en het (foute) idee dat dit gedrag minder ernstig is dan andere seksuele delicten. Dit heeft ertoe

geleid dat voyeurisme in vergelijking met andere seksuele misdrijven minder aandacht heeft gekregen in wetenschappelijk onderzoek.

Ondanks deze onderbelichting zijn de gevolgen voor slachtoffers niet te onderschatten. Dit geldt met name wanneer er beeldmateriaal van het voyeuristische gedrag wordt vastgelegd en verspreid. Het delen van dergelijke beelden kan de schade voor slachtoffers vergroten, zowel op emotioneel als sociaal vlak. Slachtoffers kunnen te maken krijgen met schaamte, schending van hun privacy en langdurige psychologische gevolgen. Dit benadrukt de noodzaak van verder onderzoek en bewustwording rondom dit thema, alsook de ontwikkeling van betere juridische en maatschappelijke kaders om deze vormen van misbruik aan te pakken.

Hoewel er kritische kanttekeningen zijn bij het DMV-model, zoals de beperkte steekproef en complexiteit, biedt het waardevolle inzichten in voyeuristisch gedrag en de onderliggende factoren. Verder onderzoek en toetsing in bredere populaties is noodzakelijk om de toepasbaarheid en effectiviteit van het model te versterken. Het is essentieel om meer aandacht te besteden aan de onderliggende factoren van het gedrag, alsook aan de ontwikkeling van gerichte interventies.

Lister, V. P. M., & Gannon, T. A. (2024). A Descriptive Model of Voyeuristic Behavior. Sexual abuse *: a journal of research and treatment, 36*(3), 320–348. https://doi.org/10.1177/10790632231168072

"Meet the Roid-Rage"

De maatschappelijke en psychiatrische impact van anabole steroïden

- Andreas Frans, ASO psychiatrie –

Op 25 maart 2024 werd in de Journal Club een boeiend en actueel thema besproken: de psychologische en maatschappelijke impact van anabole steroïden met specifieke aandacht voor de seksualiteit.

De presentatie, gegeven door Andreas Frans, startte met een casus waarin een jonge patiënt zonder psychiatrische voorgeschiedenis zich aanmeldde met plotse gedragsproblemen waaronder automutilatie comorbiede aan de opstart van het gebruik van anabole steroiden.

De patiënt toonde de progressieve invloed van steroïden op gedrag, stemming en seksualiteit. Doorheen zijn gebruik werden de gedragsproblemen en impulsiviteit groter alsook een significant verhoogd libido; gekende effecten van steroïden gebruik. Echter na stopzetting van het gebruik van anabole steroïden verschoof het toestandsbeeld naar hardnekkige depressieve symptomen zoals een uitgesproken anhedonie en passieve suïcidaliteit maar ook een libido-val en erectiele dysfunctie. Dit zorde o.a. voor een terugval in steroïdengebruik wat later leidde tot een ernstig incident van agressie en een spoedopname wegens een "excited delirium".

Met deze caus werd geprobeerd om de aandacht te vestigen op de moeilijkheden die patiënten ondervinden in het stoppen met anabole steroïden. Deze worden door de patiënt vaak als onoverkomelijk ervaren en ondergerapporteerd omwille van stigma en beperkte ervaring in de eerstelijnszorg. Wat een herval in de hand werkt. Zeker nu de prevalentie en maatschappelijke verspreiding van steroïdengebruik in opmars is. Met name de verschuiving van gebruik binnen sportmilieus naar een bredere mainstream-populatie.

Naast de casus werden de bredere gevolgen van steroïdengebruik besproken, waaronder risicogedrag, middelenmisbruik, hyperseksualiteit en een verhoogde kans op agressie en criminaliteit. De behandeling en aanpak van steroïdengebruik werd overlopen naar voorbeeld van reeds bestaande programma's in het buitenland. Er werd daarbij stil gestaan bij de gevolgen voor de seksualiteit; een onderbelicht thema.

Ondanks het belang van post-cyclustherapie (PCT) blijven seksuele problemen, zoals erectiele disfunctie en verlaagd libido, vaak onderbelicht en onbehandeld. In combinatie met reeds gekende stemmingsproblemen en het veel voorkomen van een lager zelfbeeld en body-dysmorfie in de groep van gebruikers vormen deze seksuele problemen een bron van frustratie die het herstel in de weg kan staan.

De rol van endocrinologie en de mogelijke plaats van testosteron-vervangende therapie werden kritisch besproken, evenals de noodzaak van betere risicotaxatie en begeleiding van deze patiënten.

De presentatie sloot af met een brede discussie over de aanpak van steroïdengebruik en de impact ervan op psychisch welzijn. Dit onderwerp blijft een groeiende uitdaging binnen zowel de psychiatrische als de huisartsgeneeskunde en vraagt om multidisciplinaire samenwerking en meer bewustwording binnen de gezondheidszorg.

1.2.4 Nieuwsbrief voor de forensische hulpverlener

UNIVERSITAIR FORENSISCH CENTRUM

NIEUWSBRIEF voor de forensische hulpverlener

De elektronische nieuwsbrief van het UFC wordt elk seizoen bezorgd aan de medewerkers van de gespecialiseerde voorzieningen, gespecialiseerde psychosociale teams, justitiehuizen, leerprojecten voor daders van seksueel misbruik, residentiële behandelingseenheden voor daders en andere geïnteresseerden. Naast een agenda met het vormings- en opleidingsaanbod, recente ontwikkelingen in het werkveld en wetenschappelijke literatuur komen actuele thema's aan bod. Per seizoen verschijnt

er een algemene UFC nieuwsbrief. Op meer willekeurige momenten, bijvoorbeeld naar aanleiding van een nieuw project of vormingsmoment, wordt doorheen het jaar ook een kortere nieuwsbrief gepubliceerd in de vorm van een 'newsflash' of 'reminder'. Verschillende thema's worden aangehaald: activiteiten, agenda, wetenschappelijke literatuur, luister-, kijk-, en leestips, nieuws, media, etc. We merken dat er meer en meer vraag is naar online informatie via (alternatieve) media over de thema's waarrond we werken. We zetten dan ook meer en meer in op het verspreiden van interessante podcasts, verhalen, films, series, etc.

Gekoppeld aan de ontwikkeling van een volledige nieuwe website in 2014, werd ervoor gekozen om ook de nieuwsbrief te updaten. Er wordt sinds eind 2014 gewerkt met een geautomatiseerd mailingsysteem (Mailchimp), waardoor de ontvanger zich makkelijker kan in- of uitschrijven en het beheer van het adressenbestand vlotter verloopt. Ook de lay-out zorgt ervoor dat alles wat moderner oogt in de nieuwsbrief, met de mogelijkheid om door te klikken naar relevante artikelen op de UFC website. Met de nieuwe website op de planning in 2025 zal ook de nieuwsbrief een actualisatie krijgen in het komende jaar.

In 2024 werden in totaal 9 nieuwsbrieven bezorgd aan 681 e-mailadressen. Dit betroffen 4 grotere nieuwsbrieven, 1 per drie maanden, en 5 extra nieuwsbrieven betreffende vacatures, studiedagen en congressen van het UFC. Vroeger werd de nieuwsbrief verzonden aan bijna 900 e-mailadressen. Het grote verschil tussen het aantal ontvangers is te wijten aan de maatregelen die genomen zijn ten gevolge van de GDPR-wetgeving: alle abonnees moesten zich via elektronische weg opnieuw inschrijven voor de nieuwsbrief. De abonnees die dit (nog) niet deden, werden automatisch uit de lijst verwijderd. We doen ons uiterste best dit adressenbestand opnieuw uit te breiden, conform de GDPR wetgeving. Bovendien werden de e-mailadressen van de justitiehuizen gewijzigd omwille van de overheveling naar de Vlaamse gemeenschap. Hierdoor kunnen we veel justitieassistenten niet meer bereiken. Het UFC voorziet opleidingen, onder andere aan de justitieassistenten, waarbij steeds wordt verwezen naar de mogelijkheid in te schrijven voor de nieuwsbrief. Ook met de centrale PSD werd afgesproken dat zij nogmaals een oproep zouden doen bij de PSD om zich in te schrijven voor de UFC nieuwsbrief. De nieuwsbrieven zijn tevens te raadplegen via de website van het UFC.

1.2.5 Website – www.ufc.be

Het UFC tracht via de website actuele informatie te verspreiden over het team, de werking van het UFC (zowel van het steun- als van het behandelcentrum) en vorming en opleidingen (aankondigingen en verslaggeving). De website bevat ook een overzicht van de forensische bibliotheek en nieuwsberichten. Op deze manier krijgt het netwerk een duidelijk zicht op de lopende projecten en de actuele thema's binnen de werking. Via de website kan ook het Twitteraccount van het UFC (@ufc_be) worden gevolgd en kan er worden ingeschreven op de digitale nieuwsbrief.

Figuur 6: Homepage van de UFC website

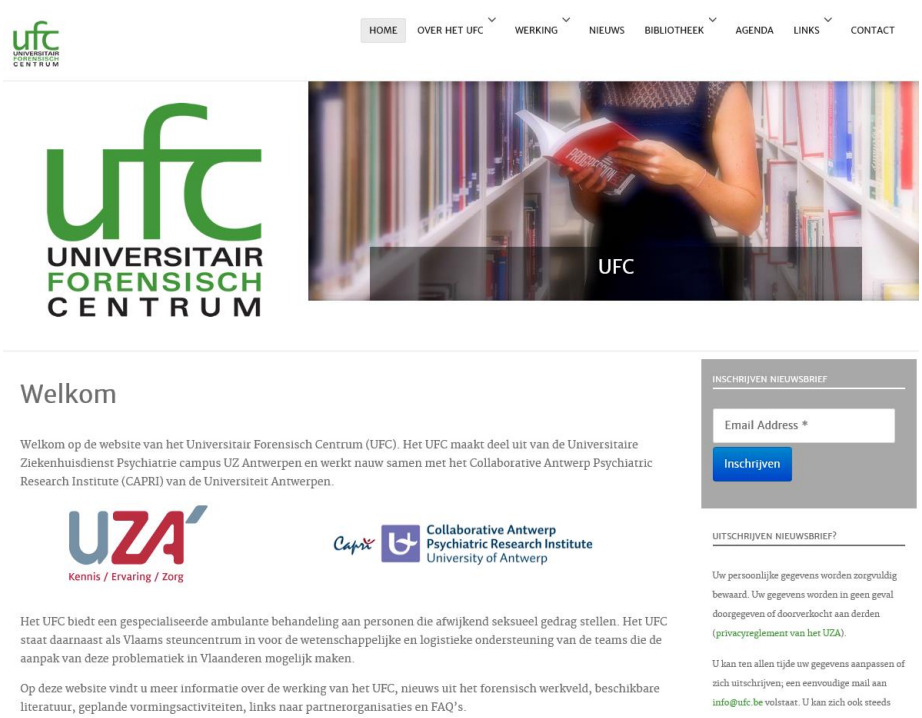

Figuur 7: Overzicht van de FAQ's op www.ufc.be

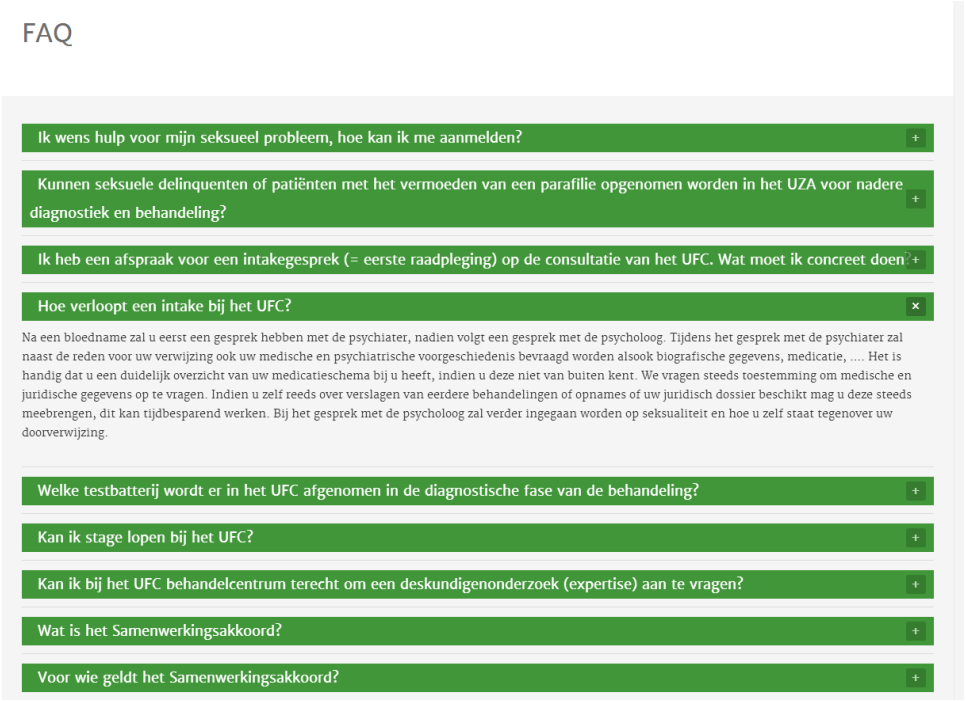

Figuur 8: Overzicht van de pagina 'vormingsmomenten' op www.ufc.be

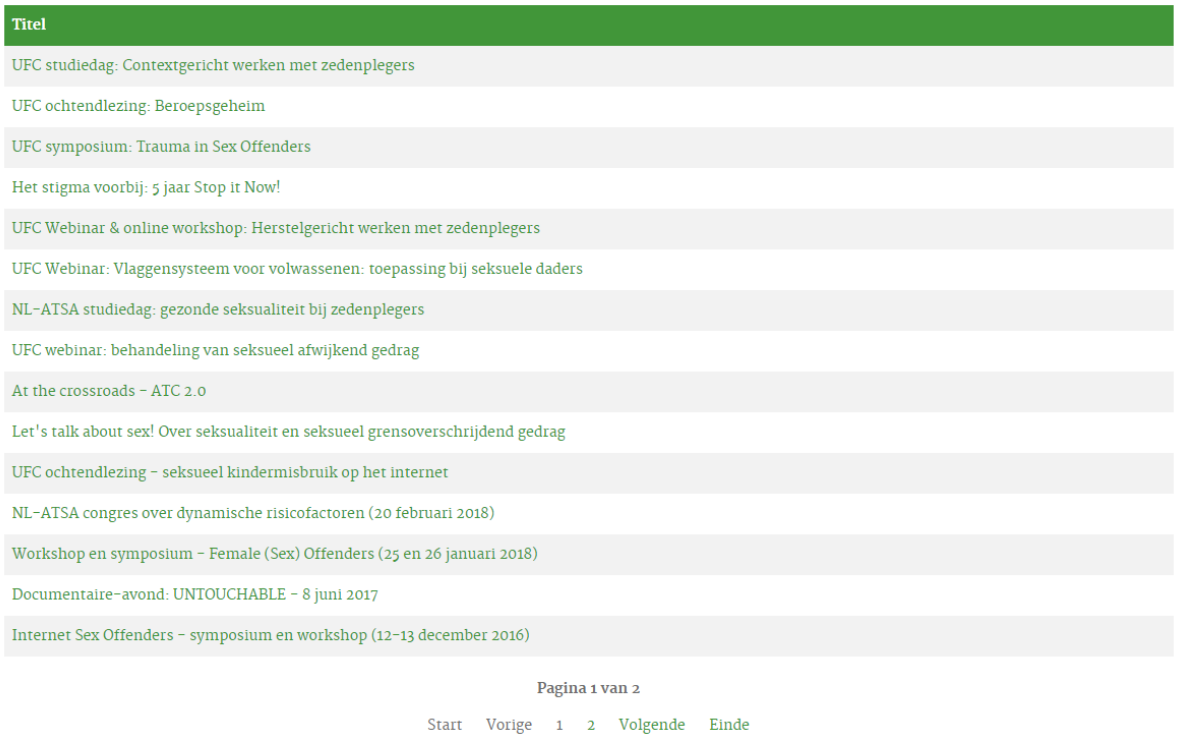

Sinds juni 2017 houdt het UFC statistieken bij van het aantal bezoeken aan de UFC website. In de periode van juni 2017 tot eind december 2017 werd de website van het UFC 2.340 keer bezocht, in het jaar 2018 werd de website van het UFC 6.057 keer bezocht en in 2019 werd onze website 7.220 keer

bezocht. 2020 was goed voor 7.879 bezoeken. In 2021 bezochten 11.221 personen de website met overduidelijke pieken in maart, april en het najaar. Wat betreft 2022 lagen de cijfers in stijgende lijn, want 13.468 personen bereikten onze website. In 2023 zien we opnieuw een daling, 9.735 personen bezochten de UFC website. Deze trend wordt verder gezet in 2024 met 9.697 bezoeken. We zagen opmerkelijke pieken in het aantal websitebezoeken in februari, mei en december. Bij het uitsturen van de nieuwsbrieven merken we steeds een stijging in het aantal websitebezoeken, dit is logisch gezien de linken die in de nieuwsbrief worden gelegd met de website. Verder zien we een stijging in websitebezoeken voorafgaand aan evenementen die het UFC organiseert. De andere pieken lijken echter eerder media afhankelijk te zijn. In 2024 betroffen 9.590 (98,9%) gevallen nieuwe bezoekers. Het feit dat in 2024 zo'n groot aantal nieuwe bezoekers onze website vindt, kan betekenen dat het UFC meer naamsbekendheid behaald bij nog niet gekende organisatie of indivduen. Er werden gemiddeld 1,93 pagina's bezocht per bezoek. Figuur 9 geeft een overzicht van de bezoeken in het jaar 2024.

Omdat de website draait op een verouderd systeem en de huisstijl van het UFC nood heeft aan een modern jasje, is het doel om in 2025 een nieuwe website en huisstijl te lanceren. Op die manier tracht het UFC opnieuw meer mensen te bereiken en informatie op een nog een efficiëntere manier beschikbaar te stellen.

Figuur 9: Overzicht bezoeken website 01.01.2024 tot 31.12.2024 - www.ufc.be

1.2.6 Handboek: behandeling van seksueel afwijkend gedrag

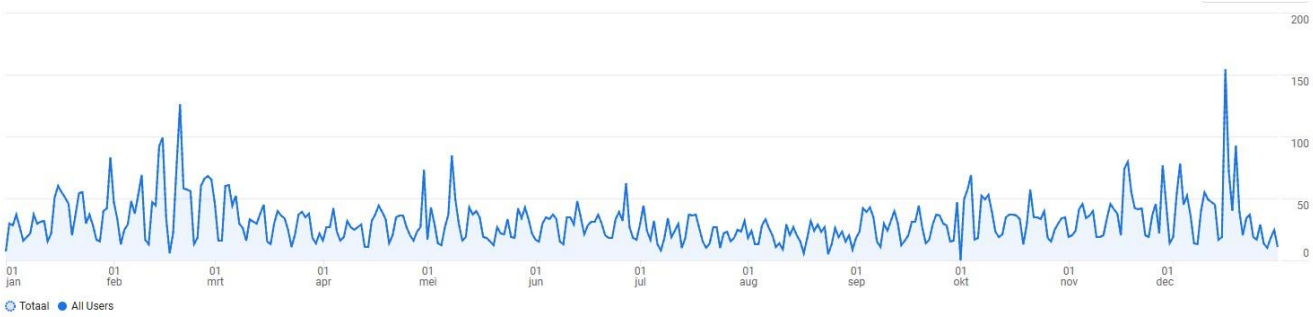

Rijen tonen | Zoeken... | Rijen per pagina: 10 | 1-1 van 1

	Doelgroepnaam	Totaal aantal gebruikers	Nieuwe gebruikers	Sessies	Weergaven per sessie	Gemiddelde sessieduur	Totale inkomsten
	Totaal	9.697 100% van totaal	9.590 100% van totaal	12.679 100% van totaal	1,93 Gem. 0%	1m 26s Gem. 0%	$ 0,00
1	All Users	9.697	9.590	12.679	1,93	1m 26s	$ 0,00

Het UFC lanceerde in 2016 concrete plannen om in samenwerking met uitgeverij Van Gompel & Svacina een boek te publiceren over de behandeling van daders van seksueel misbruik. Het handboek doelt op praktijkwerkers en kan gezien worden als een update van het eerder gepubliceerde 'Behandeling van seksuele delinquenten in België', uitgegeven door Garant in 2000, onder redactie van professor C. Dillen en professor P. Cosyns.

Het handboek gaat in op verschillende aspecten binnen de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. Het licht het wettelijk kader toe, met in het bijzonder het seksueel strafrecht, alsook theoretische modellen van seksuele delinquentie. Nadien wordt dieper ingegaan op de diagnostiek en

behandeling van delinquenten. Daarbij gaat de aandacht naar risicotaxatie en -management, biologische aspecten met farmacologische interventies en verscheidene therapeutische benaderingen.

Bijzondere aandacht gaat naar specifieke doelgroepen zoals zwakbegaafden, kinderpornoplegers, vrouwelijke seksueel delinquenten en seksueel delinquenten van allochtone origine. Ook specifieke thema's komen aan bod, zoals psychopathie bij seksueel delinquenten en autisme en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het boek sluit af met enkele ethische en deontologische vraagstukken.

Dit boek richt zich tot praktijkwerkers, behandelaars, beleidsmakers, juristen en studenten. Het beoogt bij te dragen aan de evidence-based forensische zorg van daders van seksueel misbruik. De vertaling van wetenschappelijke kennis naar de praktijk maakt het tot een uniek instrument voor Vlaanderen en Nederland. Mede door de toelichting van specifieke casussen en praktijkvraagstukken is het zeer geschikt voor de dagelijkse praktijk van elke professional. Het betreft een GPRC-uitgave (Guaranteed Peer Reviewed Content).

Deze uitgave staat onder redactie van professor en forensisch psychiater Kris Goethals, criminologe Minne De Boeck en psychologen Tineke Dilliën, Wim Huys en Annelies Nuyts, toen allen verbonden aan het UFC (Universiteit Antwerpen).

Het bevat verder bijdragen van Nederlandse en Vlaamse experts: Ellen Baten, Arjan Blokland, Astrid Boelaert, Els Bradt, Paul Cosyns, Lucile de Kruijff, Vivienne de Vogel, Stef Decoene, Mieke Decuyper, Jeroen Dewinter, Elke Doms, Luk Gijs, Ingeborg Jeandarme, Wim Laevens, Jules Mulder, Stephanie Oltenfreiter, Claudia Pouls, Alexa Rutten, Alana Schuerwegen, Liesbet Stevens, Kasia Uzieblo, Els Van Daele, Anton van Wijk, Ans Vandeperre, Freya Vander Laenen, Kris Vanhoeck, Johan Van Nuffel, Nils Verbeeck, Roel Verellen, Veerle Verreyt, Wouter Wanzeele, Miriam Wijkman en Jan Winter.

Dit handboek werd uitgegeven in het jaar 2020 en werd sindsdien 463 keer aangekocht.

Inleiding 9

HOOFDSTUK 1
Seks in het strafrecht 11
Liesbet Stevens & Minne De Boeck

HOOFDSTUK 2
Het samenwerkingsakkoord vertaald naar een traject voor de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik in Vlaanderen 39
Roel Verellen & Minne De Boeck

HOOFDSTUK 3
Theoretische perspectieven op seksueel agressief gedrag: een kennismaking 67
Luk Gijs & Ingeborg Jeandarme

HOOFDSTUK 4
***Desistance* bij seksuele daders in criminologisch perspectief** 101
Arjan Blokland & Lucile de Kruijff

HOOFDSTUK 5
Psychiatrische diagnostiek van parafilieën, parafiele stoornissen, hyperseksualiteit en hun comorbiditeit 125
Nils Verbeeck & Kris Goethals

HOOFDSTUK 6
Delictgerichte diagnostiek bij seksueel grensoverschrijdend handelen 151
Stef Decoene & Alana Schuerwegen

HOOFDSTUK 7
Risicotaxatie 183
Claudia Pouls, Alana Schuerwegen & Veerle Verreyt

HOOFDSTUK 8
De zoektocht naar een behandelkader dat werkt: wat kunnen we leren van de Risk-Need-Responsivity principes en het Good Lives Model? 203
Wouter Wanzeele & Stephanie Oltenfreiter

HOOFDSTUK 9
Kenmerken van een goede behandelaar van daders van seksueel grensoverschrijdend handelen 235
Stef Decoene & Ans Vandeperre

HOOFDSTUK 10
Therapie met plegers van seksueel grensoverschrijdend gedrag 255
Kris Vanhoeck & Els Van Daele

HOOFDSTUK 11
De biologische basis van seksualiteit en seksueel grensoverschrijdend gedrag: de rol van hormonen en medicamenteuze behandelmogelijkheden 293
Kris Goethals

HOOFDSTUK 12
Plegers met een verstandelijke beperking: een uitdaging voor psychotherapeuten 317
Ellen Baten & Elke Doms

HOOFDSTUK 13
Kinderporno: achtergronden, behandeling en kenmerken van de plegers 339
Anton van Wijk & Jules Mulder

HOOFDSTUK 14
Psychopathie bij seksueel delinquenten: uitdagingen voor de diagnostiek en de behandeling 359
Kasia Uzieblo, Astrid Boelaert, Jan Winter & Mieke Decuyper

HOOFDSTUK 15
Behandeling van vrouwelijke zedendelinquenten: prevalentie en interventie 383
Miriam Wijkman & Vivienne de Vogel

HOOFDSTUK 16
Seksuele delinquenten van allochtone origine 401
Johan Van Nuffel & Wim Laevens

HOOFDSTUK 17
Autisme en seksueel grensoverschrijdend gedrag 419
Jeroen Dewinter, Els Bradt & Alexa Rutten

HOOFDSTUK 18
Behandeling van seksuele daders: ethiek & deontologie en ethische kwesties 443
Paul Cosyns & Freya Vander Laenen

Trefwoordenlijst 461

Over de auteurs 465

1.2.7 Casushandboek: seksueel grensoverschrijdend gedrag

In Vlaanderen en Nederland is er heden geen casusboek over seksueel grensoverschrijdend gedrag beschikbaar. Ook internationaal zijn er slechts in beperkte mate voorbeelden voorhanden. De vertaling van theorie naar praktijk voor de clinicus is beperkt. Bovendien nemen weinig wetenschappelijke tijdschriften casussen op in hun publicaties. Het UFC wil inspelen op dit hiaat en stelt een publicatie van een casushandboek over seksueel grensoverschrijdend gedrag voorop in het jaar 2025.

Het casusboek richt zich primair tot hoogopgeleide professionals zoals psychiaters, psychologen, psychologisch assistenten, criminologen en seksuologen. Daarnaast kunnen ook huisartsen en andere professionals er hun gading vinden. Door de opzet van dit boek richt dit casusboek zich ook naar studenten in de psychologie, arts-assistenten in de psychiatrie en naar de voortgezette opleidingen in de forensische psychiatrie, de forensische psychologie en seksuologie.

Het casusboek is opgedeeld in twee grote delen: casussen waarbij mensen grensoverschrijdend gedrag hebben gesteld zonder een justitieel kader en casussen met een justitieel kader. De meerwaarde bestaat erin om ook die casussen te bespreken die nog niet in contact zijn gekomen met politie of justitie. Elke casus gaat dieper in op één van de volgende perspectieven met betrekking tot seksueel

grensoverschrijdend gedrag: klinische diagnostiek, psychodiagnostiek, risicotaxatie en -risicomanagement, behandelmogelijkheden en ethische overwegingen.

Per casus zijn er twee auteurs betrokkenen waarbij de ene de casus aanlevert en uitschrijft en de andere het antwoord formuleert op de gestelde vraag en een theoretische verdieping geeft op basis van de state-of-the-art inzichten uit de wetenschappelijke literatuur. In 2023 werd de inhoudstafel vastgelegd, werden alle auteurs benaderd en werden de eerste versies van de hoofdstukken uitgewerkt. In 2024 werden de hoofdstukken uitgeschreven en gereviewed. De laatste hand wordt gelegd in de eerste maanden van 2025. Verschillende vergaderingen worden tevens in dit kader georganiseerd. Enerzijds zijn er de vergaderingen met de kernredactie, waarvan Liesbeth Merckx en Prof. Kris Goethals deel uitmaken (9/01 en 19/02), anderzijds zijn er de vergaderingen met de redactieraad waar de andere teamleden van het UFC deel van uitmaken (12/1, 27/03, 29/04, 19/6, 04/09, 09/10, 13/11 en 18/12/2024).

Hierbij een overzicht van de vooropgestelde inhoudstafel:

Hoofdstuk	Auteur 1	Auteur 2
1. Adolescente pleger	Zohra Lkasbi	Daniel Neves Ramos
2. Adolescente pleger en licht verstandelijke beperking	Jan Hendriks	Catrien Bijleveld
3. Incest	Liesbeth Merckx	Tineke Dilliën
4. Extrafamiliaal kindermisbruik en parafilie	Wim Huys	Liesbeth Merckx
5. Extrafamiliaal kindermisbruik en psychopathie	Wim Huys	Liesbeth Merckx
6. Extrafamiliaal kindermisbruik zonder parafilie	Wim Huys	Machteld Reynaert
7. Vrouwelijke pleger	Vivienne De Vogel	Ellen van den Broek
8. Verkrachter	Wim Canton	Kasia Uzieblo
9. Verkrachter	Minne De Boeck	Tineke Dilliën &Wim Huys
10. Risicotaxatie + management	Minne De Boeck	Alana Schuerwegen
11. Exhibitionisme	Adriaan Leroy	Tineke Dilliën
12. Seksuele misbruikbeelden en autisme	Alana Schuerwegen	Jeroen Dewinter
13. Seksuele misbruikbeelden en trauma	Tineke Dilliën	Ellen Gunst
14. Medico; parkinson	Kris Goethals	Emke Maréchal
15. Ontkenner	Kris Van Hoeck	Els Van Daele
16. Castratie: herval en desistance	Ingeborg Jeandarme	Luk Gijs
17. Hyperseksualiteit en hormonen	Kris Goethals	Rick Roels
18. Preventie en behandeling MAPs	Minne De Boeck	Charlotte De Pourcq
19. Multiple parafilie	Wim Huys	Kris Goethals

1.3 UITVOEREN VAN WETENSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN

1.3.1 Publicaties in 2024

De Boeck, M., & Opgenhaffen, T. (2024). Contextgericht werken met personen die seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben gesteld: vloek of zegen?. *Panopticon: Tijdschrift voor Strafrecht, Criminologie en Forensisch Welzijnswerk*, *45*(4).

De Boeck, M., Stalpaert, N., Lkasbi, Z. & Uzieblo, K. (2024, 4 december). ATSA blog: Addressing Harmful Sexual Behavior in Youth: Insights from the NL-ATSA Conference. ATSA.

De Boeck, M. & Uzieblo, K. (2024). Preventie vanuit (potentieel) daderperspectief: noodzaak of bijzaak? In: Mussche, C. et al. Onderzoek en preventie van seksuele misdrijven (p. 105-145). Larcier intersentia.

De Boeck, M., & Uzieblo, K. (2024, 7 juni). ATSA blog: Sex and Autism Spectrum Disorder: Deeper insights into complex relationships (NL-ATSA webinar). ATSA.

Goethals, K., Völlm, B., & Schiltz, K. (2024). How Can Forensic Psychiatry Contribute to Legal and Ethical Controversies in Society? In *Cambridge University Press eBooks* (pp. 104–121). https://doi.org/10.1017/9781009067287.008

Marquant, T., Van Nuffel, M., Sabbe, B., & Goethals, K. (2024). Substance Use in Forensic Assertive Community Treatment: Development and Implementation of a Pilot Project for Internees in Belgium. *International Journal Of Forensic Mental Health*, *23*(4), 456–467. https://doi.org/10.1080/14999013.2024.2389227

Roels, R., Goethals, K., & Jeandarme, I. (2024). Farmacotherapie bij seksuele gedragsstoornissen en verstandelijke beperking. *Tijdschrift Voor Psychiatrie, 66*(1).

Roza, S.J., Berkhof, E., Destoop, Goethals, K., De Koning, M., Niele, M., Opgenhaffen, T., & Van, R. (2024). Psychiatrie en recht. *Tijdschrijft Voor Psychiatrie*, *66*(8).

Roza, S. J., Smallenburg, L. C. S., & Goethals, K. (2024). Het inschatten van risico op geweld naar anderen: een kernactiviteit van iedere psychiater. *Tijdschrift Voor Psychiatrie*, *66*(8).

Van Puyvelde, L., De Boeck, M., & McShane, C. (2024, 4 oktober). ATSA blog: Using safety tech to help stop people from watching child sexual abuse images and videos. ATSA.

Uzieblo, K., De Boeck, M., & van den Berg, J. W. (2024). De zedendelinquent doorgelicht: Hoe gedegen kennis over de zedendelinquent seksueel geweld voorkomt. In: Mussche, C. et al. Onderzoek en preventie van seksuele misdrijven (p. 105-145). Larcier intersentia.

1.3.2 Publicaties under review

Sommige teamleden van het UFC schreven een artikel in 2024, waarbij ze momenteel nog under review zijn. Er wordt verwacht dat elk van deze artikels officieel zal gepubliceerd worden in 2025.

Hieronder is een korte oplijsting te zien van de desbetreffende artikels. Niet alle publicaties under review zijn hier opgenomen, enkel diegene die reeds verder staan in het reviewproces.

Davy, D., **De Boeck, M**., De Caluwé, E., Efthymiadou, E., Kleijn, M., Nentzl, J., **Van Puyvelde, L**. & Lundrigan, S. (2025*) Adopting a user-centered design approach for the design of on-device technology to prevent the viewing and distribution of child sexual abuse material*. Under review.

Goethals, K. & Birkenhäger, T. De organisatie van de psychiatrie in België en Nederland: wie is een voorbeeld voor wie?. (2025). *Tijdschrift Voor Psychiatrie, 67*(2).

Goethals, K. & Dom, G. De toekomst van de Belgische psychiatrische patient volgens de WPA-Lancet-commissie. (2025). *Tijdschrift Voor Psychiatrie, 67*(2).

Lundrigan, S., Davy, D., Bogaert, S., Kleijn, M., **Dilliën, T**., **De Boeck, M**., **Van Puyvelde, L**., Nentzl, J., Efthymiadou, E., Findlater, D. & Smith, L. (2023). *Offender risk factors, motivational pathways, and general population attitudes towards viewing online child sexual abuse material – a scoping review.* Under review.

Tak, L..M., De Fruyt, J., Konings, M.J., Bracke, P., **Goethals, K**. & Dols, A. (2025). De toekomst die we willen versus de toekomst die we krijgen. *Tijdschrift Voor Psychiatrie*. *67*(2).

1.3.3 Opleiding, vormingsmomenten en congressen in 2024

Tabel 3: Opleiding, vormingsmomenten en congressen 2024

Datum	Omschrijving & organisatie	Plaats	Persoon
18/1	Basisopleiding seksuele delinquentie voor justitieassistenten	Gent	LM, MDB
6/2	Vorming 'pedofilie', Child Focus	Brussel	MDB
6/2	Uitwisseling VAD	Brussel	MDB
26/2	Netwerkdag Toepassing Vlaggensysteem bij seksuele delinquenten, Vlaams Parlement	Brussel	MDB
28/2	Boekvoorstelling 'Behandeling plegers'	Gent	MDB
5/3	UFC studiedag: Contextgericht werken met zedenplegers – De dag die ik nooit meer vergeet: Stop it Now! voor naasten	Antwerpen	AS, MDB
5/3	UFC studiedag: Contexgericht werken met zedenplegers – Contextgericht werken in therapie: cases en praktijk	Antwerpen	TD

6/3	Basisopleiding seksuele delinquentie voor justitieassistenten	Gent	MDB, TD
15/3	Gastcollege VUB: preventie seksueel kindermisbruik	Brussel	MDB
27/3	Basisopleiding seksuele delinquentie voor justitieassistenten	Brussel	MDB, TD
06-09/04	EPA conference: Offenders with intellectual disabilities: towards an open and inclusive treatment	Budapest	KG
24/4	Basisopleiding seksuele delinquentie voor justitieassistenten	Gent	MDB, TD
25/4 & 26/4	SSA incompany training CGG Kempen	Turnhout	AS, MDB
23/5	Artsenopleiding UA: Ma1 – inleiding in de forensische psychiatrie	Antwerpen	KG
24/5	Artsenopleiding UA: MA1 – Dwangopnames, onbekwaamverklaring en internering	Antwerpen	KG
30/5	Gastcollege Postgraduaat Forensische Psychodiagnostiek en Counseling Thomas More – Motivatiebevorderend werken	Antwerpen	TD
13/06	Guislain Colloqium: 'vrijwillige zorg bij pedofilie en andere parafiele stoornissen' - Sint-Kamillus, Bierbeek	Bierbeek	MDB
25/6	PSD Basisopleiding: Theoretische modellen die richting (kunnen) geven aan het psychodiagnostisch proces - Deel 1	Brussel	AS, TD
27/6	PSD Basisopleiding: Theoretische modellen die richting (kunnen) geven aan het psychodiagnostisch proces - Deel 2	Brussel	MDB, TD
05-09/08	Summer seminar on forensic psychiatry in Europe: "Mapping offender-patient pathways in European forensic psychiatry" "Diagnostic controversies and misdiagnoses: risks for justice, rights and safety. A seminar for consultants and experienced trainees on relevance of changing and disputed diagnoses for patient safety, improving	Seoon	KG

	diagnostic accuracy and use of diagnoses in court and at subsequent legal hearings.”		
10/9	GGZ Congres: Dichtbij de mens: verbindende en gastvrije zorg – Stop it Now! voor naasten: hoe draagt ondersteuning van naasten bij aan de preventie van seksueel kindermisbruik?	Wilrijk	MDB, AS
12/9	Eurocrim 2024: Changing the real-world response to online child sexual abuse through research and innovation	Boekarest	MDB, LVP
18 - 21/09	Ghent Group Meeting: “Challenges of forensic psychiatry in Belgium”	Antwerpen	KG
25/9	Basisopleiding seksuele delinquentie voor justitieassistenten	Gent	LM, TD
1/10 & 2/10	SSA incompany training PSD	Brussel	AS, MDB
3/10	Basisopleiding seksuele delinquentie voor justitieassistenten	Brussel	LM, TD
11/10	Artsenopleiding UA: Arts en maatschappij 5	Antwerpen	KG
28/10	Artsenopleiding UA: Arts en maatschappij 5	Antwerpen	KG
5/11 & 6/11	Basisopleiding PSD	Brussel	LM, TD
19/11 & 20/11	SSA open training	Antwerpen	AS, MDB
21/11	IGO: Grondige opleiding seksueel geweld	Online	MDB
25/11	Groot keuzevak forensische psychiatrie: "Inleiding: Psychiatrische stoornissen en delinquentie" “Internering en deskundigenonderzoek”	Antwerpen	KG
26/11	Groot keuzevak forensische psychiatrie: “Seksuele delinquentie en heterogeniteit” “Behandelmodellen en risicotaxatie”	Antwerpen	MDB, TD

	"Psychopathie'		
27/11	Groot keuzevak forensische psychiatrie: "Motivatiebevorderend werken" "Werkbezoek gevangenis"	Antwerpen	AS, TD, MDB
28/11	Groot keuzevak forensische psychiatrie: "Stalking en hun slachtoffers" "Psychofarmaca bij seksuele delinquenten"	Antwerpen	KG
29/11	Groot keuzevak forensische psychiatrie: "Preventie kindermisbruik" "Relevantie Stop it Now! voor artsen" "Examen en case studies"	Antwerpen	MDB, KG
6/12	Child Sexual Abuse Reduction Research Network Workshop: "Understanding and Improving Flemish Healthcare Professionals' Knowledge and Attitudes Towards Minor-Attracted Persons"	Leiden	MDB
6/12	Child Sexual Abuse Reduction Research Network Workshop: "Tackling Online Child Sexual Abuse: AI and Machine Learning as a Way Out"	Leiden	MDB, LVP
13/12	PAVO: Seksuele delinquenten en behandeling	Leuven	KG, TD
17/12	Lecture Forensic Sciences ULB	Brussel	KG

1.3.4 Wetenschappelijke en klinische stages en masterproeven

In 2024 mocht het UFC opnieuw gemotiveerde studenten ontvangen voor het uitvoeren een **stage**: **Evy Sabau** (gestart in februari 2024, 3 maanden stage) en **Nina Stalpaert** (gestart september 2024, 3 maanden stage) werden als criminologen in opleiding betrokken bij de beleids- en ondersteunende opdrachten van het UFC, ze volgden ook enkele intakegesprekken en voerden second opinions en risicotaxatie uit. Als stageopdracht werkten ze aan het registratiesysteem van Stop it Now!, werkten ze hiervoor een handleiding uit, hebben ze een dataoverzicht gemaakt van wat de internationale Stop it Now! projecten registreerden, en droegen ze bij aan de actualisatie van de sociale kaart.

In het jaar 2024 werden geen nieuwe masterproeven meer opgestart. Het UFC heeft ervoor gekozen enkel nog masterproeven te begeleiden die in de lijn liggen van één van de onderzoekslijnen van het UFC. Hiervoor heeft het UFC een onderzoeksgroep opgericht, waar de onderzoekslijnen worden uitgetekend en lopende onderzoeken worden opgevolgd.

1.3.5 UFC-onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep, waarin ook externen zetelen (o.a. prof. dr. M. Morrens – CAPRI Uantwerpen, dr. E. Wuyts – CAPRI Uantwerpen), volgt het reilen en zeilen van het onderzoek in het UFC op. De onderzoeksgroep bewaakt de haalbaarheid van de onderzoeksopzetten, volgt het verloop nauwgezet op, fungeert als bron van expertise voor methodologische kwesties, etc. Er kunnen vier grote onderzoekslijnen onderscheiden worden in het UFC: onderzoek met betrekking tot seksuele delinquenten, internering, BDSM en preventie van seksueel misbruik. In het bijgevoegde schema kan men zien welke specifieke topics onderzocht (zullen) worden.

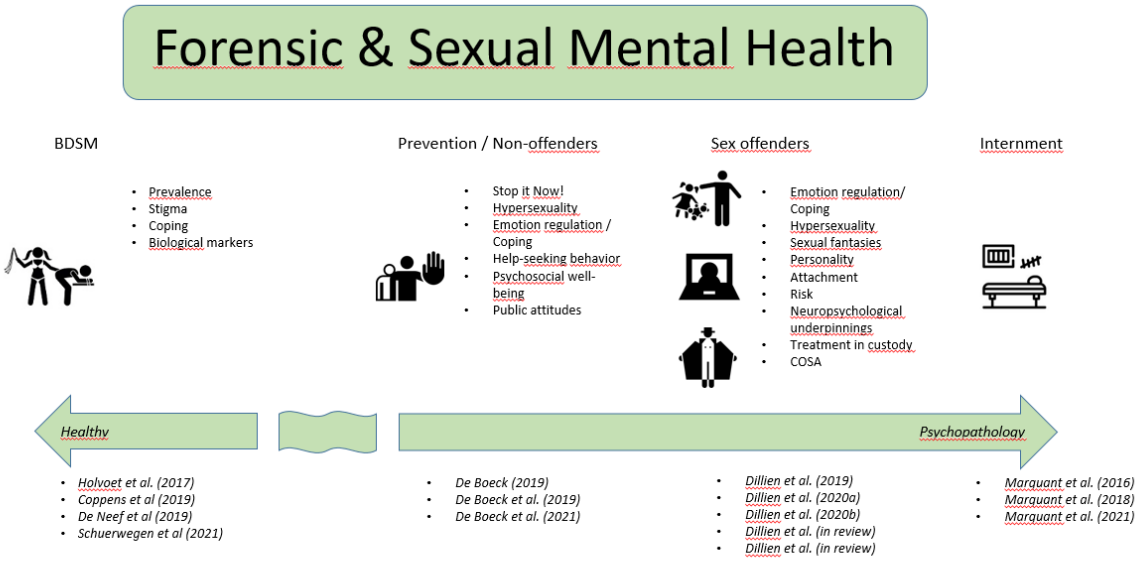

De nieuwe aanpak werpt zijn vruchten af. Er wordt niet meer op elke onderzoeksopportuniteit ingegaan, we maken de afweging of het haalbaar is en binnen de uitgezette onderzoekslijnen past. Dit leidt tot een efficiëntere inzet van de schaarse middelen, wat op zijn beurt meer (en interessantere) output genereert (zie publicaties en presentaties). Gezien de afronding van enkele lopende onderzoeken (bv. behandeling in de gevangenis, doctoraatsonderzoek Tineke Dilliën) en enkele bijkomende onderzoeksprojecten (PROTECH, 2PS, etc.) zijn er in 2024 enkele andere focussen gelegd. Door de betrokkenheid in andere (internationale) onderzoeken is gekozen om in 2024 geen bijkomende vergaderingen in te plannen. Het idee is om de onderzoeksgroep in 2025 nieuw leven in te blazen, gelet op het feit dat een aantal projecten worden afgerond. Een stand van zaken van de nog lopende onderzoekslijnen kan worden teruggevonden bij wetenschappelijk onderzoek.

1.3.6 Wetenschappelijk onderzoek

BDSM - onderzoek

Collega Alana Schuerwegen voert sinds 2018 in samenwerking met dr. Manuel Morrens (Collaborative Antwerp Psychiatric Research Institute – CAPRI; Universiteit Antwerpen) onderzoek uit naar psychologische drijfveren bij BDSM-beoefenaars, en stigmatiserende attitudes binnen de samenleving ten aanzien van BDSM-beoefenaars. In 2021 startte Alana haar doctoraatsonderzoek binnen de BDSM-

onderzoekslijn. In kader hiervan werd, in samenwerking met de Northern Illinois University, internationaal onderzoek opgestart met oog op het in kaart brengen van internationale verschillen aangaande seksuele interesses en fantasieën in het algemeen en BDSM-gerelateerde fantasieën en interesses specifiek, binnen een internationale populatie van BDSM beoefenaars. Het betreffende onderzoek werd in 2023 gepubliceerd bij The Journal of Sex Research.

> Schuerwegen, A., Huys, W., Wuyts, E., Goethals, K., Coppens, V., Davis, J. M., Tarleton, H. L., Sagarin, B. J., & Morrens, M. (2023). BDSM in North America, Europe, and Oceania: A large-scale international survey gauging BDSM interests and activities. *The Journal of Sex Research, 61(*9), 1389-1399. https://doi.org/10.1080/00224499.2023.2241451

Daarnaast zal het doctoraatsonderzoek zich nog verder verdiepen in de etiologie en psychologische drijfveren bij BDSM. Het huidige lopende onderzoek exploreert meer bepaald in welke mate een verband bestaat tussen een interesse in en/of het beoefenen van BDSM-activiteiten en gerapporteerde ervaringen met andere non-normatieve levensstijlen. Verder wordt onderzocht welke korte en lange termijn bekrachtigers het uitoefenen van BDSM-gerelateerde activiteiten sturen, en hoe deze zich verhouden tot de persoonlijkheidskenmerken van BDSM beoefenaars.

Doctoraal onderzoeker: Alana Schuerwegen

Promotoren: prof. dr. Manuel Morrens, prof. dr. Kris Goethals

SRP-III onderzoek

Het UFC voert in samenwerking met Prof. Kasia Uzieblo (de Forensische Zorgspecialisten, VUB) een onderzoek uit naar psychopathie bij zedenplegers. Voor de gegevensverzameling wordt de SRP-III gebruikt. De dataverzameling, in kader van huidig onderzoek werd, werd intussen afgerond. De data werden gedurende de periode 2023-2024 geanalyseerd met ook op de ontwikkeling van normtabellen voor de toekomstige Nederlandstalige handleiding van het instrument.

Validity of the hare self-report psychopathy scales in a sample of sex offenders

Stockman, D.[1], Uzieblo, K.[1,2], De Bruyn, K.[3], Schuerwegen, A.[4], Huys, W.[4], Bijttebier, P.[5], Goethals, K.[4,6], & Neumann, C.[7]

[1]Ghent University (BE); [2]Thomas More Antwerp (BE); [3]CGG Kempen (BE); [4]University Forensic Centre (BE); [5]KU Leuven (BE); [6]CAPRI (BE); [7]University of North Texas (BE)

De Hare Self-Report Psychopathy Scale (SRP; Paulhus, Neumann, & Hare, in press) is een veelbelovend zelfrapportage vragenlijst die ontwikkeld werd voor het in kaart brengen van psychopathische trekken. Onderzoek naar de validiteit van de twee meest recente versies van de SRP-schalen, zijnde de SRP-III bestaande uit 64 items en de SRP-Short Form bestaande uit 28 items, is nog steeds beperkt, zeker in een forensische setting. Deze studie heeft als doel de convergente- en criteriumvaliditeit van de SRP-III en de SRP-SF te onderzoeken in een populatie van seksuele delinquenten.

De data voor huidig onderzoek worden verzameld vanuit de patiëntenpopulatie van het UFC, waarbij volgende vragenlijsten worden afgenomen: (1) Self-Report Psychopathy Scale III lange en verkorte

versie (SRP-III & -SF; Paulhus, Neumann, & Hare, in press) vier factoren: Interpersonal Manipulation (IPM), Callous Affect (CA), Erratic Lifestyle (EL) en Criminal Tendencies (CT); (2) Psychopathy Personality Inventory-Revised (PPI-R; Lilienfeld & Widows, 2005) met drie factoren: Self-Centered Impulsivity, Fearless-Dominance, en Coldheartedness; (3) Dimensional Assessment of Personality Pathology-Short Form (DAPP-SF; Van Kamoen & De Beurs, 2009) met vier dimensies: Emotional Dysregulation, Dissocial Behavior, Inhibition, en Compulsivity; (4) Buss Durkee Hostility Inventory-Dutch (BDHI-D; Lange, Hoogendoorn, Wiederspahn, & De Beurs, 2005) met drie factoren: Directe en Indirecte Agressie, en Sociale Wenselijkheid.

Extern Doctoraatsonderzoek - Thomas Marquant

Prof. dr. Kris Goethals, directeur van het UFC, begeleidt samen met Prof. dr. Bernard Sabbe een extern doctoraatsonderzoek van dr. Thomas Marquant, werkzaam in het UPC Sint-Kamillus te Bierbeek en de gevangenis van Antwerpen.

Forensic assertive community treatment; research into effectiveness and factors related to outcomes.

Dr. T. Marquant[1,2]; M. Van Nuffel[1]; Prof. dr. K. Goethals [3,4]; Prof.dr. B. Sabbe [4]

[1]UPC Sint-Kamillus, Bierbeek; [2]PSD gevangenis Antwerpen; [3]Universitair Forensisch Centrum (UFC), Universitair Ziekenhuis Antwerpen; [4]Collaborative Antwerp Psychiatric Research Institute (CAPRI) Universiteit van Antwerpen

Assertive community treatment (ACT)' is een goed gekende manier om zorg aan psychiatrische patiënten te leveren in hun eigen woonomgeving. In het verleden werd een goede effectiviteit aangetoond op niet-forensische uitkomstmaten, zoals heropnames, 'community tenure' en opnameduur. Echter, werd daarbij ook vastgesteld dat de effecten op forensische uitkomstmaten neutraal of zelfs negatief zijn. Een forensische adaptatie van ACT, ForACT, beoogt een behoud van de effectiviteit op niet-forensische uitkomstmaten, met toevoeging van effect op forensische uitkomstmaten, zoals recidive en wederopsluitingen. In voorliggende studie werden daarbij als blauwdruk voor een ForACT team 40 jaar ervaring met niet-forensisch ACT gecombineerd met de basis elementen van de dominante forensische rehabilitatie theorieën, zijnde het RNR model en het GLM model. De literatuur omtrent niet-for ACT geeft daarbij zes basis elementen die relateren aan de effectiviteit, zijnde een geïntegreerde psychiater, een 24/7 bereikbaarheid, het uitvoeren van huisbezoeken, een aanbod voor middelengebruik, een lage case-load en een vocationeel aanbod. de bestaande forensische rehabilitatie theorieën kunnen geoperationaliseerd als het aanbieden van een hybride functie van de hulpverlener, die ook risico inschattingen maakt, en een communicatie-strategie met de justitiële partners. Het toepassen van deze elementen en de effectiviteit ervan op (niet) forensische uitkomstmaten wordt in voorliggende studie onderzocht.

Stand van zaken: In 2016 werd reeds een review gepubliceerd betreffende het onderwerp ForACT. In 2018 werd in een tweede publicatie de effectiviteit van ForACT op forensische uitkomstmaten aangetoond in een vergelijkend retrospectief onderzoek waarbij het forACT team werd ingebed in een zorgcontinuüm. Geïnterneerden in het zorgcontinuüm liepen 6 keer minder kans op recidive en 14 keer minder kans op weder opsluitingen dan patiënten die uit de gevangenis in ambulante zorg terecht kwamen. daartegenover stond wel dat de patiënten in het zorgcontinuüm 21 keer meer kans had om, zij het erg kort, heropgenomen te worden, in ongeveer 70% omwille van druggebruik. Ook de 'community tenure' was significant beter in de experimentele groep.

Omwille van het grote belang van middelengebruik binnen de experimentele groep werd een review gedaan betreffende het onderwerp van middelengebruik en middelengerelateerde stoornissen binnen patiënten in opvolging van een FACT team. Deze review werd gepubliceerd in Frontiers in december 2021. Middelengebruik komt uit de studie duidelijk naar voor als een kritisch element bij het bepalen van beleid omtrent forensische patiënten in FACT.

Vervolgens werd gezien dit kritisch belang een maatschappij-georiënteerd alternatief uitgewerkt bij druggebruik van 5 dagen. De basis daarbij betreft een cognitief gedragsmatig aanbod. Patiënten krijgen bij een herval in gebruik de mogelijkheid om gebruik te maken van dit alternatief en aldus in de maatschappij hun rollen te kunnen blijven opnemen en een dure en invaliderende opname te vermijden. Ter ondersteuning van de inschatting tot inclusie werd daarbij de START gebruikt als risicotaxatie instrument. In een prospectieve cohortstudie worden deze patiënten gedurende 12 maanden opgevolgd binnen deze setting. In 2024 werden de resultaten voor 24 patiënten van deze studie, die een pilotstudie betrof, gepubliceerd. De resultaten zijn daarbij hoopgevend ook al gaat het om kleine aantallen. Maar patiënten slaagden erin hun eerste opname uit te stellen, zich beter in de samenleving te handhaven ondanks herval in middelengebruik en hun risicoprofiel te verlagen. Daarmee lijkt FACT een goede kandidaat om forensische maatschappij-georienteerde zorg voor forensische patiënten te organiseren.

Stop it Now! onderzoeken

Onze criminologe, Minne De Boeck, is verantwoordelijk voor het project Stop it Now!, wat zich richt op de preventie van seksueel kindermisbruik en waarbij een anonieme en vertrouwelijke hulplijn een belangrijke bijdrage levert. Binnen dat project is het UFC, samen met de Thomas More Hogeschool, de UGent en de VUB in het verleden reeds enkele studies gestart. In samenwerking met Prof. Kasia Uzieblo (VUB) zijn er drie studies lopende die reeds in 2017 werden opgestart: de eerste studie betreft er één aangaande het psychosociaal welzijn en het hulpzoekend gedrag van personen die zich seksueel aangetrokken voelen tot minderjarigen, de tweede studie richt zich op het psychosociaal welzijn en het hulpzoekend gedrag van hun naasten en de derde studie richt zich op de publieke attitudes ten aanzien van personen die zich seksueel aangetrokken voelen tot minderjarigen.

Met deze studies wil Stop it Now! de zoektocht naar gepaste en efficiënte hulp voor personen die zich zorgen maken over zichzelf, of over een naaste, vergemakkelijken. Bovendien trachten ze op deze manier een beter zicht te krijgen op de kennis en attitudes ten aanzien van de doelgroep en de thematiek in het bredere publiek. Deze drie studies werden uitgewerkt en voorgesteld op verschillende internationale congressen en leidden deze ook tot enkele publicaties (cfr. voorgaande jaarverslagen). In 2019 zijn Stop it Now! Vlaanderen en de VUB tevens een samenwerking aangegaan met Stop it Now! Nederland betreffende deze studies, dit ligt gezien andere prioriteiten bij hen momenteel stil.

In 2021 is Stop it Now! gestart met de uitwerking van een vierde studie, opnieuw in samenwerking met Prof. Kasia Uzieblo, omtrent de attitudes van professionals en toekomstige professionals te aanzien van de doelgroep, in 2022 en 2023 werden deze vragenlijsten verspreid. Dit leidde tot de uitwerking van een publicatie in de loop van het jaar 2024, die begin 2025 zal worden gepubliceerd. Verder is Stop it Now! in samenwerking met Prof. Ernst Koster (UGent) in het kader van een masterproef een studie

gestart aangaande zelfstigma en internaliserende problemen bij personen met een seksuele voorkeur voor minderjarigen. Ook deze studie werd in de loop van 2024 afgerond en leidde tot een publicatie die heden nog onder review is. Tot slot is het UFC zelf gestart met een naastenonderzoek van (potentiële) plegers binnen het Stop it Now! aanbod, hiervoor zijn we nog actief bezig met het verzamelen van data.

Voor mensen die zelf seksuele gevoelens ten aanzien van minderjarigen ervaren

Met deze studie wil Stop it Now! het psychosociaal welzijn van personen met seksuele interesses voor minderjarigen nagaan en het hulpzoekend gedrag in kaart te brengen. Met deze inzichten wensen we de bestaande hulpdiensten te informeren met als doel om deze diensten voor personen met seksuele interesses voor minderjarigen toegankelijker te maken en om deze diensten beter af te stemmen op de specifieke psychosociale noden van diegenen die hulp zoeken.

Deze studie wordt verspreid via de Stop it Now!-website. De medewerkers aan de hulplijn moedigen de doelgroep aan deze in te vullen, wanneer dit aangewezen is. Uiteraard blijft een antwoord bieden aan de hulpvraag prioritair, eerder dan het vergaren van onderzoeksresultaten. De totale steekproef bevat tot op heden 163 personen, waaronder 155 mannen. De resultaten van het eerste gedeelte van de studie (80-tal respondenten) werden voorgesteld op het ATSA congres in 2019. In 2021 publiceerde Stop it Now! Vlaanderen in het Tijdschrift voor Klinische Psychologie de uitgebreidere data.

Voor de dichte omgeving van mensen die seksuele gevoelens ten aanzien van minderjarigen ervaren

Met deze studie wil Stop it Now! het hulpzoekend gedrag van de dichte omgeving van personen met seksuele interesses voor minderjarigen in kaart te brengen. Met deze inzichten wensen we de bestaande hulpdiensten te informeren. Enerzijds om de toegankelijkheid van deze diensten voor personen met seksuele interesses in minderjarigen en hun omgeving te vergroten. Anderzijds om deze diensten beter af te stemmen op de specifieke psychosociale noden van diegenen die hulp zoeken.

Deze studie wordt verspreid via de Stop it Now!-website. De medewerkers aan de hulplijn moedigen de doelgroep aan deze in te vullen, wanneer dit aangewezen is. Uiteraard blijft het prioriteit een antwoord te bieden aan de hulpvraag, eerder dan het vergaren van onderzoeksresultaten. Op dit moment zijn er nog steeds beperkte respondenten van dichte naasten, een totaal van 32 personen vulden de vragenlijst (gedeeltelijk) in, amper 15 respondenten waren bruikbaar. De resultaten werden samengevoegd met de resultaten van Stop it Now! Nederland en werden voorgesteld op het ATSA congres in 2021.

Stop it Now! hoopt deze studie extra kracht bij te zetten door ook op hulpverlenend vlak meer in te zetten op de naasten van de doelgroep. Zo heeft Stop it Now! in 2023 een aanbod gestart voor naasten, waarbij ook lotgenotengroepen werden aangeboden. Aan dit project is tevens een onderzoek gekoppeld (zie onder).

Publieke attitudes ten aanzien van mensen met seksuele gevoelens voor minderjarigen

Met deze studie probeert Stop it Now! de publieke attitudes rond dit thema in kaart te brengen. Meer dan 1582 respondenten namen deel aan de studie die via sociale media werd verspreid. Naast het vergaren van de onderzoeksresultaten draagt de verspreiding van dit onderzoek ook bij aan kennisgeving aan het bredere publiek rond Stop it Now!. De resultaten van deze studie werden reeds voorgesteld op het ATSA-congres in oktober 2018 en november 2019. Stop it Now! Nederland is deze studie heden nog steeds aan het uitvoeren.

Attitudes bij professionals ten aanzien van (hulp aan) personen met een seksuele voorkeur voor minderjarigen

De huidige studie beoogt de attitudes ten aanzien van (hulp aan) personen met een seksuele voorkeur voor minderjarigen, of minor-attracted persons (MAPs), te exploreren bij zorg- en hulpverleners, alsook in kaart te brengen of er verschillen zijn tussen de beroepsgroepen in attitude, bereidheid tot hulpverlening en kennis ten aanzien van MAPs.

De onderzoekspopulatie bestaat uit professionals uit het Vlaamse zorg- en hulpverleningslandschap. Meer specifiek gaat het om psychologen, psychiaters, criminologen en seksuologen die met elkaar vergeleken zullen worden. Het doel van deze studie is na te gaan bij elke beroepsgroep in welke mate ze geconfronteerd worden met een dergelijke seksuele interesse bij hun cliënten/patiënten, welke attitudes ze hebben ten aanzien van (hulp aan) MAPs en op welke manier ze ermee zouden omgaan als ze met een dergelijke problematiek geconfronteerd zouden worden. Bijkomend wordt er gefocust worden op de vergelijking tussen de beroepsgroepen om gelijkenissen of verschillen in kaart te brengen.

De steekproef omvatte 215 Vlaamse professionals werkzaam binnen het zorg- en hulpverleningslandschap, waarvan 67.4% in een niet-forensische setting werkzaam was. De deelnemers vertoonden overwegend een gedegen kennis over pedofilie en stelden zich niet uitermate negatief op ten aanzien van deze doelgroep. Toch werden diverse hiaten in de kennis betreffende MAPs vastgesteld en enkele hulpverleners vertoonden een erg punitieve attitude ten aanzien van MAPs alsook een gebrek aan kennis inzake doorverwijsmogelijkheden en het beroepsgeheim. Daarnaast identificeerden de hulpverleners met ervaring in het begeleiden van MAPs een waaier aan factoren die dergelijke begeleidingen bemoeilijkten.

De resultaten van dit onderzoek dragen bij aan initiatieven en projecten die trachten de drempels te verlagen voor hulp aan deze doelgroep. Eveneens biedt het mogelijkheden om de ondersteuning te optimaliseren aan (toekomstige) professionals bij het bieden van hulp aan MAPs. De vragenlijsten werden in het najaar van 2022 verspreid via verschillende beroepsverenigingen, nieuwsbrieven en sociale media, de analyses en afronding van de studie, alsook neerlegging van de masterproef, vond plaats in 2023. In 2024 werd de publicatie in het Tijdschrift Forensische Psychologie en Psychiatrie uitgewerkt, in 2025 staat de publicatie ervan op de planning.

De relatie aangaande zelfstigma en internaliserende problemen bij personen met een seksuele voorkeur voor minderjarigen

Onderzoek heeft reeds aangetoond dat er stigmatiserende opvattingen in de maatschappij aanwezig zijn jegens individuen met een seksuele voorkeur in minderjarigen. Het doel van deze studie is om te onderzoeken in welke mate deze doelgroep het publieke stigma internaliseert. Het internaliseren van publiek stigma wordt ook wel zelfstigma genoemd.

Bij de doelgroep wordt door middel van deze studie gepeild naar psychologische constructen waarvan gekend is dat ze gerelateerd zijn aan zelfstigma. Zo werden ten eerste de relatie tussen zelfstigma, zelfwaarde en internaliserende problemen (angst, depressie en stress) worden onderzocht. Daarnaast werden ook het verband tussen enkele transdiagnostische processen (rumineren, positieve herinterpretatie en aandachtscontrole) en internaliserende problemen bij deze doelgroep bestudeerd. Ter exploratie, wordt er ook gepeild naar de relatie tussen deze transdiagnostische processen en zelfstigma.

Al deze psychologische constructen werden gemeten aan de hand van zelfrapportagevragenlijsten die in random volgorde via Limesurvey worden aangeboden op de website van Stop It Now! Vlaanderen, alsook via andere sociale mediakanalen waarop de doelgroep kan bereikt worden. Tevens werd de vragenlijst verspreid onder de netwerkpartners van het UFC met de vraag om respondenten te recruteren. De uiteindelijke steekproef strandde op 92 respondenten. Dit onderzoek werd uitgevoerd in samenwerking met de UGent, in 2024 werden de analyses gedaan en werd de publicatie uitgewerkt. In 2025 wordt de publicatie in het Archives of Sexual Behaviour voorzien.

Stop it Now! voor naasten

In 2023 ontwikkelde Stop it Now! Vlaanderen – een laagdrempelige, gratis en anonieme hulplijn voor mensen die zich zorgen maken over hun eigen seksuele gevoelens of gedrag ten aanzien van minderjarigen, alsook voor hun naasten – een specifiek hulpaanbod voor naasten van (potentiële) plegers van zedenfeiten. Hoewel de naasten geen directe slachtoffers zijn van het gepleegde misbruik, ervaren deze naasten van Stop it Now! vaak heel wat moeilijkheden wanneer iemand uit de dichte omgeving of het gezin seksueel kindermisbruik heeft gesteld of seksuele misbruikbeelden van minderjarigen heeft bekeken. Ook kan het heel confronterend zijn wanneer ze ontdekken dat iemand in hun omgeving seksuele gevoelens ervaart voor kinderen. Het specifiek hulpaanbod voor naasten, zoals partners en familieleden van mensen die seksuele kindermisbruik hebben gepleegd, of van mensen die pedofiele gevoelens ervaren, is echter zeer beperkt. Toch spelen zij een essentiële rol in de preventie van seksueel kindermisbruik, alsook verdienen zij ondersteuning bij hun bezorgdheden.

Stop it Now! ervaarde deze tekortkoming vaak aan de hulplijn wanneer de dichte naasten contact opnamen en wou bijgevolg dit hiaat invullen door een specifiek aanbod voor naasten van Stop it Now! aan te bieden. Dit naastenaanbod bestaat enerzijds uit een online component, met name een specifieke naastenwebsite, online zelfhulpmodule voor naasten van downloaders van seksueel misbruikbeelden van minderjarigen en een naastenforum, alsook een face-to-face aanbod in de vorm van lotgenotengroepen anderzijds.

Omwille van gebrekkig onderzoek aangaande dit topic heeft Stop it Now! een onderzoek op poten gezet om meer zicht te krijgen op de impact van ondersteuning aan de naasten van (potentiële) plegers. De finaliteit van het onderzoek is om kennis te vergaren omtrent de ervaringen en impact van deelname aan lotgenotengroepen voor naasten van (potentiële) zedenplegers. Concreet heeft dit onderzoek verschillende doelstellingen: (1) Allereerst tracht dit onderzoek in kaart te brengen hoe het gesteld is met het zelfstigma en het mentaal welzijn van de contextfiguren van (potentiële) plegers van seksueel kindermisbruik. Ten tweede (2) bevraagd het onderzoek in welke mate zij sociale steun ervaren, en ten derde (3) tracht dit onderzoek een zicht te krijgen op welke manier het aanbod van Stop it Now!, meer bepaald de lotgenotengroepen, een impact heeft op verschillende levensdomeinen van de deelnemers.

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden wordt gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethodieken. Zo zijn er kwantitatieve dataverzamelingsmethoden opgezet, meer specifiek een vragenlijst die elektronisch wordt verspreid, dit bij aanvang van de lotgenotengroepen als helemaal op het einde na de afronding. Daarnaast wordt er gewerkt met kwalitatieve onderzoeksmethoden, meer specifiek een semigestructureerd interview nadat de lotgenotengroepen zijn afgerond. Het onderzoek is heden lopende (goedkeuring ethisch comité 08/2023), bij elke start van een nieuwe lotgenotengroep worden er nieuwe respondenten gerekruteerd. Tijdens het jaar 2024 werden voornamelijk data verzameld, zowel via surveys als via diepte interviews.

1.3.7 Bijgewoonde vormingsmomenten en congressen

Hierbij een overzicht van de gevolgde vormingsmomenten. De ASO's en stagiaires van het UFC werden niet afzonderlijk opgenomen in dit overzicht, gezien zij waar mogelijk steeds betrokken worden bij verschillende vormingsmomenten. De deelnemende UFC-teamleden worden in tabel 4 weergegeven aan de hand van hun initialen:

KG	Prof. dr. Goethals	TD	Tineke Dilliën	WH	Wim Huys
AS	Alana Schuerwegen	LM	Liesbeth Merckx	MDB	Minne De Boeck
AVL	Annelies Van Looy	LVP	Larissa Van Puyvelde		

Tabel 4: Bijgewoonde vormingsmomenten

Datum	Onderwerp	UFC deelnemers
9/1	Writing Academic Papers Day 1 – ADS Course – UAntwerpen	AS
12/2	SAARNA webinar – SSA scoring for transgenders	AS
19/2	Stop it Now! Télé-opleiding	AS
28/2	Chatopleiding Artvelde Hogeschool	AS, MDB
29/2	DUNDRUM opleiding	MDB
5/3	UFC studiedag: Contextgericht werken met zedenplegers	Allen
18/3	Terugkomdag training DUNDRUM	AS
19/3	SAARNA webinar – Female offenders	AS

20/3-21/3	Sparks in the dark conference – 2PS project	MDB, LVP
28/3	NL-ATSA webinar – Seks & autism: verdiepende inzichten in complexe relaties	AS, MDB, WH
06-09/04	European Psychiatry Association conference - Budpast	KG
19/4	System overload – Inleiding in de systeemtherapie – Dag 1	AS
3/5	System overload – Inleiding in de systeemtherapie – Dag 2	AS
13/5	System overload – Inleiding in de systeemtherapie – Dag 3	AS
13 – 17/05	- Faculty of Forensic Psychiatry Conference – Milaan	KG
27/5	System overload – Inleiding in de systeemtherapie – Dag 4	AS
30/5	Webinar – Assessment Hub – Thomas More	AS
31/5	Stop it Now! Chat opleiding intervisie	AS, MDB
05-09/08	Summer seminar on forensic psychiatry in Europe: "Mapping offender-patient pathways in European forensic psychiatry"	KG
10/9	GGZ Congres: Dichtbij de mens: verbindende en gastvrije zorg	MDB, AS
12/9	Eurocrim 2024: Changing the real-world response to online child sexual abuse through research and innovation	MDB, LVP
18-21/09	Ghent Group Meeting:	KG
3/10	Congres: Gestoord of ongestoord: seksualiteit in de residentiële forensische zorg	MDB
4/11	Webinar: STOP-CSAM x Stop it now x AnonymPrevent	MDB
7/11	NL-ATSA studiedag – Jonge seksuele pleger	MDB, WH
04 - 08/11	European Congress on Violence in Clinical Psychiatry – Krakow	KG
14/11	Congres 'Nu Praat Ik Er Over'	MDB
14/11 & 15/11	Tweedaagse: EMDR benaderig in het omgaan met verslaving	TD
28/11	Netwerkdag internering, FPC Antwerpen	MDB
29/11	25 jaar Fides: Sporen in een Veranderend Landschap	WH
6/12	Child Sexual Abuse Reduction Research Network, Leiden	MDB, LVP

1.3.8 Psychotherapieopleidingen en postacademische vormingen

Tabel 5: Langdurige vormingen

Liesbeth Merckx	Postgraduaat Cognitieve Gedragstherapie, KU Leuven	2024
Andreas Frans	Psychotherapie opleiding, UAntwerpen	2024
Andreas Frans	MANAMA Psychiatrie, UAntwerpen	2024
Niels Albert	Postgraduaat psychoanalytische psychotherapie, KU Leuven	2024
Tineke Dilliën	Opleiding exposure, KULeuven	2024

1.4 GEORGANISEERDE OPLEIDINGSMOMENTEN

Hierna volgt een overzicht van de opleidingsmomenten die het UFC in 2024 zelf organiseerde. Ook de studiedagen die NL-ATSA organiseerde, en waar de criminologe van het UFC mee in de organisatie zat, werden opgenomen in het overzicht. In 2024 organiseerde het UFC in totaal 3 opleidingsmomenten voor het netwerk, alsook werkte het UFC mee aan de organisatie van één NL-ATSA workshop aangaande risicotaxatie bij jeugdige plegers. In het voorjaar ging de studiedag rond contextgerichten werken met zedenplegers door. Het UFC droeg bovendien ook bij aan de NL-ATSA webinar 'Seks en autisme: verdiepende inzichten in complexe relaties'. Ook in het najaar werkte het UFC mee aan de NL-ATSA studiedag 'De jonge seksuele pleger in beeld', met de workshop als aansluitende workshop. Tot slot, voorzag het UFC in het najaar een open training voor Static-Stable-Acute risiscotaxatie instrument.

1.4.1 UFC studiedag: Contextgericht werken met zedenplegers

Op 5 maart stond de UFC-studiedag in het teken van contextgericht werken met zedenplegers. Deze studiedag vond plaats op de stadscampus van de Universiteit van Antwerpen. Gedurende deze dag hebben we talrijke ervaren sprekers mogen ontvangen. De UFC-criminologe Minne De Boeck verwelkomde de gastsprekers en deelnemers met een openingswoord, waarbij het programma kort werd toegelicht en verduidelijkt waarom 'contextgericht werken' een thema is dat de laatste tijd meer op de voorgrond komt te staan in ons werkveld. Tijdens het openingswoord werd er een korte imaginatieoefening uitgevoerd om het onderwerp op een interactieve manier te introduceren: iedereen diende zijn ogen te sluiten tijdens een situatie die werd beschreven, waarbij er een huiszoeking gebeurde bij iemand die seksuele misbruikbeelden van minderjarigen had bekeken. Nadien werd gevraagd aan de deelnemers zich in te leven in de partner van de pleger in het verhaal, verschillende emoties kwamen daarbij naar boven. Denk maar aan kwaadheid, frustratie, schaamte, angst, verdriet, etc. Na de toelichting over het onderwerp en het programma, werd de eerste spreker aangekondigd.

De eerste gastspreker van de dag was Prof. dr. Tim Opgenhaffen, docent sociaal welzijnsrecht aan de KU Leuven en docent personen- en gezondheidsrecht aan de Vrije Universiteit Brussel. Zijn presentatie werd vormgegeven vanuit een juridisch perspectief; namelijk wat kunnen we, en kunnen we niet, communiceren met naasten als professionals die beroepsgeheim hebben. Gedurende de presentatie

maakte hij een onderscheid tussen persoonsgebonden informatie en niet-persoonsgebonden informatie. Bij het eerst genoemde botsen we automatisch op het beroepsgeheim. Dit bestaat uit alle informatie die geheim is en bijgevolg niet gedeeld kan worden met naasten. Hoewel er sprake is van beroepsgeheim, zijn hierop drie uitzonderingen, waaronder de toestemming, de noodtoestand en de dwangopname. Vermits niet alle informatie een geheim is, benadrukte Prof. dr. Opgenhaffen dat er eveneens niet-persoonsgebonden informatie gedeeld kan worden. Hiermee komen we vaak al een eind verder als professionals. De boodschap is dus niet dat je als professional niets kan communiceren, niet-persoonsgebonden informatie kan immers wel gedeeld worden. Verder geeft hij tijdens zijn presentatie drie herkenbare dilemma's weer over het delen van informatie met naasten. Het eerste dilemma dat besproken werd, was de vraag: "wat als een naaste informatie bij de therapeut probeert te ontfutselen?". Hierbij dient de therapeut in kwestie heel aandachtig en transparant te zijn over wat die wel en niet kan delen, alsook de reden waarom. Het tweede dilemma ging over "wat als een naaste de vraag stelt 'kan ik u iets toevertrouwen'?". Ook bij dergelijk dilemma moet je als therapeut alert zijn, vermits er bepaalde zaken zijn die de therapeut verplicht moet vertellen aan de cliënt. Als de naaste iets heeft toevertrouwd over de gezondheidstoestand van de cliënt, is dat informatie die met de cliënt gedeeld moet worden. Ook hierover moet duidelijk worden gecommuniceerd aan de naaste in kwestie. Het beroepsgeheim geldt immers niet ten aanzien van de naaste zelf, daar er geen hulpverleningsrelatie bestaat tussen de naaste en de therapeut. De therapeut moet dus transparant zijn naar de cliënt, waar wel een hulpverleningsrelatie mee bestaat. Indien er toch een hulpverleningsrelatie ontstaat met de naaste, dan wordt alles complexer. Dan zit je namelijk met beroepsgeheim langs twee kanten. Dit zijn belangrijke zaken om in overweging te nemen wanneer je een hulpaanbod voor naasten van plegers organiseert. Tot slot gaat het derde dilemma over het "geheim van het onderzoek". Wanneer je medewerking verleent aan een gerechtelijk onderzoek, ben je verplicht om informatie uit het onderzoek geheim te houden, ook ten aanzien van naasten. Prof. dr. Tim Opgenhaffen eindigde zijn presentatie met een korte conclusie. Volgens hem is het zeker mogelijk - en belangrijk - om naasten te betrekken in de begeleiding, maar bij het informeren van de naasten zijn er toch een aantal aandachtspunten.

Na de eerste gastspreker, kwamen Alana Schuerwegen en Minne De Boeck aan bod. Alana Schuerwegen is psychologisch consulente en Minne De Boeck is criminologe bij het Universitair Forensisch Centrum. Daarnaast zijn ze beiden betrokken in het Vlaamse Stop it Now! – project als projectmedewerker en projectcoördinator. Hun presentatie ging van start met een korte uitleg over wat Stop it Now! precies inhoudt. Nadien werd er dieper in gegaan op de rol van de naaste binnen dit project, om dan de presentatie te beëindigen met hun toekomstperspectief. Stop it Now! is een preventieproject dat zich specifiek inzet op kindermisbruik en is een samenwerkingsverband met het UFC en I.T.E.R, een gespecialiseerd ambulant behandelcentrum. Preventie van kindermisbruik kan enerzijds door het bieden van ondersteuning aan de doelgroep en hun naasten en anderzijds door maatschappelijke beeldvorming van de gehele populatie. Het preventieproject bestaat uit een professionele hulplijn voor personen die bezorgd zijn over zichzelf, naasten en professionals. Het dient als luisterend oor, biedt ondersteuning, informatie en advies en functioneert als toegangspoort naar gespecialiseerde behandelcentra. Daarnaast is de hulplijn volledig anoniem, vertrouwelijk en gratis. Gemiddeld krijgt de hulplijn 34 contactopnames per maand. Echter kon 2/3de van de hulpvragen niet beantwoord worden. Om deze reden is de hulplijn vanaf maart 2024 elke weekdag beschikbaar. Na een algemene toelichting over het preventieproject Stop it Now!, werd in de presentatie de nadruk gelegd op de rol van de naasten binnen dit project. Stop it Now! voor naasten is op verschillende manieren

uitgewerkt. Zo bestaat er een informatieve website specifiek voor naasten, is er een online zelfhulp module - stoppen is mogelijk - voor naasten van personen die seksuele misbruikbeelden bekeken, bestaat er een handleiding hoe je het gesprek kan aangaan met iemand over wie je bezorgd bent als naaste, een online forum en zijn er lotgenotengroepen voor naasten. Dit aanbod werd kenbaar gemaakt door middel van een campagne en de podcast '[de dag die ik nooit meer vergeet']'. Aan de hand van casussen en voorbeelden legden beide sprekers de naastenwerking van Stop it Now! uit. De sprekers sluiten hun presentatie af met hun toekomstperspectief voor naasten van Stop it Now!. Zo hopen ze in de toekomst de focus te verbreden naar 'kinderen van' en 'naasten van pleger en slachtoffer'. Alsook willen ze een verderzetting van de lotgenotengroepen en uitbreiding naar andere regio's en benadrukken ze het belang van een ruimere én blijvende bekendheid.

De derde presentatie van de studiedag 'Contextgericht werken met zedenplegers' werd gegeven door drie experts waaronder **Ellen Gunst, Chantal Hermans en Liesbet Tijsebaert**. Liesbet Tijsebaert is coördinator van het IRIS-project en is werkzaam als casusregisseur in Veilig Huis. Chantal Hermans is IRIS-partner en contextbegeleidster voor regio Noord West-Vlaanderen in P.C. Sint-Amandus. Ellen Gunst is werkzaam als psycholoog-psychotherapeut op Fides Residentieel in P.C. Sint-Amandus en professor in de psychotherapie aan de Universiteit van Antwerpen. De presentatie stond in teken van het IRIS-project en werd toegelicht aan de hand van enkele casussen. IRIS is de afkorting van 'Integrale Respons op Intrafamiliaal Seksueel misbruik'. Meer specifiek bestaat de doelgroep van IRIS uit gezinnen (uit Noord West-Vlaanderen) en hun context met een pleger van seksueel grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van kinderen, zowel intra- als extrafamiliaal die op dit moment, of later in de tijd, in contact kan komen met kinderen in een familiale context. Sinds 2021 is IRIS als project erkend binnen het Agentschap Justitie en Handhaving. Vóór het IRIS project was er vaak niet de mogelijkheid om de context van de dader te betrekken. Er was echter wel nood aan een systemische intersectorale benadering betreffende de verschillende gezins- en familieleden, alsook aan meer langdurige coördinatie over verschillende sleutelmomenten heen als begeleiding van de niet-misbruikende ouder. De IRIS-regisseur maakt samen met het gezin en betrokken hulpverleners een plan op dat garant staat voor ieder individu afgestemde zorg te voorzien en het leed te helpen beperken. Door het organiseren van overleg met andere betrokken diensten wordt er vanuit de dverse expertises, risicotaxaties en beeldvorming een kader uitgezet betreffende de veiligheidsafspraken en samenwerking. Naast dader en jeugdhulp wordt er ook ingezet op partner- of contextbegeleiding ter ondersteuning van de niet-misbruikende ouder of zorgfiguur. De presentatie werd afgesloten met de werking van het IRIS-project voor te stellen aan de hand van een concrete praktijkcasus.

Vervolgens waren de vierde sprekers **Els Van Daele en dr. Tineke Dilliën,** die uitgebreid vertelden over contextgericht werken in therapie, cases en praktijk. Els Van Daele is criminoloog/seksuoloog en werkt als systeem-en groepstherapeut bij I.T.E.R. Tineke Dilliën is klinisch psycholoog en gedragstherapeut bij het UFC. In hun presentatie toonden ze hoe een contextgesprek kan verlopen, hoe naasten ondersteund kunnen worden en hoe er tegemoet gekomen kan worden gekomen aan hun noden. Tineke Dilliën ging dieper in op het pleidooi om de context te betrekken en te ondersteunen vermits contextfiguren secundaire slachtoffers zijn, alsook hoe het UFC dit concreet vormgeeft. Els Van Dale trachtte aan de hand van een casus inzichten te geven omtrent de complexe relationele en gezinsdynamieken die zich kunnen afspelen. Alsook aan te tonen dat de therapeutische relatie bij contextgericht werken met zedenplegers essentieel is. Tevens benadrukte ze dat dit op een persoonlijke manier dient te gebeuren.

Ze toonde aan dat plegers de gesprekken met familieleden als relevant ervaren voor hun persoonlijk leven, aangezien dit kan bijdragen tot herstel op verschillende niveaus.

De leerrijke studiedag werd afgesloten met een laatste lezing van **Prof. Dr. Belinda Winder**. Vermits Belinda een internationale spreker is, werd de lezing online gegeven. Belinda Winder is een professor forensische psychologie en onderzoeksdirecteur bij het COPE (Centre for Crime, Offending, Prevention & Engagement) in de Nottingham Trent University. In de lezing werden enkele manieren onderzocht waarop het leven van een partner kan worden beschadigd. Denk daarbij bijvoorbeeld aan praktische problemen, emotionele problemen, financiële problemen, sociale problemen en problemen met de kinderen. Verder werden er suggesties gedaan hoe dergelijke schade kan worden beperkt. In het eerste deel van haar presentatie benadrukte ze het belang van taal en terminologie. Sommige terminologie is namelijk onnauwkeurig, stigmatiserend en kan een impact hebben op iemands welzijn. Beeldvorming en media berichten hebben bijgevolg een impact, ook op de context. Het tweede deel van de presentatie ging over internet gemedieerde seksuele misdrijven, en de impact van het onderzoek en alles wat daarna volgt op de context van plegers. Tot slot, beëindigde Belinda haar presentatie met een focus op de traumatische ervaringen die partners kunnen hebben op verschillende vlakken, alsook de impact op kinderen. Hierbij legde ze de nadruk dat ook de impact op kinderen al te vaak wordt vergeten, hoewel zij een belangrijke factor zijn.

De studiedag eindigde met een eindwoord van criminologe, Minne De Boeck, die iedereen bedankte voor de dag en een inhoudelijke samenvatting voorzag. De studiedag werd positief geëvalueerd met een score van 8,5 op 10.

1.4.2 NL-ATSA webinar: Seks en autisme: verdiepende inzichten in complexe relaties

Op donderdag 28/03/2024 vond de NL – ATSA Webinar “Seks en autisme: verdiepende inzichten in complexe relaties” plaats. Het UFC hielp een handje bij de organisatie van de webinar, ook werd de webinar voorgezeten door voormaling NL-ATSA voorzitter en UFC collega, Minne De Boeck. Gedurende deze dag hebben talrijke ervaren sprekers het onderwerp ‘seks en autisme’ elk vanuit hun eigen perspectief besproken. Tijdens het openingswoord werd het programma van de dag toegelicht en werd een korte introductie gegeven over het onderwerp.

De eerste lezing van de dag werd gegeven door de internationale sprekers Dr. Wenn Lawson en Maree Crabbe (Australië). Dr. Wenn Lawson is autisme-expert en Maree Crabee is pornografie-educatie-expert en filmmaker. De presentatie werd door middel van een vooraf opgenomen video voorgesteld. Gedurende de presentatie ‘Porn is not the norm: Young people, autism and the impact on porn’ werd

de focus gelegd op de rol van pornografie op mensen met autisme. Vooraleer de rol van pornografie en technologie werd uitgelegd, is de betekenis van de term 'autisme' kort aangehaald. Vermits er verschillende termen gebruikt worden om autisme te beschrijven, is het steeds noodzakelijk om na te gaan welke term door mensen met autisme geprefereerd wordt. Vandaag de dag is pornografie makkelijker beschikbaar dat ooit tevoren, ook wordt deze vaak op een agressieve wijze online gebracht. Aangezien pornografie door veel mensen genormaliseerd wordt, is pornografie voor velen een seksuele voorlichter. Dit heeft ernstige gevolgen voor het vermogen van jonge mensen om concepten als 'de vrije toestemming' en 'wederzijds respect' in te schatten en betekenis te geven. Niettegenstaande kan pornografie nog heel wat gevolgen hebben, waarbij de invloed van pornografie voor jongeren met autisme zelfs nog uitdagender kan zijn. Gedurende de presentatie werd de term 'monotropisme' sterk aangehaald. Dit is het belangrijkste kenmerk van autisme, dat ertoe kan leiden dat jongeren met autisme bijzonder kwetsbaar zijn voor de gevolgen van pornografie. Zo bestaat het risico dat onrealistische en ongezonde seksuele opvattingen en verwachtingen worden gevormd. Zo zijn thema's als strangulatie, geweld, incest, etc. zaken die gangbaar zijn in de pornografiewereld. Ook al is dit geen vertaling van wat normale en veilige seksualiteit werkelijk inhoudt, dit kan voor jongeren met autisme heel verwarrend zijn. Bovendien kan dit twijfels opwekken over de seksuele identiteit, seksualiteitsbeleving en seksualiteit (binnen relaties). Dit onder andere omwille van uitdagingen zoals moeilijkheden bij het interpreteren van gelaatsuitdrukkingen en lichaamstaal, alsook de manieren waarop de sensorische systemen van mensen met autisme overweldigd kunnen worden. Het kan zelfs de kans vergroten dat jongeren met autisme slachtoffer, maar ook dader worden van een seksueel misdrijf, gezien de vertekende beeldvorming van wat normale seksualiteit inhoudt. Na de presentatie waren dr. Wenn Lawson en Maree Crabbe beschikbaar voor een live Q&A. Waar verschillende tips werden gegeven over hoe je kan omgaan met personen met autisme en de impact van porno, denk daarbij aan het aangaan van de dialoog, sekseducatie, gezonde alternatieven maar ook bepaalde restricties.

Als tweede spreker kwam Robert de Hoog uit Nederland aan bod. In zijn presentatie werd de nadruk gelegd op autisme en zintuigelijke informatieverwerking. Vermits Robert werkzaam is als prikkelcoach, startte hij zijn presentatie met het praten over prikkels. Zo werd benadrukt dat we als mensen via onze zintuigen zowel prikkels uit de omgeving, als prikkels uit ons eigen lichaam ontvangen. Hoewel we allemaal prikkels ontvangen, zijn er toch grote verschillen tussen mensen in wat ze aangenaam of onprettig vinden. Door middel van een interactieoefening probeerde Robert ons te informeren over deze 'prikkelfilter'. Daarnaast werd er een onderscheid gemaakt tussen onder- en overprikkeling. Bij onderprikkeling wordt er nauwelijks gereageerd op een aanraking en kan er sprake zijn van obsessief gedrag. Bij overprikkeling daarentegen, kan men angst ervaren bij lichamelijke opwinding en kan dit als pijnlijk worden ervaren. Bijgevolg kunnen mensen bij overprikkeling aanrakingen moeilijk verdragen. Door middel van het model van Dunn werd het verschil tussen de ervaringen van mensen met prikkels verder uitgelegd, bijvoorbeeld bij mensen met een lage prikkeldrempel kan een actieve reactie het vermijden van deze prikkels zijn. Ook werd de vertaling gemaakt naar personen met autisme, die vaak geconfronteerd worden met een onder- of overprikkeling bij seksualiteitsbeleving.

Vervolgens was de derde spreker van de webinar, Manon Heyndrickx, forensisch psycholoog bij DIGA in PC Sint-Jan Baptist te Zelzate. Zij legde de focus op seksualiteit en het autistische brein, ze bracht dit in beeld door het vertonen van het filmpje 'Mind My Mind'. Tijdens deze sessie werd de werking van het brein van personen met autisme en hoe deze de kijk op seksualiteit beïnvloedt, toegelicht. Zo werd onder andere de 'Theory of mind' aangekaart. Dit is de vaardigheid die het toelaat bewust te zijn van het eigen denken en dat van een ander. Bij personen die weinig of geen 'Theory of mind' hebben, is er nauwelijks sprake van empathie en zullen ze vertraagd ontwikkelen. Verder werden de executieve functies en de centrale coherentie toegelicht. Door middel van executieve functies, wordt de meest adequate strategie gekozen, uitgevoerd en geëvalueerd om een probleem op te lossen. De centrale coherentie is de tendens om de samenhang tussen de waargenomen stimuli te zoeken en informatie te

integreren. Deze modellen zijn bij mensen met autisme vaak te gedetailleerd, te specifiek, te weinig contextafhankelijk en/of te absoluut. Daarnaast is er bij seksuele contacten veelal sprake van ongeschreven (sociale) regels, is er veel non-verbale communicatie en is er een beperkte voorspelbaarheid. Dit maakt net het beleven ervan zo moeilijk voor mensen met autisme, mede het gevolg van een gebrek aan sociaal inzicht en vaardigheden, beperkte empathie en een gebrek aan remmingen en kennis. Ook preoccupaties, zintuigelijke voorkeuren en aanhoudend, repetitief gedrag, zijn mechanismen die een mogelijke verklaring kunnen zijn.

De vierde en laatste spreker van de webinar was professor Kieran McCartan uit het Verenigd Koninkrijk. Deze presentatie gaf de mogelijkheid om kennis te maken met het Prevent Through Support Project (2PS), een door Europese Commissie gefinancierd project dat secundaire preventieprogramma's in Europa in kaart wil brengen en begrijpen voor (potentiële) plegers van seksueel misbruik van minderjarigen. Tijdens de sessie wordt het project geïntroduceerd, wordt besproken hoe de professional in ons werkveld betrokken kan raken en werd er gedebatteerd over enkele uitdagingen en mogelijkheden voor secundaire preventie op dit moment.

De webinar 'seks en autisme' werd beëindigd met een eindwoord van criminologe, Minne De Boeck, die iedereen bedankte voor de dag en een inhoudelijke samenvatting voorzag.

1.4.3 NL-ATSA studiedag & training: De jonge seksuele pleger in beeld

Op 7/11/2024 organiseerde NL-ATSA in samenwerking met het UFC een studiedag rond de jonge seksuele pleger. De studiedag richtte zich op jongeren tot 23 jaar, die seksueel grensoverschrijdend gedrag plegen. Het programma bestond uit (inter)nationale gastsprekers met expertise rond het werken met jonge seksuele plegers. Tevens werd een workshop in risicotaxatie voor jeugdige plegers (J-SOAP D) georganiseerd.

Collega, Minne De Boeck, stond mee in voor de organisatie en schreef samen met Nina Stalpaert (stagiaire UFC), Zohra Lkasbi en Kasia Uzieblo een ATSAblog over de studiedag.

Sexual offenses committed by young people often remain underexplored in the forensic field. However, addressing this issue is essential due to significant differences between adult and youth offenders, including the underlying characteristics, motivations, recidivism rates, and treatment needs. To spotlight this critical topic, NL-ATSA, the Dutch-speaking association for the prevention of sexual

offenses, organized a specialized conference on November 7, 2024, at the University of Antwerp. The event focused on individuals under 23 years old who have exhibited harmful sexual behavior (HSB). Both national and international experts shared their knowledge and experiences on the prevention, guidance, and treatment of these individuals.

Youth and Harmful Sexual Behavior: Prevention and Treatment

Stuart Allardyce, Director of Research at the Lucy Faithfull Foundation and Stop It Now! UK and Ireland, opened the conference with a presentation on prevalence rates and the unique characteristics of this group. Global studies reveal that 18% of girls and 7.6% of boys report being victims of sexual abuse, with a significant portion—between one-third and half—of these offenses committed by minors. Allardyce highlighted key patterns within HSB cases: Most offenses are committed by boys, many of them have experienced abuse themselves, victims are predominantly girls and the majority occur within domestic settings.

Not all HSB qualifies as abuse; one-third falls into the broader category of inappropriate behavior. Interestingly, there is limited overlap between adolescent and adult sexual offenders. Adolescent behavior is often situational and opportunistic rather than rooted in deviance, although persistent adult offenders often begin in adolescence.

Allardyce underscored the profound impact of HSB not only on victims but also on the young offenders and their families. Crucially, he stressed the importance of recognizing these individuals as children first. This necessitates a holistic and child-centered approach tailored to their developmental stage. He advocated for avoiding stigmatizing labels like "young sexual offenders," instead referring to them as "young people exhibiting harmful sexual behavior."

Despite research indicating low recidivism rates for new sexual offenses among youth, these individuals often struggle with forming healthy relationships and achieving stability later in life. Effective interventions should, therefore, not only aim to reduce recidivism but also focus on broader developmental goals and the overall well-being of these youths.

Allardyce outlined several key principles for effective interventions:

- Trauma-informed and systemic approaches;
- Contextualized support;
- Prioritization of the young person’s broader development;
- Strong relationships between professionals and young people, as genuine care and active listening foster trust;
- Ongoing aftercare to address challenges these young people may encounter later, such as in relationships or the workplace;

Preventive measures, including comprehensive sexual education and early identification of risk factors—such as past victimization, antisocial tendencies, poor sexual boundaries, and problematic pornography use—are equally critical to addressing HSB in youth.

He also emphasized the importance of self-care for professionals working with this population to maintain their capacity for support.

Recidivism and Desistance in Young Sexual Offenders

Chantal van den Berg, criminologist and researcher at the University of Amsterdam, presented her extensive longitudinal research (>20 years) on youth sexual offenders. Her study explored the factors contributing to sexual delinquency, their lives following the offense, and the impact of stigma and social context.

Van den Berg's findings challenge the stereotype of the chronically reoffending young sexual offender. Over 20 years, only 7.7% of the studied individuals reoffended sexually. Familial factors, such as upbringing and substance use, alongside personal traits like low self-esteem, were significant contributors to delinquent behavior.

Among recidivists, those who reoffended sexually often had a history of similar offenses, while non-sexual recidivists tended to commit a broader range of crimes. Stigma and social context, including responses from parents and schools, played a substantial role in their trajectory. Parents often reported difficulties with constant monitoring but appreciated treatment efforts despite the challenges.

Van den Berg stressed the importance of interventions addressing both individual traits and the social context to prevent recidivism effectively.

Practical Approaches in Treating Harmful Sexual Behavior

The youth team from I.T.E.R., a Flemish treatment center for sexual deviance and prevention, presented their structured approach to addressing HSB in residential settings. Their method, referred to as "the sex reflex," revolves around:

1. Encouraging open conversations about sexuality;
2. Supporting the healthy sexual development of youth;
3. Appropriately responding to problematic or harmful sexual behavior.

The approach balances safety with allowing space for exploration and emphasizes a positive perspective on sexuality. It also involves creating safety plans to guide recovery following incidents, helping professionals foster secure environments. Regular evaluation of interventions ensures they remain clear, concrete, and future-oriented.

Self-care for professionals, multidisciplinary collaboration, and fostering the youth's perspective are also central to this approach, which aims to build confidence and reduce apprehension in addressing HSB.

The Viersprong, a Dutch specialized treatment center for people who exhibit personality disorders, shared their application of Multi-Systemic Therapy for Problem Sexual Behavior (MST-PSB). This family-centered therapy focuses on creating safety, fostering accountability, and restoring family dynamics. The approach involves identifying risk factors, creating safety plans, and fostering acknowledgment of the behavior by both the young person and their family. Where appropriate, reunification with victims may also be facilitated. MST-PSB has shown promising results, including reduced recidivism, fewer out-of-home placements, and improved parenting skills.

Conclusion

The NL-ATSA conference highlighted the importance of a holistic approach to addressing harmful sexual behavior in youth. Such interventions must focus on the development and recovery of the young person, prioritizing both recidivism prevention and their overall well-being. Central to this is a systemic

understanding of the individual's context and the challenges they face. By fostering supportive environments and emphasizing developmentally appropriate, trauma-informed care, we can create pathways for young people to heal, grow, and build positive futures.

1.4.4 UFC open training Static-Stable-Acute

In het jaar 2024 organiseerde het UFC één open training rond het risicotaxatie instrument Static-Stable-Acute (SSA), in het najaar (november 2024). Daarnaast werden er ook nog SSA opleidingen gegeven in het kader van een incompany training voor CGG Kempen en de PSD. Collega's Minne De Boeck en Alana Schuerwegen gaven 2 dagen opleiding aan psychologen, psychiaters, criminologen, psychologisch consulenten en sociaal werkers. De training bevat drie duidelijke doelstellingen die tijdens de trainingsdagen worden vervuld. Ten eerste biedt men een recent wetenschappelijk overzicht betreffende risicotaxatie bij zedendelinquenten. Verder worden de drie instrumenten theoretisch doorgenomen, waarbij ook het omzetten naar de praktijk wordt ingeoefend. Tot slot leren de deelnemers hoe ze de resultaten van de drie instrumenten kunnen integreren en communiceren. Bij een afgeronde training krijgt elke deelnemer een certificaat ter bevestiging van de deelname. Het UFC staat in voor de verdere implementatie van de SSA in Vlaanderen en organiseert daarvoor ook op vraag intervisies inzake het scoren van de SSA (zie verder bij 'aanbod op maat').

1.4.5 Interuniversitaire postacademische opleiding 'Forensische psychologie en psychiatrie'

Het doel van deze postacademische opleiding is het organiseren van een Vlaams interuniversitair vormingsprogramma betreffende forensische psychiatrie en psychologie conform met de erkenning van artsen-specialisten houders van de bijzondere beroepstitel in de forensische psychiatrie (ministerieel besluit van 28/10/2015). De opleiding duurt twee academiejaren en is bedoeld voor psychiaters, psychologen, pedagogen en criminologen die reeds actief zijn in het domein van de forensische psychiatrie en psychologie of die een bijzondere bekwaamheid wensen te verwerven in dit deeldomein. De organisatie wordt verzekerd door een samenwerkingsverband van vier Vlaamse universiteiten: UAntwerpen, KULeuven, UGent en VU Brussel. Directeur van het UFC, Prof. dr. Goethals, neemt het deel van de UAntwerpen voor zijn rekening. Hierbij een overzicht van de opleidings- en opvolgingsdagen in 2024: 02/02, 15/03, 19/04/2024.

1.4.6 Aanbod op maat

Het UFC organiseert elk jaar verschillende vormingsmomenten waarmee we een zo groot mogelijk publiek proberen te bereiken. Daarnaast zetten we de laatste jaren ook meer en meer in op de specifieke vormingsbehoeften van de afzonderlijke netwerkpartners. In dit kader wordt er verschillende keren per jaar een forensische intervisie georganiseerd in Gent. Alle geïnteresseerde hulpverleners kunnen hieraan deelnemen. Sinds 2017 voorziet het UFC tevens een supervisie voor het forensisch team van CGG De Pont. Ook hier wordt gewerkt rond concrete casussen en/of thema's die te maken hebben met begeleiding of behandeling van daders. In 2020 kwam ook CGG Prisma met een specifieke vraag naar opleiding, in het kader van de hervorming van hun behandelaanbod. Hiervoor werden in 2020 drie opleidingsnamiddagen georganiseerd, in 2021 ging de laatste opleidingsdag door. Op vraag van de justitiehuizen werd bovendien een specifieke basisopleiding omtrent de behandeling van zedendelinquenten uitgewerkt, deze werd opnieuw opgenomen in 2023 en verdergezet in 2024. In 2023 kreeg het UFC één vraag naar een incompany training in risicotaxatie georgniseerd voor CGG

Fronta, in 2024 tevens van de PSD alsook van CGG De Kempen. Het UFC tracht de partners binnen het samenwerkingsakkoord te bereiken door het aanbieden van het algemeen opleidingsaanbod, op vraag georganiseerd (zie boven). Naast specifieke opleidingen voor partners binnen het samenwerkingsakkoord, werden ook opleidingen en andere ondersteuningsopdrachten voorzien voor partners buiten het samenwerkingsakkoord.

Opleidingen en ondersteuningsopdrachten voor partners buiten het samenwerkingsakkoord:

- Ghent Group
- Vertrouwenscentrum kindermishandeling
- Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie (VVP)
- Aditi vzw
- Sensoa
- Instituut Gerechtelijke Opleidingen (IGO)
- Onderwijsinstellingen: VUB, UAntwerpen, Thomas More
- Open training: Static Stable Acute, risicotaxatie zedenplegers
- Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- Politiezones
- CAW Antwerpen
- IGVM
- ICRH
- Child Focus
- Larcier intersentia

Enkel de structurele vormingen op maat van de partners in het samenwerkingsakkoord worden hieronder verder uitgewerkt.

Forensische intervisie voor behandelaars

Het UFC organiseert de forensische intervisiegroep voor behandelaars van seksuele daders in Vlaanderen. De nadruk ligt op het bespreken van casussen uit de hulpverlening en de bedoeling is elkaar te inspireren op therapeutisch vlak. Alle geïnteresseerde hulpverleners kunnen aan deze forensische intervisies deelnemen. De forensische intervisie ging in het jaar 2023 niet door. Over de jaren heen hebben we gemerkt dat de intervisie voornamelijk lokaal werd georganiseerd, waardoor we een deel van het netwerk missen. In 2024 hebben we daarom, in de lijn met het overlegplatform van de gespecialiseerde voorzieningen, het netwerk bevraagt over hun noden en behoeften wat betreft forensische intervisie. Hieruit kwam naar voor dat het UFC heden niet tegemoet kan komen aan hun

vragen, gezien de hoeveelheid vragen, de vraag naar hoge frequentie, verspreid over de verschillende regio's alsook binnen de eigen voorzieningen. Daarom heeft het UFC toegewerkt naar een compromis aanbod waarmee we in drie regio's (Kortrijk/Beernem, Antwerpen en Brussel/Leuven) een forensische intervisie zullen aanbieden waarvoor alle gespecialiseerde voorzieningen kunnen inschrijven. In elke regio zal deze twee keer per jaar worden aangeboden. De teamoverschrijdende forensische intervisies gaan van start in 2025.

Supervisie CGG De Pont Mechelen

Het UFC organiseerde dit jaar 3 keer supervisie voor het forensisch team bij CGG De Pont Mechelen (19/03/2024, 10/09/2024 en 26/11/2024 in Mechelen). De behandelaren van CGG De Pont die gespecialiseerde behandeling bieden binnen het samenwerkingsakkoord kunnen er concrete casussen bespreken. Er wordt ook wel eens binnen specifieke thema's gewerkt. Tussendoor komen zij ook met consultvragen omtrent specifieke casussen of problemen. Gezien het feit we in het kader van de financiering van het UFC een intervisie dienen te organiseren voor alle gespecialiseerde voorzieningen, en het UFC onvoldoende middelen heeft om een antwoord te bieden aan alle vragen naar teamgerichte intervisies, is beslist om de intervisie op maat voor CGG De Pont voorlopig niet door te zetten in het jaar 2025. Het UFC zal maximaal inzetten op het overkoepelend aanbod voor alle gespecialiseerde voorzieningen (zie forensische intervisie).

Supervisie justitieassistenten

In 2014 startten het Justitiehuis Antwerpen en het UFC een proefproject. Om de justitieassistenten van het Justitiehuis Antwerpen bij te staan bij moeilijke dossiers aangaande seksueel geweld, werd driemaandelijks een supervisiegroep georganiseerd door één van onze medewerkers. Tijdens deze supervisie worden alle vragen en casussen geanonimiseerd en wordt onder andere uitgebreid stilgestaan bij risicofactoren, de samenwerking tussen justitie en behandelaar, en specifieke moeilijkheden in het dossier. De supervisiegroep werd in het verleden steeds georganiseerd op aanvraag van het justitiehuis. In 2017 werd de vraag gesteld naar een supervisiemoment rond risicotaxatie bij zedenplegers met een interneringsstatuut. In het jaar 2021 kwam er vanuit het Justitiehuis Antwerpen opnieuw de vraag hiermee te starten. Een geplande supervisie aan het eind van het jaar 2021 ging niet door. We pikten in 2022 de draad opnieuw op en organiseerden samen met het justitiehuis Antwerpen twee intervisies in 2022. In 2023 zijn er geen nieuwe vragen meer gekomen naar supervisie vanuit het justitiehuis van Antwerpen. In 2024 kwam de vraag voor de organisatie van supervisies omtrent de begeleiding van seksuele delinquenten aan alle justitiehuizen. Dit moet bijgevolg breder worden georganiseerd dan enkel in de regio Antwerpen. Tijdens het jaar 2024 vonden hiervoor de voorbereidende gesprekken plaats en werden alle supervisies ingepland en praktisch georganiseerd zodat alle justitiehuizen kunnen deelnemen. In het kader van de financiering van het UFC worden bijgevolg in 2025 verschillende supervisies georganiseerd door het UFC.

Vorming motivatiebevordering voor justitieassistenten

In 2014 en 2015 organiseerde het UFC opleidingscycli 'motivatie' voor justitieassistenten met veel en weinig ervaring (< 5 jaar). In de opleiding werden via theorie, oefeningen, en het delen van ervaringen uitgebreid stilgestaan bij thema's als (omgaan met) weerstand, wat is motivatie (niet), motiverende gespreksvoering, (omgaan met) ontkenningen en cognitieve distorties, verandertaal en weerstandstaal,

wat beïnvloedt motivatie en responsiviteit in behandeling. In het jaar 2021 kwamen er vanuit de justitiehuizen geen vragen rond het opnieuw organiseren van deze opleiding. De vraag kwam wel naar de ontwikkeling van een uitgebreid vormingsprogramma van twee dagen omtrent de behandeling van zedendelinquenten, dit voor alle justitieassistenten. Ook in 2023 werd geen nieuwe vraag gesteld naar deze vorming. Dit aanbod wordt kort aangeraakt binnen de basisoplediing seksuele delinquenten voor justitiehuizen, ook zal dit plaats kennen op casusniveau in de supervisies die voor de justitiehuizen worden georganiseerd.

Basisopleiding seksuele delinquenten voor de justitiehuizen

Door de overheveling van bevoegdheden ten gevolge van de staatshervorming zijn de justitiehuizen sinds 2014 een Vlaamse bevoegdheid geworden. Bovendien zorgt de aanstelling van een nieuwe Vlaamse minister van Justitie ervoor dat de justitiehuizen op Vlaams niveau door minister Demir worden bestuurd. De aandacht gaat uit naar een structurele wijziging van het Vlaams samenwerkingsakkoord en een verbeterde aanpak van specifieke aspecten zoals adviesverlening, risico-inschatting, risicomanagement, informatieoverdracht en betere opvolging en begeleiding van plegers van zedenfeiten door justitieassistenten. In geval van het laatste is het zinvol om alle justitieassistenten te voorzien van een opleiding inzake de behandeling van plegers van zedenfeiten. Het UFC is op vraag van de justitiehuizen in 2023 opnieuw met deze opleiding gestart, deze werd verdergezet in het jaar 2024.

Het programma van de vorming betreft een tweedaagse opleiding en werd door het UFC samen uitgewerkt met de afdeling justitiehuizen binnen het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De opleiding wordt voorafgegaan door enkele opnames die moeten worden bekeken vooraleer er aan de real life opleidingsdagen wordt deelgenomen. De opleiding wordt verschillende keren georganiseerd binnen verschillende regio's. In 2023 werden er twee opleidingsdagen voorzien, één voor de groep van Antwerpen en één voor de groep van Gent, in 2024 werden er zes opleidingsdagen voorzien. Deze gingen door in Gent en in Brussel.

Basisopleiding seksuele delinquenten voor medewerkers van de PSD's

De centrale psychosociale dienst DG EPI plande in het najaar 2018 een nieuwe vormingscyclus omtrent 'diagnose en pretherapie bij seksueel delinquenten' voor nieuwe PSD-leden werkzaam in de Vlaamse gevangenissen. Het UFC droeg hieraan bij met verschillende opleidingsonderdelen. Dit betreft 4 volle opleidingsdagen betreffende de thema's: diagnostiek, theoretische modellen en specifieke dadergroepen en pharmacotherapie. In 2024 kreeg het UFC de vraag opnieuw een basisopleiding te voorzien, 4 opleidingsdagen werden inhoudelijk opnieuw uitgewerkt en vormgegeven. Deze opleiding zal worden verder gezet in de aankomende jaren.

SSA intervisie

Het UFC staat in voor de implementatie van specifieke risicotaxatie voor seksuele delinquenten in Vlaanderen. In het kader daarvan worden steeds een open training van het SSA instrument, alsook incompany trainingen aangeboden (zie eerder in het jaarverslag). Gezien meer en meer professionals opgeleid zijn in het instrument, maar zij vaak een booster kunnen gebruiken, alsook specifieke vragen hebben over de concrete scoring van het instrument, organiseert het UFC ook SSA intervisies op vraag

van de gespecialiseerde voorzieningen, de justitiehuizen en de PSD. In 2024 organiseerde het UFC voor de PSD drie intervisiemomenten (4/6, 17/9, 12/11/2024), hiervoor werd ook voorbereidend overleg georganiseerd (29/1/2024). In 2025 worden nog meer intervisiemomenten met de PSD en de psychologen van de justitiehuizen georganiseerd.

1.5 OVERLEG

1.5.1 Beleidsvergadering UFC

De jaarlijkse beleidsvergadering van het UFC is het equivalent van de jaarlijkse goede voornemens rond nieuwjaar. Alleen gaat het dan niet over 'een beetje gewicht verliezen', gezonder eten, meer sporten, maar wel over de prioriteiten waar we ons op zullen richten met ons team op het vlak van klinische activiteiten, onderzoek, steuntaken, etc. Het concept van de beleidsvergadering 2024 werd aangepast in vergelijk met vorige jaren. Het is een volledige vergaderdag geworden, waar topics aan bod komen aan de hand van verschillende dynamische gesprekstechnieken. Op deze manier draagt het ook bij aan de teamwerking. Het UFC bevindt zich, in afwachting van een nieuw samenwerkingsakkoord, in een transitieperiode met financiële onzekerheden. Bijgevolg is het niet evident lange termijn keuzes te maken en doelstellingen voorop te stellen. Hoewel de middelen van het UFC beperkt zijn, is het wel essentieel om goede, efficiënte en gedragen keuzes te maken, wat de doelstelling was van de beleidsvergadering van 2024. De jaarlijkse UFC beleidsvergadering vond dit jaar plaats op 21 juni 2024. Alle toenmalige UFC-leden waren die dag aanwezig.

De beleidsdag startte met het onder de loep nemen van het behandelcentrum. Aan de hand van een score op 10 gaven de UFC-leden hun mening over het behandelcentrum. Iedereen gaf een cijfer gelegen tussen score 6 en 8. Men is van mening dat zaken goed lopen, maar er is zeker nog ruimte voor verbetering. Er werd van de gelegenheid gebruik gemaakt op bepaalde principes en werkingen te bekijken en evalueren. Zo toonden de cijfers aan dat er groeimarge is bij de psychiatrische hulp, wat een aandachtspunt is voor de toekomst. In vergelijking met de beleidsdag vorig jaar lijkt de druk op de activiteiten van de clinici afgenomen te zijn door maatregelen die ze zelf hebben ingevoerd. Verder kondigde het UFC in 2024 een aanmeldingsstop aan voor enkele maanden. Er werd beslist om deze na de zomer van 2024 stop te zetten, waarbij het team zich buigde over een plan van aanpak in functie van verwerking van aanmeldingen en de communicatie hieromtrent. Tevens is er nagedacht om de aanpak van de intervisies binnen het UFC te optimaliseren. Zo werd de suggestie gedaan om met een thema te werken gedurende een bepaalde tijdsperiode, wat dan ook gelinkt kan worden aan een journal club. Tot slot, wensen de UFC-leden op klinisch vlak ook meer ruimte te krijgen om met bepaalde zaken te experimenteren, bijvoorbeeld bepaalde therapietopics zoals EMDR.

Wat betreft het steuncentrum gaven de UFC-leden algemeen een goede score, maar botsen we op het feit dat de tijd en middelen niet overeenstemmen met de vragen, die er liggen. Het takenpakket van het steuncentrum en collega's is namelijk nooit eerder zo uitgebreid geweest. Zeker gezien de bijkomende verwachtingen door de financiering vanuit verschillende overheden. Het antwoord dat we als steuncentrum kunnen bieden aan de vele vragen die er liggen, is helaas niet in verhouding. We hebben onvoldoende capaciteit om deze allemaal op te nemen. Het is natuurlijk essentieel de noden en vragen te inventariseren. De beleidsdag legde bloot dat we opnieuw leven moeten blazen in het regelmatig organiseren van journal clubs. Op dit moment worden journal clubs voornamelijk georganiseerd door stagiaires en ASO's. Verder werd de beslissing gemaakt om te investeren in een nieuwe huisstijl en

website, waarbij de eerste stappen in 2024 werden gezet. Dit is een belangrijke beslissing gezien het feit dat het steuncentrum belast is met communicatie en visibiliteit uit te dragen om het netwerk en andere organisaties/mensen te bereiken.

Ook in 2024 heeft het UFC verschillende projecten lopen, waaronder het context project, Stop it Now! project en het Europese PROTECG project. Meer informatie over elk project afzonderlijk is te lezen onder 'Bijkomende projecten UFC'.

1.5.2 Overleg met de steuncentra

In 2023 kwamen de drie steuncentra (CAB, UPPL en UFC) niet meer samen omtrent hun opdrachten zoals beschreven in het samenwerkingsakkoord. De steuncentra lijken te wachten op de geplande hervormingen van het samenwerkingsakkoord. Ook het gezamenlijk onderzoek ligt stil, gezien de vele verschillen in de behandelpraktijk tussen de drie steuncentra. Het doel van dit onderzoek was het in kaart brengen van de sociodemografische, criminologische en klinische karakteristieken van de seksuele daders met een juridische maatregel die in behandeling zijn bij de drie steuncentra. Hiervoor werd eind 2014 gestart met het opstellen van een registratiemodel. De preliminaire resultaten van dit onderzoek werden gepresenteerd op het *Congrès International sur l'Agression Sexuelle (*juni 2015 in Charleroi). In functie van de voortzetting van het onderzoek werd het registratiemodel aangepast, waarmee vanaf 2017 werd geregistreerd. Gezien het ongebruik van de data heeft het UFC besloten in 2023 te stoppen met deze specifieke registraties. De steuncentra vonden elkaar in 2023 wel meermaals op bijvoorbeeld (internationaal) georganiseerde studiedagen, zoals studiedag van de Franstalige hulplijnen waar het UFC/Stop it Now! een presentatie voorzag. Ter voorbereiding hiervan werd op 17/5 een overleg georganiseerd. Tevens heeft het UFC ondersteuning geboden bij de opstart van Stop it Now! Brussels, georganiseerd door het CAB. Stop it Now! Vlaanderen en Stop it Now! Brussels hebben in dit kader ook regelmatig overleg. In 2024 werd in dit kader herhaaldelijk overleg voorzien: 11/1, 24/1, 3/4, 18/7, 22/10/2024.

1.5.3 Begeleidingscomité van het samenwerkingsakkoord

Het begeleidingscomité werd opgericht ingevolge artikel 12 van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse gemeenschap. UFC-criminologe Minne De Boeck is lid van het begeleidingscomité. Naast vertegenwoordigers van de FOD Justitie (Mevr. Verstraete, Mevr. Vermaelen en voorzitter Dhr. Verellen) en de vertegenwoordigers van de Vlaamse Gemeenschap (Mevr. Roelandt en Dhr. Verhelst), waren ook een vertegenwoordiger van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (in de persoon van Dhr. Kaesemans, Zorgnet Vlaanderen, ondertussen vervangen door Dhr. Samir Boureghda), een vertegenwoordiger van de Centra Algemeen Welzijnswerk (tot 2017 in de persoon van Mevr. Clark, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk) en een vertegenwoordiger van het steuncentrum (Minne De Boeck) opgenomen in het begeleidingscomité.

De nood om het samenwerkingsakkoord te hertekenen kwam opnieuw naar boven bij het opstellen van een conceptnota voor toenmalig minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Jo Vandeurzen. Dit stond volledig in het teken van een meer gestroomlijnd hulpaanbod aan plegers en daders van seksueel misbrui te voorzien. Tot die tijd is het samenwerkingsakkoord sinds 1998 echter geen enkele keer gewijzigd. Nog niemand ging aan de slag met de aanbevelingen rond de hertekening van het samenwerkingsakkoord. Daarom wilden de bevoegde ministers in 2021 de draad weer opnemen en het

samenwerkingsakkoord actualiseren en optimaliseren.

Het begeleidingscomité, zoals opgericht in het samenwerkingsakkoord, werd belast met de opdracht om een tekstvoorstel uit te werken voor een herwerkt samenwerkingsakkoord. Dit werd verder vormgegeven door middel van verschillende werkgroepen die bepaalde subthema's in het samenwerkingsakkoord dienen uit te werken. Ook in 2022 zetelde het begeleidingscomité in de centrale werkgroep en was tevens actor in drie werkgroepen: werkgroep F omtrent het steuncentrum, werkgroep C omtrent adviesverlening en werkgroep E omtrent de informatieuitwisseling tussen justitiehuizen en gespecialiseerde voorzieningen. Prof. Goethals nam tevens het voorzitterschap van werkgroep F op. In 2022 was het UFC in 24 vergaderingen omtrent de hervormingen van het samenwerkingsakkoord vertegenwoordigd, ook vervulde het UFC specifieke opdrachten op vraag van de verschillende voorzitters van de werkgroepen. In 2023 waren de taken van de verschillende werkgroepen afgerond, het voorstel tot hervorming van het samenwerkingsakkoord ligt heden voor bij de politiek. In afwachting van een hervormd samenwerkingsakkoord zit het UFC als steuncentrum in een transitieperiode, ook is de positie en opdracht van het begeleidingscomité heden onduidelijk. Daarom is de beslissing gemaakt om geen bijeenkomsten in 2024 te organiseren met het begeleidingscomité. Van zodra de hervorming gevestigd is, wordt deze activiteit opnieuw opgenomen. Het UFC is heden eerst vooral bezig met de financiering van het steuncentrum in het kader van het hervormde samenwerkingsakkoord, en de overleggen met de verschillende overheden die daarvoor nodig zijn.

1.5.4 NL-ATSA

NL-ATSA is een vereniging die zich inzet voor de preventie van zedendelicten. De vereniging richt zich daarbij zowel op primaire preventie door middel van voorlichting en hulpverlening aan potentiële plegers en slachtoffers als op secundaire en tertiaire preventie door middel van risicotaxatie en behandeling van plegers.

NL-ATSA stelt zich ten doel internationale kennis en ervaring op het gebied van zedendelicten en zedendelinquenten te verspreiden in Nederlandstalig gebied, zowel in Nederland als in België. Dit doen zij door middel van het organiseren van congressen, symposia, trainingen, werk- en adviesgroepen en het onderhouden van een website. Daarnaast stimuleert NL-ATSA de terugkoppeling van kennis en ervaring die is opgebouwd in Nederlandstalig gebied naar het internationale veld, door middel van presentaties en workshops op internationale congressen en deelname aan internationale samenwerkingsverbanden. NL-ATSA is gelieerd aan de Internationale ATSA (Association for the Treatment of Sexual Abusers) en vormt daarvan een 'chapter'.

UFC-criminologe Minne De Boeck is heden deelnemend lid van het bestuur en woonde de bestuursvergaderingen van NL-ATSA in 2024 bij (11/1, 14/3, 10/4, 23/5, 1/7, 6/8, 22/8, 10/10/2024). Bovendien organiseerde ze voor NL-ATSA een webinar, een studiedag en een training waarnaar wordt verwezen eerder in dit jaarverslag. Daarnaast maakt onze UFC-criminologe deel uit van de werkgroep preventie en diagnostiek/risicotaxatie, en is ze lid van het International Chapter Committee als voormalig NL-ATSA voorzitter. De ledenvergadering van NL-ATSA werd georganiseerd op 26/6/2024. Tot slot werd voor NL-ATSA een denkdag georganiseerd op 9/12/2024.

1.5.5 Overleg met DG EPI FOD Justitie

In 2024 had het UFC verschillende overleggen met meerdere kabinetten, waaronder ook dat van Justitie. Deze overleggen kaderden binnen de gelpande hervorming van het Vlaams samenwerkingsakkoord, alsook de daaraan gekoppende financiering van het steuncentrum. Het UFC heeft in dit kader tevens verschillende voorbereidende opdrachten vervult. Meerdere afzonderlijk overleggen werden georganiseerd met Dhr. Werner Vanhout, Dr. Rudy Verelst, Mevr. Ingrid Vrancken en Dhr. Sam Fonteyn, DG EPI van de FOD Justitie. Dit om de precaire financiële situatie van het UFC te bespreken, alsook een plan van aanpak af te stemmen. De subsidies van de steuncentra voor seksueel delinquenten bleven in 2024 een grote bezorgdheid, met een aanmeldingsstop als resultaat alsook de activiteiten van het steuncentrum die stevig onder druk kwamen te staan. Het thema van het gemeenschappelijk overleg ging dan ook over de noodzakelijke budgetten en de verdeelsleutel van het steuncentrum binnen het nieuwe samenwerkingsakkoord. Het UFC en DG EPI FOD Justitie hadden regelmatig contact om de situatie door te spreken, alsook de debatten met de andere overheden voor te bereiden (22/1, 1/3, 8/3, 12/3/2024). Tot slot kwam de minister van justitie, de heer Paul Van Tichelt, op bezoek bij het UFC op 5/06/2024.

1.5.6 Overleg met de andere Federale en Vlaamse overheden

In het kader van de precaire financiële situatie van het UFC zijn er verschillende contacten geweest met zowel de Federale als de Vlaamse Overheden (22/1, 1/3, 8/3, 12/3, 29/10 en 20/12/2024). Enerzijds werd de situatie van het UFC toegelicht en werden de noden gekaderd. Anderzijds werden de verwachtingen van de andere overheden doorgesproken voor een gedeeltelijke financiering van het steuncentrum in 2024. Het jaar 2024 was een bijzonder jaar omdat er verkiezingen gepland waren en er onduidelijkheid bestond over wie de aankomende bevoegde ministers en kabinetten zouden zijn. Op 20/12/2024 werd reeds een eerste overleg georganiseerd met het kabinet van de nieuwe Vlaamse minister van Welzijn, mevrouw Caroline Genez, om de situatie van het UFC toe te lichten.

1.5.7 Teamoverleg met externe partners

Ook in 2024 was de mogelijkheid om gespecialiseerde hulpverleners of beleidsmedewerkers uit te nodigen op de teamvergadering om kennis te maken met elkaars werking. Afgelopen jaar kwam er één partners langs. De nieuwe coördinator van het volwassenteam binnen I.T.E.R. sloot aan op het teamoverleg om zich voor te stellen en kennis te maken met het UFC. In 2025 staat een kennismaking met Moderator gepland in het kader van hun nieuw project, alsook de basiswerking opnieuw toe te lichten. Het UFC staat steeds open om netwerkpartners te ontvangen op de teamvergadering.

1.5.8 Centraal instroomteam

In september 2014 ging het proefproject van start om de ambulante instroom van seksuele delinquenten met een juridisch statuut in de Antwerpse regio beter te structureren. Het forensisch team van CGG VAGGA, het HSD- en ZDSG-team van CAW Antwerpen en het UFC werkten samen dit project uit. Lange wachtlijsten bij de ene dienst, tegenover een tekort aan patiënten in het andere centrum, deden vermoeden dat hier ruimte was voor verbetering. Een centraal instroomteam kan hieraan tegemoet komen. De drie betrokken diensten engageren zich ertoe om maandelijks samen te komen en de aanmeldingen te bespreken. Cliënten kunnen op die manier sneller verwezen worden naar het centrum dat het best zou kunnen aansluiten bij de noden van de aangemelde cliënt. Verwijzers

hoeven niet langer elk centrum afzonderlijk aan te schrijven en lange (soms nodeloze) wachttijden kunnen zo vermeden worden. Bovenal hopen we op deze manier de dienstverlening aan de cliënt te verbeteren door een zo geschikt mogelijk zorgaanbod aan te bieden, op maat van elke individuele patiënt. In de loop van 2015 werd dit proefproject geëvalueerd en structureel georganiseerd.

In 2024 vond er 11 keer een centraal instroomteam plaats (11/01, 15/02, 14/3, 18/4, 16/5, 13/6, 18/7, 5/9, 3/10, 21/11 en 5/12/2024; deze gingen steeds online door). Tussentijds was er ook overdracht en casusoverleg via mail. De aanmeldingsstop van het UFC had weldegelijk impact op de andere behandelpartners in onze regio. Desondanks bleef het UFC toch aanwezig op het centraal instroomteam om alle aanmeldingen op te volgen;

1.5.9 Overlegplatform gespecialiseerde voorzieningen

In het jaar 2023 heeft het UFC voor het eerst na lang opnieuw initiatief genomen om te starten met een overlegplatform met de ambulante en residentiële gespecialiseerde voorzieningen. Dit wordt twee keer per jaar georganiseerd. De doelstelling is om meer uitwisseling te genereren op beleids- en organisatorisch vlak, het netwerk te leren kennen, samenwerking en doorverwijzing in de praktijk te verbeteren, samenwerkingsverbanden te versterken, uitdagingen en problemen te signaleren, sterker te staan ten aanzien van het beleid en ten aanzien van de politiek. Gezien de verre afstand voor sommige gespecialiseerde voorzieningen wordt dit overlegplatform aangevuld worden met een inhoudelijke verdieping over een specifiek topic, waar de voorzieningen die wensen aan kunnen deelnemen. Ook zullen de partners van het platform elkaar bezoeken, zodat we elkaars werking beter leren kennen en begrijpen. In 2024 ging een eerste overleg met alle voorzieningen door in 17/04/2024, met in de voormiddag beleidsoverleg en in de namiddag een verdiepende sessie over online seksueel kindermisbruik van de Federale Politie. Tevens ging eind 2024 op 17/10 een bezoek aan de behandelafdeling Diga in PC Sint-Jan Baptist te Zelzate door, met in de voormiddag het beleidsoverleg er aan gekoppeld.

1.5.10 Andere deelnames aan overlegmomenten met externe organisaties of voor externe projecten

- Stuurgroepen Stop it Now!
- Overleg Koning Boudewijnstichting, naastenproject Stop it Now!
- Focusgroepen Stop it Now! juni en december 2024
- Teamoverleg Stop it Now! met I.T.E.R.
- Netwerkvorming online hulpverlening (OHUP) en telefonische hulpverlening (OHIL)
- GDPR expertiseoverleg
- Overleg Sensoa
- Overlegplatform SGG
- Expertisenetwerk Seksueel geweld

- Overleg Child Focus
- Stuurgroep Zorg Aan Geïnterneerden
- VVKP Forensische divisie
- Overleg ‘Actieplan seksueel geweld’
- Overleg met internationale Stop it Now! projecten
- Overleg Europese Commissie projecten: 2PS, PROTECH
- Onderzoeksoverleg UGent, VUB, RAPPID
- Overleg stuurgroep aparte unit zedendelinquenten
- Onderzoekscomité risicotaxatie VUB, Agentschap Justitie en Handhaving
- Sectoroverleg Zorgnet Icuro
- Overleg Masterplan Forensische Zorg
- Algemene vergadering Beschut Wonen Min
- Uitwisseling VAD
- Uitwisseling VECK
- Deelname AI-Cares Lerend Netwerk

2. KLINISCHE ACTIVITEITEN

3.1. AANGROEI VAN HET PATIENTENBESTAND

In dit overzicht geven we een beeld van de instroom, doorstroom en uitstroom van het patiëntenbestand van het UFC behandelcentrum tijdens het jaar 2024.

Het aantal lopende dossiers op 1 januari 2024 bedroeg 103. Deze patiënten bezochten aan het begin van het jaar op regelmatige basis het UFC voor een consultatie bij de psychiater of de psycholoog.

Tijdens het jaar 2024 waren er 63 aanmeldingen bij het UFC, waarvan 43 patiënten uitgenodigd werden voor een intakegesprek. Vier patiënten annuleerden tijdig waardoor een andere patiënt kon worden ingepland, twee patiënten kwam bij intake niet opdagen of annuleerden laattijdig af waardoor geen andere intake kon worden ingepland. Van de 37 uitgevoerde intakes werden 30 nieuwe patiënten voor een eerste intakegesprek ontvangen. De overige patiënten waren al gekend omdat ze in het verleden al eens op intake en/of in behandeling waren geweest binnen het UFC. Deze zeven patiënten werden opnieuw uitgenodigd voor een herintakegesprek. In totaal werden tijdens het jaar 2024, 20 nieuwe behandeltrajecten opgestart, waarvan twee onder de vorm van een dispatchfunctie.

Bij 17 van de 37 patiënten die op intake zijn geweest, werden de contacten onmiddellijk na (her-) intake stopgezet. De redenen voor deze onmiddellijke stopzetting waren: geen problematiek voor het UFC (N=8), het ontbreken van een hulpvraag (N=5), ontkenning (N=2), afstand (N=1), niet naleven voorwaarden (N=1). Verder werden tijdens het jaar 2024, 23 lopende behandelingsdossiers afgerond of stopgezet. Op de laatste dag van 2024 waren er 100 dossiers lopende.

Het totaal aantal consultaties in 2024 kent een daling (16%) ten opzichte van het aantal consultaties in 2023. Vorig jaar kenden de consultaties een opvallende stijging (17%). Bijgevolg lijkt het aantal consultaties opnieuw in evenwicht te zijn met de jaren voordien. In 2018 was er een daling van 7%, in 2019 één van 4% en in 2020 opnieuw één van 4%. In 2021, 2022 en dus ook in 2023 was er een opmerkelijke stijging waarneembaar, ondanks het feit dat er steeds minder intakegesprekken gebeuren en het aantal nieuw opgestartte dossiers stabiel bleef. In 2021 betrof dit een stijging van 10%, in 2022 een stijging van 3% en in 2023 een stijging van 17%. De jaren daarvoor was er een stagnering in het aantal consultaties na de beslissing in het jaar 2014 om meer in te zetten op de steuntaken, met bijgevolg een daling voor de twee daaropvolgende jaren. Het beleid dat begin 2014 ingevoerd werd, namelijk minder intake gesprekken organiseren door bij aanmelding een strengere controle uit te voeren op de in- en exclusiecriteria, was tot het jaar 2015 zichtbaar in de cijfers. In 2016 volgde daarop een onverwachte stijging. Nadien is deze terug volledig afgenomen en zaten we in 2020 op het laagste aantal consultaties sinds de registratie.

Hoewel de laatste jaren een dalende trend te merken is bij de psychiatrische consultaties, zien we sinds het jaar 2022 een stijging van ongeveer 10%, in 2023 van 62%. In het jaar 2024 is er echter opnieuw een opmerkelijke daling van 47% in het aantal psychiatrische consultaties merkbaar. Dit kan te maken hebben met de nieuwe manier van registreren sinds het jaar 2024, wat verder dient opgevolgd te worden.

Hoewel er de vorige jaren eerder een daling was in het aantal psychiatrische consultaties, was er in het jaar 2020 vooral een daling in het aantal **psychologische consultaties**. Dit viel te verklaren doordat verschillende clinici deeltijds zijn moeten gaan werken door het wegvallen van bijkomende projectmiddelen. De klinische activiteiten kwamen hierdoor onder druk te staan. In 2021 zijn de clinici erin geslaagd extra klinische opdrachten te vervullen, doordat clinici meer zijn kunnen gaan werken door bijkomende projectmiddelen. Deze projectmiddelen worden niet ingezet voor klinische taken maar creëerden wel meer ruimte en flexibiliteit in de agenda's. Dit geldt ook voor 2022 en 2023 waar de clinici extra middelen kregen in het kader van het contextproject. Vooral in het jaar 2023 was deze stijging op te merken. Hierdoor vinden er immers extra contextgesprekken plaats, waar geen specifieke intake procedure aan voorafgaat. In 2024 bleef het aantal psychologische consultaties stabiel.

In Tabel 6 en Figuur 10 ziet u een historisch overzicht van het aantal intakes, herintakes, psychiatrische en psychologische consultaties met daarbij ook de cijfers die in het jaar 2024 geregistreerd werden.

Tabel 6: Historisch overzicht van het aantal consultaties per jaar

	Intakes[1]	Her intakes	Psychiatrische consultaties	Psychologische consultaties	TOTAAL consultaties
2024	**30**	**7**	**199**	**703**	**902**
2023	30	4	373	707	1080
2022	31	6	230	694	924
2021	32	7	208	690	898
2020	30	8	246	572	818
2019	31	7	227	627	854
2018	32	9	267	626	893
2017	42	1	267	695	962
2016	46	6	297	665	962
2015	30	12	344	539	883
2014	41	5	310	694	1004

[1] De intakes werden geteld apart geteld, hoewel zij in principe bestaan uit een psychiatrisch en een psychologisch-criminologisch consult.

Figuur 10: Historisch overzicht van het aantal consultaties per jaar

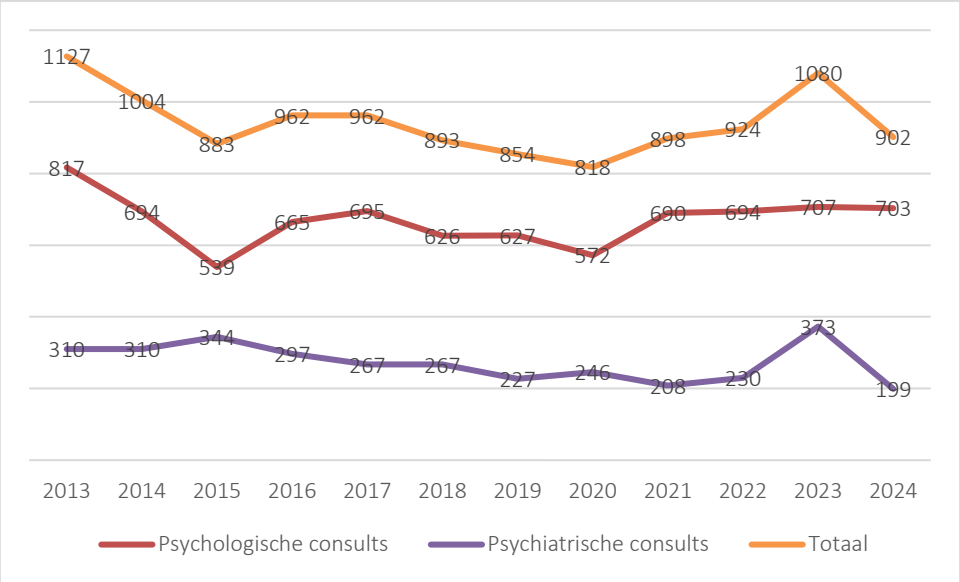

3.2. PROBLEEMGEDRAG BIJ AANMELDING

Tabel 7: Probleemgedrag bij intake en herintake in 2024

Aanmeldingsklacht	Intrafamiliaal Aantal	Extrafamiliaal Aantal
Pedofilie	3	7
Pedoseksualiteit	4	9
Efebofilie	1	17
Efeboseksualiteit	1	19
Hyperseksualiteit	14	
Kinderpornografie	11	
Pornoafhankelijkheid	5	
Voyeurisme	4	
Fetisjisme	3	
Exhibitionisme	3	
Aanranding/aantasting van de seksuele integriteit (+16 jaar)	2	
Verkrachting	2	
Prostitutiebezoek	2	
Zoöfilie	1	
Partialisme	1	
Prostitutie uitoefening	1	
Masochisme	1	
Sadisme	0	
Frotteurisme	0	
Urofilie	0	
Coprofilie	0	
Bondage	0	
Middelenmisbruik	4	
Gokken	0	
Vermogensdelict	1	
Seksuele partnermishandeling	0	
Verkeersinbreuken	0	

Geweldsdelict (niet-seksueel)	0
Levensdelict	0
Drugsdelict	0
Kindermishandeling niet seksueel	0
Andere	5

In de bovenste helft van de tabel worden de aanmeldingsklachten van seksueel geweld ten aanzien van minderjarigen geclusterd. Onder deze termen wordt verstaan:

Pedofilie: Er zijn gedurende meer dan zes maanden terugkerende intense seksueel opwindende fantasieën, seksuele drang of seksueel gedrag met betrekking tot minderjarigen zonder secundaire geslachtskenmerken.

Pedoseksueel: Er werden pedoseksuele feiten (inclusief bezit en/of verspreiding van kinderporno) gepleegd zonder dat de diagnose van pedofilie kan gesteld worden.

Efebofilie: Er zijn gedurende meer dan zes maanden terugkerende intense seksueel opwindende fantasieën, seksuele drang of seksueel gedrag met betrekking tot minderjarigen met secundaire geslachtskenmerken.

Efeboseksueel: Er werden seksuele feiten (inclusief bezit en/of verspreiding van kinderporno) gepleegd op minderjarigen met secundaire geslachtskenmerken, zonder te kunnen spreken van terugkerende intense seksueel opwindende fantasieën, seksuele drang of seksueel gedrag gedurende zes maanden.

Onder de aanmeldingsklacht **kinderpornografie** verstaan we het op regelmatige basis zoeken naar misbruikbeelden van minderjarigen. Van **hyperseksualiteit** als aanmeldingsklacht is sprake wanneer de cliënt aangeeft een sterk verhoogde en storende seksuele prikkelbaarheid en/of preoccupatie te ervaren. **Exhibitionisme** wordt gedefinieerd als het ongevraagd tonen van de geslachtsorganen aan vreemden. **Voyeurisme** is het kijken naar een nietsvermoedend iemand die naakt, zich aan het uitkleden of seksueel actief is. **Fetisjisme** wordt door de DSM-5 gedefinieerd als een terugkerende en intense seksuele opwinding met niet levende objecten of met een zeer specifieke erotische focus op niet genitale lichaamsdelen, tot uiting komend in fantasieën, drang of gedrag. **Bondage** gaat over seksuele praktijken waarbij een van de partners vastgebonden of op vergelijkbare wijze in zijn of haar bewegingsvrijheid wordt beperkt. **Masochisme** is het beleven van seksueel genot door onderwerping of kleinering. **Frotteurisme** is het seksueel opgewonden raken door lichamelijk contact met onbekenden. **Urofilie** gaat over een sterk seksueel gerichte belangstelling voor urine en urineren, **coprofilie** met betrekking tot ontlasting. Onder **'Andere'** verstaan we verkeersinbreuken en gokken.

Bij de 37 intakes en herintakes in 2024 noteerden we **121 probleemgedragingen**. Deze cijfers kennen een daling ten opzichte van 2023 (144 probleemgedragingen. Ondanks het feit dat er in zowel 2021 en 2022 ongeveer hetzelfde aantal intakes werden uitgevoerd, registreerden we 93 probleemgedragingen in 2021 en 105 probleemgedragingen in 2022. In 2023 hadden we iets minder intakes (34 in plaats van 37), desondanks werden er toen toch meer probleemgedragingen vast te stellen. In 2024 waren er ongeveer evenveel intakes als in 2021 en 2022, toch ligt het aantal probleemgedragingen nu iets hoger

dan toen. Het valt bijgevolg vooral op te merken dat in 2023 opmerkelijk meer probleemgedragingen werden vastgesteld in verhouding met het aantal (her)intakes.

Verder zien we in 2024, net zoals in 2020, 2021, 2022 en 2023, dat een groot aandeel probleemgedrag aangaande extrafamiliaal misbruik van minderjarigen betreft (43%). Daarnaast is te bemerken dat het probleemgedrag 'kinderpornografie' steeg in 2021 (N=10), 2022 (N=15) en 2023 (N=18), maar daalde in 2024 (N=11). Gezien de wijzigingen in het nieuw seksueel strafrecht is de omschrijving van dit probleemgedrag echter achterhaald. Omwille van de wijze van registratie wordt de term 'kinderpornografie' echter nog steeds gebruikt. Daarnaast stelden we in 2022 een stijging van het probleemgedrag verkrachting (N=5) in vergelijking met 2021 vast, waar we toen 1 probleemgedrag registreerden. In 2023 leek dit opnieuw licht te dalen (N=3). Ook in 2024 is dit gedaald (N=2). De stijging die merkbaar was in 2022 en 2023 voor 'middelenmisbruik', ten opzichte van 2021, zet zich in 2024 niet verder. Er is zelfs een opvallende daling (van N=10 naar N=4). Opmerkelijk is vooral de stijging in hyperseksualiteit (N=14 ten opzichte van N=7). Voyeurisme als probleemgedrag is stabiel gebleven in 2024, exhibitionisme is opnieuw gestegen nadat dit in 2023 opvallend afwezig was. In 2023 kwam Ook minder voor, wat verder gezet wordt in 2024. Het probleemgedrag 'pornoafhankelijkheid' leek in 2023 meer op de voorgrond te komen staan, dit is in 2024 echter opnieuw gedaald. Bij sommige - minder voorkomende - seksuele problematieken zit er hier en daar wel wat verschil in ten opzichte van de vorige jaren, er zijn echter geen zeer opvallende toenames of afnames op te merken.

SITUERING IN HET THERAPEUTISCH PROCES

Om een overzicht te geven van de fase van begeleiding of behandeling waarin de UFC-patiënten zich tijdens 2024 bevonden, wordt er voor gekozen om een momentopname voor te stellen. In onderstaande tabel wordt de stand van zaken voor alle lopende dossiers (N=100) weergegeven op 31 december 2024.

Tabel 8: Fase van begeleiding/behandeling op 31 december 2024

Fasenaam	Aantal	%
Intake	9	9
Herintake	0	0
Diagnostiek	3	3
Motivatie	1	1
In behandeling		
Psychotherapie	49	49
Psychosociale begeleiding	6	6
Psychiatrische begeleiding	12	12
Dispatch	7	7
Contextbegeleiding	2	2
Follow Up	11	11
Totaal	**100**	**100**

Figuur 11: Overzicht behandelfases huidige patiënten

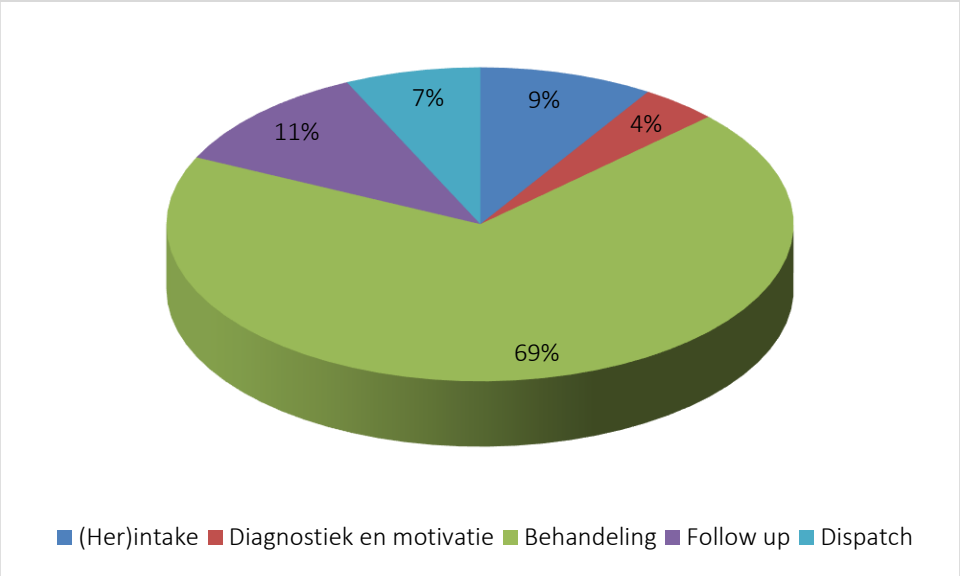

Tijdens de fase **'diagnostiek'** worden probleemgebieden geïdentificeerd en doelstellingen beschreven voor een therapie. Wanneer patiënt en therapeut hierover een akkoord bereiken wordt het therapeutisch contract ondertekend en gaat men over naar de volgende begeleidingsfase. **'Psychiatrische begeleiding'** betekent psychiatrische controlerende en ondersteunende contacten, zonder werkelijk te kunnen spreken van cognitief gedragstherapeutische interventies. **'Psychosociale begeleiding/psychotherapie'** betekent psychosociale ondersteunende contacten. Tijdens de begeleidingsfase wordt – met het RNR-model en het GLM-model als meest vooraanstaande werkkaders – intensief gewerkt aan probleemgebieden die samenhangen met het delictgedrag. Deze fase loopt tot de vooropgestelde doelen werden bereikt of de situatie zodanig werd geëvalueerd dat frequente therapeutische sessies voorlopig niet verder vereist zijn. Sinds dit jaar is een nieuwe categorie toegevoegd **'contextbegeleiding'** in het kader van het contexproject binnen het UFC. Hieronder vallen de dossiers die naast een standaard begeleiding ook inzetten op het betrekken van de context in het kader van de begeleiding. Onder **'dispatch'** (i.e. uitbesteding van de behandeling) verstaan we de begeleiding of behandeling door een niet-erkende dienst of persoon onder supervisie van het UFC. Betrokkene wordt minstens tweemaal per jaar opgevolgd door het UFC. Patiënten die de psychotherapeutische fase hebben doorlopen en momenteel systematisch opgevolgd worden bevinden zich in de **'follow-up'**-fase.

Het UFC blijft investeren in de 'dispatch'-formule en moedigt ook andere gespecialiseerde voorzieningen aan om dit te doen. Niet elke patiënt heeft nood aan een gespecialiseerde therapie, hoewel de opdrachtgever wel vaak een prestatieverbintenis vraagt in het kader van de gerechtelijke voorwaarden. Het UFC is van oordeel dat de beperkte gespecialiseerde therapeutische middelen best ingezet worden in de dossiers waar dit het meest nodig is. Voor andere patiënten kan reguliere zorg - met ondersteuning van de gespecialiseerde zorg, voldoende zijn. Een dispatch begeleiding kan aan deze nood tegemoet komen.

3.3. GERECHTELIJK STATUUT

Hierna volgt een overzicht van de gerechtelijke statuten waarin de nieuwe patiënten (intake of herintake) zich bevonden op het moment van de intake. Het grootste deel van de nieuwe patiënten in 2024 had op het moment van aanmelding geen juridisch statuut (N=15). Vaak betekent dit dat er nog een onderzoek lopende is, zonder voorwaarden aan gekoppeld. Dit betekent dat enkelen later in het traject alsnog een juridisch statuut zullen krijgen. Het statuut 'vrijheid onder voorwaarden (VOV)' komt op de tweede plaats (N=11). Ook hierbij kan de juridische maatregel later in het traject nog wijzigingen. Daaropvolgend is er 'probatieuitstel' (N=7), 'internering vrij op proef' (N=2) en 'elektronisch toezicht' (N=2). Wat betreft deze laatste categorie, zijn er heden ook aanmeldingen onder elektronisch toezicht voorafgaand de veroordeling als alternatief voor de VOV-maateregel. De andere juridische classificaties kwamen dit jaar bij aanmelding niet voor.

Het is de laatste jaren opvallend dat er steeds meer patiënten aanmelden zonder gerechtelijk kader, dit leek tot 2023 stabiel te blijven tot ongeveer één derde van de aanmeldingen. In 2024 betreffen deze 43% van de aanmeldingen, met 30% van de aanmeldingen waarbij er ook nog geen veroordeling was maar er voorwaarden aan gekoppeld waren. Hoewel dit het idee geeft dat dit vrijwillige aanmeldingen zijn, kan dit op eigen initiatief zijn, of op initiatief van iemand in hun omgeving, maar ook ten gevolge van een huiszoeking of lopend onderzoek. De komst van de hulplijn Stop it Now! en de groeiende overtuiging omtrent behandelmogelijkheden aangaande een seksuele problematiek buiten een gerechtelijk kader, kunnen hier een invloed op hebben. De twee meestvoorkomende gerechtelijke statuten zijn steeds probatieuitstel en de VOV-maatregel. De primaire gerechtelijke statuten blijven bijgevolg bij aanmelding grotendeels hetzelfde.

Tabel 9: Gerechtelijk statuut op het moment van intake (nieuwe patiënten in 2024)

Gerechtelijk statuut	Aantal	%
Geen (op moment van intake)	15	43
Vrijheid onder voorwaarden (VOV)	11	30
Probatieuitstel	7	19
Geïnterneerd - vrijheid op proef (VOP)	2	5
Elektronisch toezicht	2	5
Voorlopige invrijheidsstelling (VLV)	0	0
Probatieopschorting	0	0
Voorwaardelijke invrijheidstelling (VI)	0	0
Gedetineerd	0	0

Ter beschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank (TBS)	0	0
Bemiddeling en Maatregelen	0	0
Totaal	**37**	**100**

Figuur 12: Gerechtelijk statuut op het moment van intake (nieuwe patiënten in 2024)

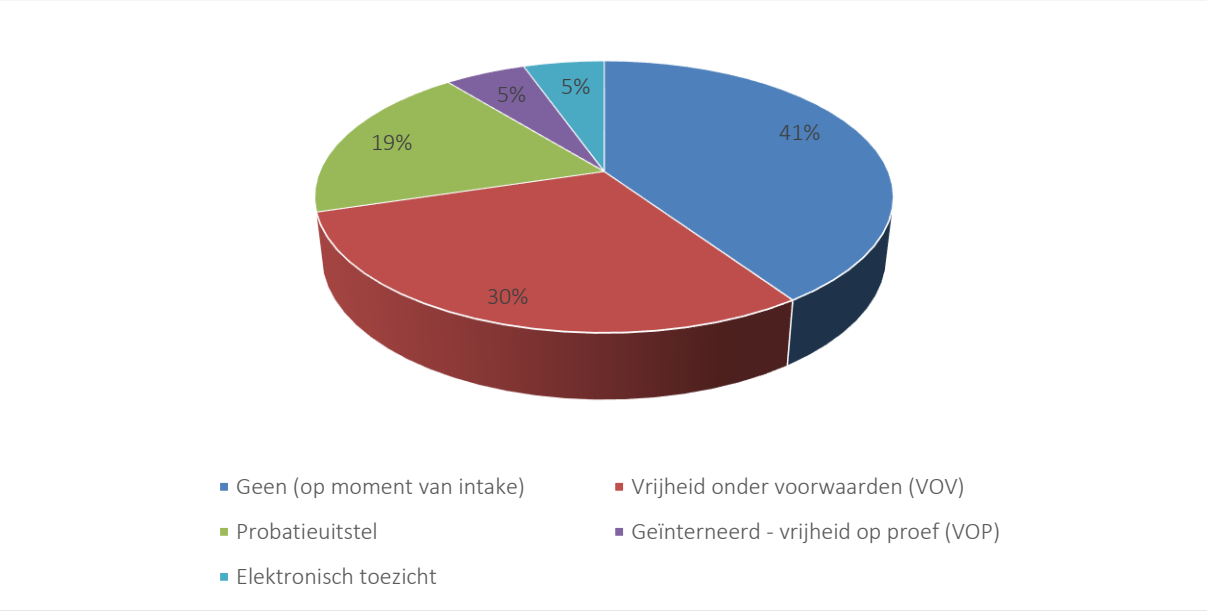

Ter informatie wordt ook nog een overzicht gegeven van de gerechtelijke status van alle lopende dossiers op de laatste dag van 2024.

Tabel 10: Gerechtelijk statuut op het moment van intake (alle lopende dossiers op 31/12/2024)

Gerechtelijk statuut	Aantal	%
Geen (bij aanmelding)	39	39
Probatieuitstel	25	25
Vrijheid onder voorwaarden (VOV)	20	20
Vrijheid op proef (VOP)	5	5
Elektronisch toezicht	3	3
Probatieopschorting	2	2
Geïnterneerd	2	2
Voorwaardelijke invrijheidstelling (VI)	2	2

Ter beschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank (TBS)	1	1
Gedetineerd (bij aanmelding)	1	1
Voorlopige invrijheidstelling (VLV)	0	0
Bemiddeling en Maatregelen	0	0
Beperkte hechtenis (halve vrijheid)	0	0
Totaal	**100**	**100**

Figuur 13: Gerechtelijk statuut op het moment van intake (alle lopende dossiers op 31/12/2024)

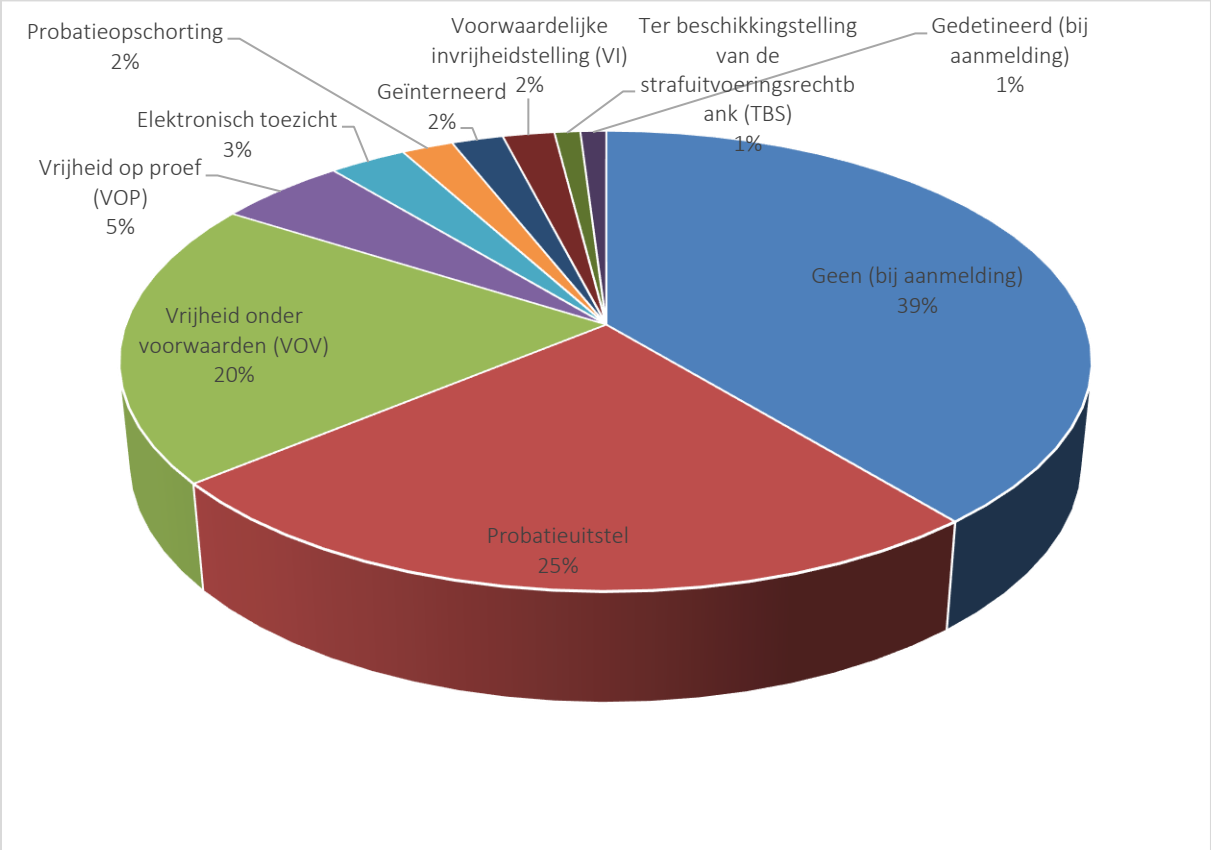

3.4. VERWIJZERS

De grootste verwijzer van patiënten die in het jaar 2024 op intakegesprek kwamen in het UFC is het justitiehuis, goed voor 46% van de aanmeldingen. Dit is minder dan vorig jaar (65%). Na een daling van het aantal aanmeldingen vanuit het justitiehuis in 2018, zijn deze aanmeldingen opnieuw gestegen in 2019, 2020, 2021, 2022 en 2023. Nu kent het opnieuw een daling. Dit kan echter aan onze gedeeltelijke aanmeldingsstop liggen in het jaar 2024. De aanmeldingen uit de psychosociale diensten zijn in 2024

afwezig en wordt mogelijks ook veroozaakt door de aanmeldingsstop in 2024. In 2023 waren het aantal aanmeldingen vanuit de gevangenissen (PSD) verminderd met ongeveer de helft ten opzichte van 2022, dit was conform de vaststellingen in 2021. De verwijzingen vanuit justitie zijn in 2024 zijn bijgevolg samen goed voor 46% van het totaal, in 2023 was dit 74% en in 2022 bedroeg dit 78%. Bijgevolg tonen de cijfers normaliter dat meer dan drie vierde van de aanmeldingen gebeurt vanuit een justitiële instantie, heden is dit bijna de helft. Het aantal intakegesprekken waarbij de patiënt zelf het initiatief nam is gestegen ten opzichte van vorig jaar (N=5) en 2022. Het cijfer van 2024 ligt opnieuw op het niveau van 2021 (N=8). In 2024 gaat het over bijna één vierde (24%) van de aanmeldingen. Sinds mei 2017 werd ook Stop it Now! toegevoegd als verwijzer, dit jaar zijn er geen personen doorverwezen naar het onze organisatie vanuit de hulplijn, of althans de aanmeldingen werden niet als dusdanig geregistreerd. Andere aanmelden kwamen vanuit de algemene psychiatrische en forensisch psychiatrische zorg. De hulpverleningscontext was dit jaar goed voor 31% van de verwijzingen, in 2023 was dit maar 12%, in 2022 was dit 11% en in 2021 was dit, gelijkaardig aan 2024, 23%. Het lijkt erop dat het evenwicht van de doorverwijzingen normaliter voornamelijk ligt bij de justitiële partners en dat het dit ligt bij het hulpverleningscircuit. De communicatie vanuit het UFC aan de partners in het samenwerkingsakkoord omtrent de aanmeldingsstop, ten gevolge van de financiële druk die het UFC ervaarde, kan hierop hebben ingespeeld.

Tabel 11: Verwijzers van de nieuwe patiënten in 2024

Verwijzer	Aantal	%
JUSTITIE		
Justitie - Justitiehuis	17	46
Justitie - PSD	0	0
HULPVERLENINGSCIRCUIT		
Psychotherapeut (privé)	2	5
Algemeen ziekenhuis – algemene werking	2	5
Algemeen ziekenhuis – psychiatrische afdeling	1	3
Algemeen ziekenhuis – raadpleging	1	3
Huisarts	1	3
Centrum Algemeen Welzijnswerk – jongeren adviescentrum	1	3
Centrum Algemeen Welzijnswerk – algemene werking	1	3
Centrum Algemeen Welzijnswerk – HSD	1	3
Medium security ziekenhuis – Forensische psychiatrie	1	3
NIET PROFESSIONEEL INITIATIEF		
Eigen initiatief	9	24
Totaal	**37**	**100**

We voegen hier ook nog een totaaloverzicht toe van alle patiënten die in behandeling waren op de laatste dag van 2024. Hieruit blijkt dat het merendeel werd aangemeld door een justitie-assistent (34%), samen met de aanmeldingen op eigen initaitief (29%). Binnen de justitiële verwijzingen kwam 6% van de aanmeldingen van de PSD. De aanmeldingen op eigen initiatief zijn in verhouding licht gestegen in vergelijking met vorig jaar (25%), alsook met 2022 (21%). De verwijzers van de UFC patiënten aan het einde van het jaar 2024 kwamen in totaal voor 40% vanuit justitie, wat minder is dan de voorgaande

jaren. Wat betreft het hulpverleningscircuit gaat dit over 30%, wat lichtelijk gestegen is ten opzichte van voorgaande jaren, en voor 30% vanuit niet-professioneel initiatief, wat ook een stijging kende.

Tabel 12: Verwijzers (alle lopende dossiers op 31/12/2024)

Verwijzer	Aantal	%
JUSTITIE		
Justitie - Justitiehuis	34	34
Justitie - PSD	6	6
HULPVERLENINGSCIRCUIT		
Huisarts (privé)	5	5
Algemeen ziekenhuis – Raadpleging psychiatrie	2	2
Psychiatrisch Ziekenhuis - Algemene werking	2	2
Gehandicaptenzorg	1	1
Psychiater privé	2	2
Centrum Voor Geestelijke Gezondheidszorg – Algemene werking	2	2
Stop it Now Vlaanderen!	1	1
Algemeen ziekenhuis – Psychiatrische afdeling voor volwassenen	3	3
Algemeen ziekenhuis – Psychiatrische afdeling voor kinderen	1	1
Psychiatrisch Ziekenhuis - Medium Security, forensische afdeling	2	2
Centrum Algemeen Welzijnswerk – Hulpverlening Seksuele Delinquenten	3	3
Psychiatrisch Ziekenhuis – psychiatrisch verzorgingstehuis (PVT)	1	1
Algemeen Ziekenhuis - Algemene werking	3	3
Centrum Algemeen Welzijnswerk – jongeren adviescentrum	1	1
Centrum Algemeen Welzijnswerk – algemene werking	1	1
NIET PROFESSIONEEL INITIATIEF		
Eigen initiatief	29	29
Initiatief vanuit de omgeving - Ouders	1	1
Totaal	100	100

Figuur 14: Verwijzers (alle lopende dossiers op 31/12/2024)

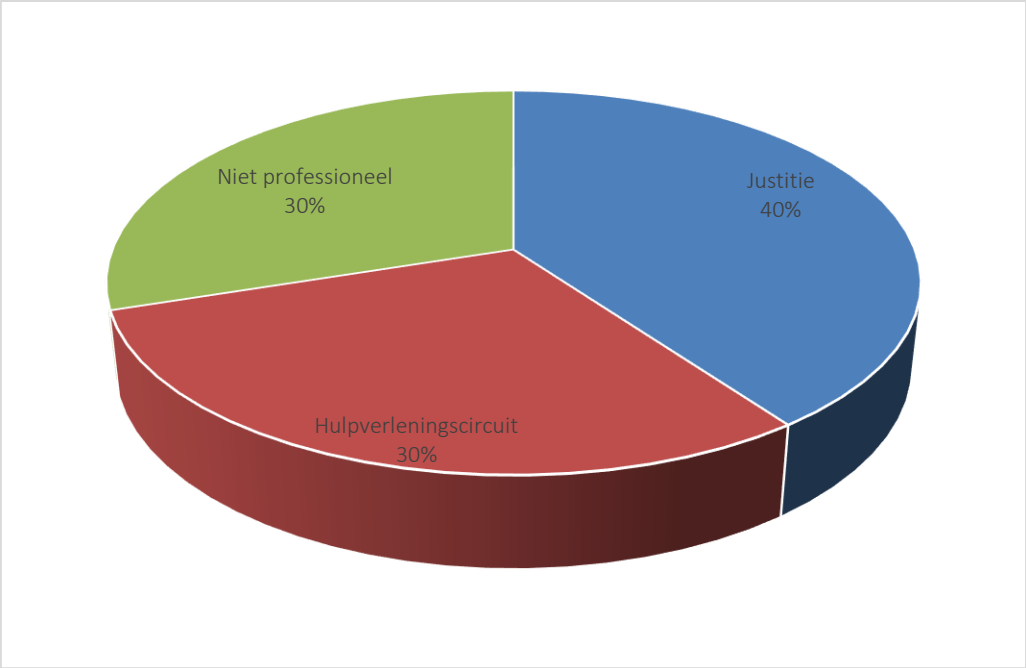

3.5. GECLASSIFICEERDE STOORNIS

Hieronder volgt een overzicht van de diagnoses op as I en as II van de DSM-IV die aan de nieuwe patiënten op intake of herintake in 2024 toegeschreven werden. Daarnaast volgt een overzicht van het totale aantal UFC diagnoses bij alle UFC patiënten van 1993 tot en met 2024.

In de loop van het jaar 2017 heeft het UFC gebruik gemaakt van de nieuwe DSM classificatie volgens de DSM-5. De American Psychiatric Association bracht in 2013 een nieuwe editie uit van de DSM. Als meest opvallende vernieuwing verlaat de DSM-5 het alom gekende categorisatiesysteem dat opgebouwd is uit assen (as I tot en met V). Voor wat betreft de categorie van de parafilieën benadrukt de DSM-5 dat niet elke parafilie noodzakelijkerwijs ook een stoornis is. Nieuwe toevoegingen zijn 'in een gecontroleerde omgeving' (zoals de gevangenis, waarbij de omgeving maakt dat bepaald gedrag dat nodig is om de diagnose te kunnen stellen, niet gesteld kan worden), en 'in remissie'. In het voorjaar van 2017 werd de structuur van de UFC-databank aangepast op basis van de nieuwe DSM-categorieën en codes. Omdat we pas vanaf 2017 de DSM-5 diagnoses zijn beginnen registreren, worden hier zowel de DSM-IV diagnoses als de DSM-5 diagnoses geregistreerd en weergegeven. Omwille van de overgang van het gebruik in de DSM-IV en de DSM-5, kunnen de registraties in de DSM-IV momenteel een onderschatting geven. Toch is ervoor gekozen nog steeds beide registratiesystemen weer te geven. Zo wordt zeker een volledig en duidelijk beeld geschept van de diagnoses waar het UFC mee geconfronteerd wordt.

Tabel 13: Diagnose op as I voor de nieuwe patiënten in 2024

Diagnose op as 1	Aantal	%
Efebofilie (*)	14	21
Hyperseksualiteit (**)	12	18
Pedofilie	6	9
Exhibitionisme	4	6
Efeboseksueel niet efebofiel (*)	3	4
Voyeurisme	3	4
Zoöfilie (**)	2	3
Fetisjisme	2	3
Verkrachting volwassene	1	1
Parafilie NAO	1	1
Pedoseksueel niet pedofiel (*)	1	1
Aandachtstoornis	5	7
Middelen gerelateerde stoornis	4	6
Pervasieve ontwikkelingsstoornis/ ASS	4	6
Alcoholafhankelijkheid of misbruik	1	1
Cognitieve stoornis NAO	1	1
Angststoornis	1	1
Somatoforme stoornis NAO	1	1
Ongespecifieerde mentale stoornis	1	1
Totaal	**67**	**100**

(*) Dit zijn categorieën van seksueel geweld gepleegd ten aanzien van minderjarigen die verder gedifferentieerd werden t.o.v. de bestaande diagnostische instrumenten DSM-IV-TR en ICD-10.

(**) Dit zijn bijkomende categorieën die gedifferentieerd worden t.o.v. de diagnoses Parafilie NAO, V61.21 of V61.1

Tabel 14: As I diagnoses bij totaalpopulatie (1993-2024)

Diagnose	N	%
Pedofilie	424	19
Efebofilie (*)	369	17
Exhibitionisme	145	7
Pedoseksueel niet pedofiel (*)	120	6
Hyperseksualiteit (**)	116	5
Efeboseksueel niet efebofiel (*)	88	4
Voyeurisme	57	3
Verkrachting van een volwassene (**)	40	2
Parafilie NAO	25	1
Fetisjisme	28	1
Seksueel sadisme	13	1
Transvestitisme	12	1
Frotteurisme	9	0
Seksueel misbruik van een minderjarige waarbij er geen leeftijdsverschil van 5 jaar is tussen de dader en het slachtoffer	9	0
Incest van een persoon met een slachtoffer dat niet minderjarig is (ouder dan 16j) (*)	7	0
Seksueel masochisme	5	0
Seksueel misbruik van volwassene	4	0
Zoöfilie (**)	8	0
Partialisme (**)	4	0
Seksueel misbruik van kind	1	0
Middelengerelateerde stoornis	186	9
Seksuele stoornis	66	3
Depressieve stoornis	58	3
Pervasieve ontwikkelingsstoornis / Autismespectrumstoornis (ASS)	50	2
Impulscontrolestoornis	29	1
Aandachtstoornis	26	1
Mentale retardatie	15	1
Angststoornis	16	1
Paniekstoornis	1	0
Psychotische stoornis	10	0
Bipolaire stoornis	8	0
Genderidentiteitsstoornis	7	0
Dementiële stoornis	5	0
Aanpassingsstoornis	3	0
Slaapstoornis	1	0
Leerstoornis	1	0
Hechtingsstoornis	1	0
Cognitieve stoornis NAO	1	0
Somatoforme stoornis NAO	1	0
Ongespecifieerde mentale stoornis	1	0
Andere	2	0

Uitgestelde diagnose op as I	192	9
Geen diagnose op as I	11	1
Totaal	**2175**	**100**

(*) Dit zijn categorieën van seksueel geweld gepleegd ten aanzien van minderjarigen die verder gedifferentieerd werden t.o.v. de bestaande diagnostische instrumenten DSM-IV-TR en ICD-10.

(**) Dit zijn bijkomende categorieën die gedifferentieerd worden t.o.v. de diagnoses Parafilie NAO, V61.21 of V61.1

Tabel 15: As II diagnose bij de nieuwe patiënten in 2024

Omschrijving	N	%
Antisociale persoonlijkheidsstoornis	1	11
Narcistische persoonlijkheidsstoornis	1	11
Vermijdende persoonlijkheidsstoornis	1	11
Borderline persoonlijkheidsstoornis	2	22
Mentale retardatie	3	33
Uitgestelde diagnose op as 2 (!)	1	11
Totaal	**9**	**100**

Tabel 16: As II diagnoses bij totaalpopulatie (1993-2024)

Omschrijving	N	%
Antisociale persoonlijkheidsstoornis	148	14
Narcistische persoonlijkheidsstoornis	90	8
Persoonlijkheidsstoornis NAO	63	6
Borderline persoonlijkheidsstoornis	49	5
Vermijdende persoonlijkheidsstoornis	21	2
Mentale retardatie (milde/matige zwakbegaafdheid)	38	4
Afhankelijke persoonlijkheidsstoornis	8	1
Schizotypale persoonlijkheidsstoornis	8	1
Histrionische persoonlijkheidsstoornis	4	0
Schizoïde persoonlijkheidsstoornis	4	0
Ongespecificeerde aandachtsstoornis	1	0
Obsessieve-compulsieve stoornis	1	0
Uitgestelde diagnose op as 2 (!)	*558*	*52*

Geen diagnose op as 2	*87*	*8*
Totaal	**1080**	**100**

(!) bij de intake is het vaak nog niet duidelijk of het om een persoonlijkheidsstoornis gaat volgens de criteria van de DSM. Stricto sensu is het belangrijk hierbij ook heteroanamnestische informatie (bijvoorbeeld uit het netwerk van de patiënt) te hebben.

Hierbij een overzicht van de nieuw geregistreerde DSM-5 diagnoses in 2024. Deze worden apart van de DSM-IV diagnoses geregistreerd. Het UFC heeft in het jaar 2024 bij intake zowel de DSM-IV diagnoses als de DSM-5 diagnose geregistreerd, om hiaten te vermijden en de diagnostiek op langere termijn te kunnen opvolgen. Onderstaande DSM-5 diagnoses werden dus meestal reeds opgenomen in bovenstaande DSM-IV diagnoses. Gezien de registratieperiode van de DSM-5 ondertussen al enige periode loopt, wordt er vanaf dit jaar ook een overzicht gegeven van het totaal aantal DSM-5 diagnoses ooit gesteld in het UFC. Vanaf midden 2017 werden er regelmatig DSM-5 diagnoses toegevoegd, vanaf het jaar 2018 gebeurde dit op structurele basis. De diagnoses staan geordend van meest voorkomend naar minst voorkomend. Zo is meteen duidelijk met welke diagnoses het UFC heden het meest geconfronteerd wordt.

Tabel 17: gestelde DSM-5 diagnoses in 2024

Diagnose	Aantal	%
Efebofiel (*)	15	19
Hyperseksualiteit (**)	13	16
Pedofiele stoornis	7	9
Efeboseksueel niet efebofiel (*)	5	6
Exhibitionisme stoornis	4	5
Voyeurisme stoornis	3	4
Pedoseksueel niet pedofiel (*)	2	3
Fetisjisme	2	3
Zoöfilie (**)	2	3
Verkrachting van een volwassene	1	1
Ongespecificeerde parafiele stoornis	1	1
Aandachtsdeficiëntie	4	5
Autismespectrumstoornis	4	5
Zwakbegaafd	3	4
Borderline persoonlijkheidsstoornis	2	3
Stoornis in alcoholgebruik – licht/matig/ernstig	2	3
Stoornis in middelengebruik	2	3
Antisociale persoonlijkheidsstoornis	1	1
Narcistische persoonlijkheidsstoornis	1	1
Vermijdende persoonlijkheidsstoornis	1	1
Depressieve stoornis	1	1

Angststoornis	1	1
Somatisch symptoomstoornis	1	1
Ongespecificeerde verstandelijke beperking	1	1
Ongespecifiëerde aandachtdeficiëntie	1	1
`Totaal	80	100

(*) Dit zijn categorieën van seksueel geweld gepleegd ten aanzien van minderjarigen die verder gedifferentieerd werden t.o.v. de bestaande diagnostische instrumenten DSM-IV-TR en ICD-10.
(**) Dit zijn bijkomende categorieën die gedifferentieerd worden t.o.v. de diagnoses Parafilie NAO, V61.21 of V61.1

Tabel 18: gestelde DSM-5 diagnoses bij totaalpopulatie (2017-2024)

Diagnose	Aantal	%
Efebofiel (*)	124	18
Pedofiele stoornis	70	10
Hyperseksualiteit (**)	55	8
Efeboseksueel niet efebofiel (*)	44	7
Pedoseksueel niet pedofiel (*)	31	5
Exhibitionismestoornis	15	2
Voyeurismestoornis	15	2
Fetisjismestoornis	12	2
Verkrachting van een volwassene	9	1
Ongespecificeerde parafiele stoornis	7	1
Zoöfilie (**)	4	1
Andere gespecificeerde parafilieën	3	0
Seksueel masochismestoornis	1	0
Incest bij seksueel meerderjarige (+16j)	1	0
Transvestiestoornis	1	0
Frotteurismestoornis	1	0
Partialisme (**)	1	0
Stoornis in alcoholgebruik – licht/matig/ernstig	53	8
Stoornis in middelengebruik	46	7
Autismespectrumstoornis	27	4
Verstandelijke beperking – licht	18	3
Narcistische persoonlijkheidsstoornis	18	3
Depressieve stoornis	17	3
Antisociale persoonlijkheidsstoornis	16	2
Aandachtdeficiëntie	14	2
Ongespecificeerde persoonlijkheidsstoornis	12	2
Borderline persoonlijkheidsstoornis	9	1
Aanpassingsstoornis	5	1

Vermijdende persoonlijkheidsstoornis	5	1
Somatisch symptoomstoornis	4	1
Neurocognitieve stoornis (beperkt/ernstig)	4	1
Angststoornis	4	1
Posttraumatische stressstoornis	3	0
Gokstoornis	3	0
Ongespecificeerde verstandelijke beperking	3	0
Schizofrenie	2	0
Andere gespecificeerde gedragsstoornis	2	0
Andere gespecificeerde persoonlijkheidsstoornis	2	0
Genderdysforie	2	0
Ongespecificeerde aandachtdeficiëntie	2	0
Hechtingsstoornis	1	0
Paniekstoornis	1	0
Schizoïde persoonlijkheidsstoornis	1	0
Verstandelijke beperking – matig	1	0
Waanstoornis	1	0
Anorexia nervosa	1	0
Ongespecificeerde gedragsstoornis	1	0
Afhankelijke persoonlijkheidsstoornis	1	0
Bipolaire stoornis	1	0
Histrionische persoonlijkheidsstoornis	1	0
Ongespecificeerde psychotische stoornis	1	0
Totaal	**676**	**100**

(*) Dit zijn categorieën van seksueel geweld gepleegd ten aanzien van minderjarigen die verder gedifferentieerd werden t.o.v. de bestaande diagnostische instrumenten DSM-IV-TR en ICD-10.
(**) Dit zijn bijkomende categorieën die gedifferentieerd worden t.o.v. de diagnoses Parafilie NAO, V61.21 of V61.1

3.6. BEWINDVOERING

Elke eerste maandagochtend van de maand en elke derde woensdagnamiddag van de maand voert het UFC onderzoeken uit met als doel het opstellen van een omstandig medisch verslag bij personen met een lopende procedure 'bewindvoering'. Dit houdt in dat er een psychiatrisch onderzoek plaatsvindt om in te schatten of iemand onder bewind moet worden geplaatst ter bescherming van zichzelf of zijn eigendommen. Dit gebeurt door de ASO psychiatrie, onder supervisie van de directeur van het UFC, Prof. dr. Kris Goethals. Een verslag wordt opgesteld en overgemaakt aan het vredegerecht, waarop de vrederechter zich baseert voor het vellen van een oordeel. Er worden telkens een 3 à 4-tal patiënten gezien die allen in behandeling zijn in het psychiatrisch ziekenhuis te Duffel.

3. BIJKOMENDE PROJECTEN UFC

4.1. STOP IT NOW!

Stop it Now! is een internationaal preventieproject dat seksueel kindermisbruik aanpakt via sociale bewustwording en een hulplijn voor mensen die zich zorgen maken over hun eigen seksuele gevoelens of gedrag ten aanzien van minderjarigen, en hun naasten.

Stop it Now! wordt ondersteund door het UFC. Het UFC voert verschillende steunopdrachten uit om op een kwalitatieve manier aan preventie te kunnen doen. Het UFC organiseert opleiding en vorming, doet de communicatie, voert de evaluatie en ondersteunende opdrachten uit en zorgt voor de nationale en internationale inbedding van Stop it Now! in de bestaande netwerkstructuren. Minne De Boeck, onze criminologe, is projectverantwoordelijke van Stop it Now! Vlaanderen.

Stop it Now! werd in 1992 opgericht door de Amerikaanse Fran Henry om seksueel kindermisbruik te voorkomen. Fran Henry was zelf slachtoffer en wilde andere kinderen het leed dat haar was overkomen besparen. Stop it Now! bestaat inmiddels al in de Verenigde Staten (1992), Groot-Brittannië, Ierland (2002) en Nederland (2012).

In 2017 werd Stop it Now! ook opgericht in Vlaanderen. Stop it Now! Vlaanderen is een initiatief van het UFC en I.T.E.R. - een ambulant behandelcentrum voor preventie, begeleiding en behandeling van seksueel grensoverschrijdend gedrag – en krijgt ondersteuning van onder andere Child Focus, Sensoa, Zornet Icuro en het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (SAW). De hulplijn bereikte tot eind 2024 over de gehele periode reeds 3444 personen. In het jaar 2024 was 52% bezorgd over zijn of haar eigen seksuele gevoelens of gedrag ten aanzien van minderjarigen, 27% van de contacten ging over iemand die bezorgd was over iemand in de dichte omgeving, als naaste of professional. 15% van de vragen

betrof een informatieve of maatschappelijke vraag en 6% betroffen andere vragen. Voor meer informatie over de resultaten van de hulplijn verwijzen we graag naar het jaarverslag van Stop it Now!. Naast de hulplijn heeft Stop it Now! ook een aantal zijprojecten waarmee het ondersteuning tracht te bieden aan de hulplijn, de doelgroep die de hulplijn contacteert en ook tracht bij te dragen aan de preventie van seksueel kindermisbruik.

Online zelfhulpmodule – Stoppen is Mogelijk

Downloaders van seksuele misbruikbeelden nemen geregeld contact op met Stop it Now!, in 2020 was er een opmerkelijke stijging in de hulpvragen over het online kijkgedrag. Daarom zette Stop it Now! in 2021 extra in op deze problematiek door de verdere ontwikkeling van de online zelfhulpmodule 'Stoppen is Mogelijk'. Deze zelfhulpmodule kan de stap om anoniem en vertrouwelijk hulp te zoeken bij Stop it Now! verkleinen. Ook kan het motiveren om te stoppen met het kijkgedrag en zelf aan de slag te gaan met de problemen waar downloaders van seksuele misbruikbeelden mee worstelen.

Sinds de start van de online zelfhulpmodule 'Stoppen is Mogelijk' voor downloaders van seksuele beelden van minderjarigen hebben 14.944 Vlamingen de website bezocht. In 2024 bezochten in totaal 18.247 personen de website, waarvan 2569 personen geregistreerd met Vlaams IP adres.

De zelfhulpmodule 'Stoppen is Mogelijk' biedt ook de zelfhulpopdrachten aan voor professionals. Hulpverleners die downloaders van seksuele misbruikbeelden behandelen kunnen dan ook gebruik maken van de zelfhulpopdrachten in hun behandeling. In 2023 zette Stop it Now! ook in op de ondersteuning van naasten van downloaders van seksuele misbruikbeelden van minderjarigen. Dit door middel van de lancering van een zelfhulpmodule voor naasten, die ook een plaats krijgt op de Stoppen is Mogelijk website. De ontwikkeling en totstandkoming van deze module gebeurt in samenwerking met Stop it Now! Nederland.

Handleidingen – 'Start het gesprek'

'Start het gesprek' voor naasten

Ook naasten verdienen informatie, ondersteuning en advies. Stop it Now! moedigt hen aan om hun bezorgdheden te bespreken met de persoon over wie zij zich zorgen maken. De juiste aanpak voor zo'n gesprek hebben we uitgewerkt in een handleiding die partners, familieleden en vrienden kunnen gebruiken als houvast. Stop it Now! kan deze handleiding gebruiken bij het bieden van hulp aan naasten en zij kunnen op hun beurt - wanneer nodig - terugkoppelen aan de hulplijn. Deze handleiding werd tevens verwerkt in de nieuwe naastenwerking van Stop it Now! die gestart is in 2023.

'Start het gesprek' voor professionals

Het is ook voor professionals niet eenvoudig wanneer ze ontdekken dat iemand met pedofiele gevoelens worstelt, seksuele gevoelens heeft of gedrag stelt ten aanzien van minderjarigen, of wanneer iemand aangeeft misbruikbeelden van minderjarigen te hebben bekeken. Ook professionals weten niet altijd hoe ze hierop dienen te reageren, wat ze kunnen ondernemen en bij wie ze terecht kunnen.

Stop it Now! biedt daarom ook ondersteuning aan professionals die geconfronteerd worden met het thema en/of de doelgroep tijdens hun professionele activiteiten. Daarom werd er een handleiding

ontwikkeld voor professionals om de problematiek en/of bezorgdheden bespreekbaar te maken. Deze handleiding werd gelanceerd in september 2021.

Meer info: www.stopitnow.be

Stop it Now! naastenwerking

Het jaar 2023 stond in het teken van een nieuw zijproject binnen SiN! Vlaanderen. In 2022 werd een projectaanvraag ingediend om een specifieke naastenwerking op te starten. Deze aanvraag kwam tot stand in samenwerking met partners zoals Sensoa, Child Focus, I.T.E.R., CAW Groep, ECHO, Trefpunt Zelfhulp en het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afdeling Welzijn & Samenleving.

In 2023 breidde SiN! uiteindelijk uit met een specifiek hulpaanbod voor naasten van (potentiële) plegers van zedenfeiten. Hoewel de naasten geen directe slachtoffers zijn van het gepleegde misbruik, ervaren deze naasten van SiN! vaak heel wat moeilijkheden wanneer iemand uit de dichte omgeving of het gezin seksueel kindermisbruik heeft gesteld of seksuele misbruikbeelden van minderjarigen heeft bekeken. Ook kan het heel confronterend zijn wanneer ze ontdekken dat iemand in hun omgeving seksuele gevoelens ervaart voor kinderen. Het specifiek hulpaanbod voor naasten, zoals partners en familieleden van mensen die seksuele kindermisbruik hebben gepleegd, of van mensen die pedofiele gevoelens ervaren, is echter zeer beperkt. Toch spelen zij een essentiële rol in de preventie van seksueel kindermisbruik, alsook verdienen zij ondersteuning bij hun bezorgdheden.

Bovendien is het voor familieleden vaak een grote stap hulp te zoeken omwille van het taboe en het stigma dat rond het thema heerst. De hulp die toegankelijk is, is zeer beperkt en vaak enkel toegankelijk voor partners en familieleden van mensen die reeds in behandeling zijn bij een gespecialiseerd centrum voor seksueel afwijkend gedrag. Een laagdrempelig, toegankelijk aanbod voor familieleden die zelf op zoek zijn naar een luisterend oor en ondersteuning is bijgevolg essentieel.

SiN! ervaarde deze tekortkoming vaak aan de hulplijn wanneer de dichte naasten contact opnamen en wou bijgevolg dit hiaat invullen door een specifiek aanbod voor naasten van SiN! aan te bieden. Dit naastenaanbod bestaat enerzijds uit een online component, met name een specifieke naastenwebsite, online zelfhulpmodule voor naasten van downloaders van seksueel misbruikbeelden van minderjarigen en een naastenforum, alsook een face-to-face aanbod in de vorm van lotgenotengroepen anderzijds.

Het online naastenforum is een samenwerking tussen SiN! Vlaanderen en SiN! Nederland. Het betreft een afgesloten forum dat wordt aangeboden via de naastenwebsite, die enkel toegankelijk is voor naasten van (potentiële) plegers en mensen met een seksuele voorkeur voor minderjarigen. Het forum is een online plek voor partners, familie en vrienden die in hun omgeving te maken hebben met iemand die zich seksueel aangetrokken voelt tot minderjarigen of die (online) seksueel gedrag stelde ten aanzien van een minderjarige. Het forum biedt 24/7 een anonieme omgeving waarin ervaringen en vragen gedeeld kunnen worden. Het doel van het forum is ondersteunen voor naasten door naasten. Het forum wordt tevens gemodereerd door professionals van SiN!.

Naast het online aanbod, ontwikkelde SiN! voor naasten een draaiboek voor het organiseren van lotgenotengroepen voor naasten, alsook werden in 2023 de eerste lotgenotengroepen georganiseerd. Naasten hebben niet altijd een verregaande therapeutische interventie nodig, in tegenstelling tot de doelgroep die bezorgd is over zichzelf. Vaak hebben zij in de eerste plaats nood aan erkenning voor hun

bezorgdheden en laagdrempelige ondersteuning van lotgenoten. Een luisterend oor en het uitwisselen van ervaringen onder lotgenoten, gemodereerd door SiN! medewerkers met ervaring in de thematiek, kan daarbij helpen. SiN! tracht hiermee een groot hiaat in de hulpverlening op te vullen. Specifieke laagdrempelige hulp voor naasten van plegers van seksueel kindermisbruik, of mensen met pedofiele gevoelens, was tot op heden immers zo goed als onbestaande. Wanneer er wel al steun aan naasten geboden werd, gebeurde dat meestal enkel in het kader van de gespecialiseerde hulp aan de dader zelf. Tot eind 2024 werden er in totaal 5 lotgenotengroepen van 6 sessies georganiseerd.

Deelnemers voor de lotgenotengroepen worden gerekruteerd via de hulplijn SiN!, de naastenwebsite, intermediaire organisaties (justitiehuizen, huisartsen, politie,…) die in contact komen met naasten van (potentiële) plegers en mensen met pedofiele gevoelens, en de gespecialiseerde behandelcentra voor seksueel afwijkend gedrag. Na een kennismakingsgesprek, waarbij gepeild wordt naar de motivatie, interesse en verwachtingen, kunnen naasten aansluiten bij de opstart van een nieuwe lotgenotengroep.

Binnen deze lotgenotengroepen is er, naast het delen van ervaringen en het bieden van ondersteuning en erkenning aan elkaar, ruimte voor specifieke thema's die aan bod kunnen komen, afhankelijk van de vragen en noden van de deelnemers. Thema's die aan bod kunnen komen in de lotgenotengroepen zijn: informatie over juridische aspecten, theorieën en verklaringsmodellen voor seksueel kindermisbruik, functies van het kijken naar afbeeldingen van seksueel misbruik van minderjarigen, risicosignalen, impact van seksuele feiten op de omgeving, huisregels en positieve doelen, seksualiteitsbeleving en intimiteit bij koppels,… De thema's die daadwerkelijk behandeld worden zijn mede afhankelijk van de deelnemers aan de lotgenotengroep en van de aard van hun relatie tot de (potentiële) pleger. Er wordt steeds in interactie gegaan met de deelnemers die zelf bepaalde thema's kunnen aanbrengen en/of uitwerken. Het draaiboek voor het organiseren van lotgenotengroepen is dan ook voortdurend in evolutie.

Na het afronden van een cyclus wordt steeds afgestemd hoe er nazorg kan worden geboden. Enerzijds is er de mogelijkheid verdere contacten te leggen en ervaringen uit te wisselen via het afgesloten en gemodereerde naastenforum, anderzijds wordt bekeken welke andere mogelijkheden met betrekking tot nazorg nog nodig zijn (vb. doorverwijzing naar therapie, een afsluitend gesprek, verdere ondersteuning bij een vertrouwenspersoon in het privé-netwerk,…).

Na het organiseren van de lotgenotengroepen vindt een evaluatie plaats. Hier wordt niet alleen het inhoudelijke aspect geevalueerd, zoals: of het eventueel aangewezen is andere thema's uit te werken, andere methodieken toe te passen, of de lotgenotengroepen een positief effect hebben op bepaalde parameters als mentaal welzijn, isolatie en stigmatisering, …, maar ook de praktische uitvoering wordt aan een evaluatie onderworpen. Vragen worden onder de loep genomen als: dienen er andere afspraken en regels gehanteerd te worden, kan een samenwerking met ervaringsdeskundigen opgestart worden die een bijdrage kan leveren aan de lotgenotengroepen etc.

Het naastenproject wordt gefinancierd door het Fonds Gerald Futter van de Koning Boudewijnstichting en de Vlaamse overheid. Voor de cijfers en evaluatie van het naastenproject wordt specifiek verwezen naar het evaluatieverslag dat in dit kader werd opgesteld.

4.2. PROTECH-PROJECT

Bij het Protech project zijn het Universitair Forensisch Centrum (UFC), alsook Stop it Now! Vlaanderen betrokken als consortiumpartner. Deze organisaties vertegenwoordigen België in het onderzoek en staan hoofdzakelijk in voor de dataverzameling en uitrol van het pilootproject in België. Vanuit het UFC werken prof. dr. Goethals, Minne De Boeck en Larissa Van Puyvelde mee aan het onderzoek.

Het project ging van start in maart 2023 en zal afgerond zijn in februari 2025. Het doel is een app te ontwikkelen die seksueel misbruikbeelden van minderjarigen en de toegang tot dit materiaal blokkeren. In samenwerking met deskundigen uit het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Duitsland en Nederland met expertise in preventie, onderzoek, criminologie, psychologie, online seksueel misbruik, etc. wil Protech een unieke app en technologie ontwikkelen die het bekijken van en de vraag naar dergelijk materiaal aanzienlijk zal verminderen.

De kern van Protech ligt in het gebruikersgerichte ontwerp, waarbij gebruik wordt gemaakt van geavanceerde modellen voor zelflerende technologie om in te kunnen grijpen bij personen die het risico lopen om op het internet toegang te krijgen tot materiaal van seksueel misbruik van minderjarigen. De applicatie, die vrijwillig wordt geïnstalleerd op apparaten, zal het internetverkeer in realtime monitoren. Wanneer er misbruikbeelden van minderjarigen worden gedetecteerd, dan blokkeert de app de weergave van en de toegang tot deze inhoud op het scherm van het apparaat.

Om de app te ontwikkelen werd in een eerste fase onderzoek verricht waarbij we input hebben gevraagd van potentiële gebruikers, alsook professionals die in dagelijkse praktijk werken met de doelgroep. Deze bevindingen dienden als basis om de app, genaamd Salus, te ontwikkelen. De uiteindelijke ontwikkeling van Salus zorgde voor vertraging in het proces, waardoor er geschakeld moest worden naar een andere aanpak voor het tweede deel van het onderzoek.

Het oorspronkelijke idee was namelijk om een negen maanden pilot in vier organisaties uit te rollen. De aanpak is gewijzigd naar een pilot te organiseren tussen de drie en zes maanden in drie organisatie, waaronder het UFC. Het UFC startte de pilot in september 2024 en eindigde in december 2024. Begin 2025 worden alle data verder geanalyseerd en geëvalueerd met betrekking tot gebruiksvriendelijkheid en -effectiviteit van de Salus app. Gezien de vertraging van de app, werd voor een deel van de partners verlenging aangevraagd. Inmiddels ontving het Protech project een officiële goedkeuring voor verlenging tot en met mei 2025.

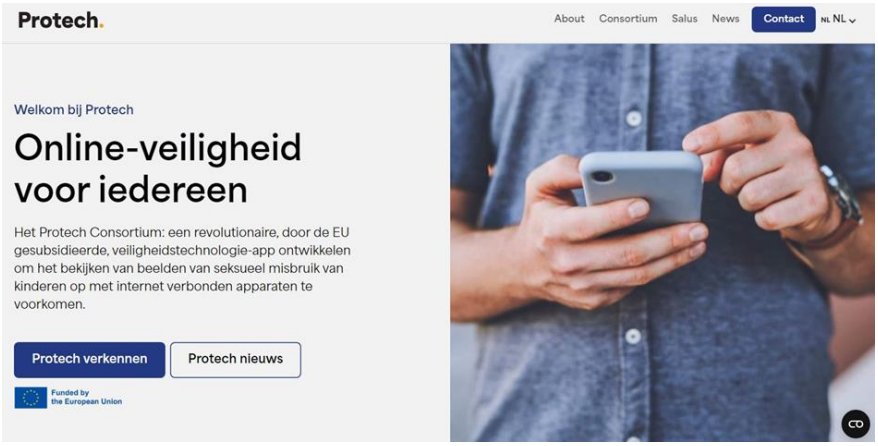

4.3. PREVENT AND PROTECT THROUGH (2PS)

In tegenstelling tot het Protech project vervullen het UFC en Stop it Now! Vlaanderen bij het 2PS project geen rol als consortiumpartner. We zijn namelijk deel van de adviesraad waar we voornamelijk een adviserende en ondersteunde rol vervullen vanuit de expertise waarover we beschikken met betrekking tot de thema's preventie en seksueel misbruik van minderjarigen. Deze adviesraad werd in het eerste deel van 2023 bijgewoond door Larissa Van Puyvelde en in het najaar nam Minne De Boeck de vergaderingen over.

Het uiteindelijke doel van het 2PS project is de bescherming van minderjarigen door het voorzien van ondersteuning voor mensen met seksuele interesse in minderjarigen, of personen die zich zorgen maken over hun gedachten door hen alternatieve mogelijkheden te bieden.

De consortiumpartners verbinden zich er toe om met project beleidsaanbevelingen te ontwikkelen over methoden voor de preventie van seksueel misbruik van minderjarigen, die in de hele Europese Unie toepasbaar zijn, alsook hoe de preventiemethoden praktisch mogelijk kunnen worden gemaakt. Verder zetten ze in om de kennis over deze doelgroep te vergroten en hen te begeleiden naar gedragsverandering. Tot slot, beogen ze preventieacties te verbeteren door trainingsmateriaal te ontwikkelen voor bijvoorbeeld eerstelijnspersoneel, zetten ze in op netwerking en bewustmakingscampagnes.

Bovenstaande doelen bereiken ze door zicht te krijgen op het huidige preventieve landschap, een plaats ontwikkelen waar alle hulpverlenings- of ondersteunende diensten te vinden zijn, het ontwikkelen van opleidingen voor betrokken partijen en herziening van de Europese regelgeving. Als laatste beogen ze een peer education platform te ontwikkelen, waar mensen die bezorgd zijn over zichzelf terecht kunnen.

In 2024 mocht het UFC deelnemen aan verschillende workshops en het Sparks in the Dark congres in functie van de betrokkenheid als lid van adviesraad.

4.4. PROJECT SOCIALE KAART

In september 2015 werd de sociale kaart 'Hulpverlening aan seksuele delinquenten in Vlaanderen' gelanceerd. Deze sociale kaart geeft een overzicht van alle ambulante en residentiële gespecialiseerde voorzieningen die hulpverlening bieden aan volwassen seksuele daders in Vlaanderen. Alle nuttige gegevens over deze centra zoals het werkingsgebied, de contactgegevens, het hulpverleningsaanbod, de in- en exclusiecriteria en het verloop van aanmelding- en intakeprocedures kunnen erin worden teruggevonden.

Met dit instrument tracht het UFC een duidelijk en gestructureerd overzicht te geven van het Vlaams behandelaanbod, in functie van verwijzing en doorverwijzing tussen partners. De sociale kaart wordt daarom ook op regelmatige basis opnieuw afgetoetst bij de gespecialiseerde voorzieningen om het instrument actueel te houden. Het UFC hoopt hiermee logistieke steun te bieden maar ook samenwerking en afstemming tussen partners te bevorderen. Het UFC werkte dit project uit, onder toeziend oog van het Vlaams Begeleidingscomité, en met de hulp van alle gespecialiseerde voorzieningen in de ambulante en residentiële sector.

Aangezien de sociale kaart in 2017 meer dan twee jaar in gebruik was nam het UFC het initiatief de gespecialiseerde voorzieningen, die hulpverlening bieden aan volwassen seksuele daders in Vlaanderen, te bevragen naar de actuele situatie en eventuele veranderingen in hun aanbod. De geactualiseerde versie van de sociale kaart werd in september 2017 verspreid via de elektronische nieuwsbrief van het UFC en werd sindsdien meermaals opgevraagd en geconsulteerd via de website. In 2019 werd opnieuw een bevraging gedaan bij de gespecialiseerde behandelcentra naar de stand van zaken en eventuele wijzigingen. Verder volgde in 2020 de derde actualisatie van de sociale kaart. Omdat de laatste actualisatie in 2020 gebeurde, publiceerde het UFC in 2022 een vierde versie van de sociale kaart.

Het UFC voorziet de sociale kaart tweejaarlijks te actualiseren. Gezien de laatste actualisatie in 2022 gebeurde, lanceerde het UFC in december 2024 een vijfde versie. De sociale kaart is ten allen tijde te raadplegen via Universitair Forensisch Centrum UFC - Sociale kaart.

4.5. HET CONTEXTPROJECT: AANBOD VOOR CONTEXTFIGUREN VAN (POTENTIËLE) PLEGERS VAN ZEDENFEITEN

Tot op heden werden plegers van zedenfeiten of mensen die zich zorgen maken over hun seksuele interesses of seksueel gedrag hoofdzakelijk individueel behandeld in het UFC. De sociale context van (potentiële) plegers (denk hierbij aan partners, ouders of kinderen) bleef dan ook vaak in de kou staan. Dit ondanks dat het plegen van seksuele feiten en/ of het ervaren van afwijkende seksuele interesses ook een enorme weerslag kan hebben op de naasten van (potentiële) zedenplegers. Naasten van (potentiële) zedenplegers worden geconfronteerd met zaken waar ze eerder geen weet van hadden en moeten soms noodgedwongen meegaan in het verdere traject. Dit kan heftige emoties en veel vragen oproepen bij een naaste. Omwille van schaamte en het stigma dat ook zij ervaren, zijn naasten van (potentiële) zedenplegers vaak weinig geneigd om hulp te zoeken bij hun eigen sociale netwerk of bij hulpverleningsinstanties. Veel naasten zijn dus hoofdzakelijk op zichzelf aangewezen om dit alles te verwerken, wat niet evident is. Dit alles legt niet enkel een druk op zichzelf als naaste, maar ook op hun relatie met de (potentiële) zedenpleger. In het verlengde hiervan kan de (potentiële) zedenpleger zijn voorheen ondersteunende netwerk zien afbrokkelen, hetgeen risico-verhogend kan werken. Door ondersteuning en psycho-educatie te voorzien aan contextfiguren omtrent de behandeling voor (potentiële) zedenplegers, maar ook door in de behandeling in te zetten op ondersteuning van het directe netwerk rond een (potentiële) zedenpleger kan dit voorkomen worden.

Met behulp van projectmiddelen van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin ging het UFC in 2022 van start met het uitwerken en het implementeren van een aanbod gericht op contextfiguren van potentiële zedenplegers. Binnen dit aanbod wordt ingespeeld op de verschillende noden die contextfiguren kunnen ervaren. Zij worden geconfronteerd met een situatie die veel emoties, vragen, onzekerheden en onduidelijkheden met zich meebrengt. Vaak uiten zij de nood aan heldere en correcte informatie over de seksuele problematiek, het verloop van een juridische procedure, het plegen van zedenfeiten in het algemeen, mogelijke consequenties voor de sociale omgeving van de (potentiële) pleger en over potentiële risicosignalen en -situaties. Ook de behandeling van plegers van zedenfeiten in het algemeen en manieren waarop contextfiguren kunnen bijdragen aan hervalpreventie zijn veel gestelde vragen. Daarnaast zijn contextfiguren soms vragende partij om actief betrokken te worden bij het therapeutische proces van de (potentiële) zedenpleger. Tijdens deze therapeutische gesprekken wordt er voornamelijk ingezet op het versterken van de relatie en de verbinding tussen de pleger en zijn naaste. Hiertoe wordt er gewerkt aan het verbeteren van de communicatie tussen de pleger en zijn naaste. Het (opnieuw) leren communiceren over bezorgdheden, over grenzen en wensen zijn hierbij belangrijke doelstellingen. Verder wordt er aandacht besteed aan een eventuele vertrouwensbreuk tussen de pleger en zijn naaste en wordt er toegewerkt naar herstel van het vertrouwen. Ook reacties van onbegrip en verwerping die de naaste ervaart vanuit zijn/haar omgeving krijgen aandacht tijdens deze gesprekken. De frequentie waarmee deze gesprekken aangeboden wordt, wordt telkens in overleg met de pleger en zijn naaste bekeken en kan variëren doorheen het traject. Hierbij wordt in het oog gehouden dat het behandeltraject van de (potentiële) zedenpleger niet in het gedrang komt. De behandeling van de (potentiële) pleger blijft immers de primaire opdracht van het UFC als gespecialiseerd behandelcentrum.

Met het uitbouwen van klinische expertise omtrent het werken met contextfiguren van zedenplegers, wil het UFC ook bijdragen aan de wetenschappelijke kennis omtrent het contextgericht werken met zedenplegers. Deze kennis is tot op de dag van vandaag immers beperkt. In dit verband wil het UFC ook inzetten op het in kaart brengen van hoe er vandaag de dag reeds contextgericht gewerkt wordt met zedenplegers in Vlaanderen en wat hierbij good practices maar ook knelpunten zijn.

In 2024 organiseerde het UFC een studiedag rond “Contextgericht werken met zedenplegers” waarbij verschillende experten, inclusief de collega’s van het UFC, hun ervaringen en bevindingen konden delen met het ruimere hulpverleningslandschap.

Intern wordt regelmatig overleg georganiseerd om dit project op te volgen. Voor vragen omtrent het contextgerichte aanbod, kan u terecht bij Tineke Dilliën, Alana Schuerwegen en Gwen Verschaeve.

BIJLAGEN

1. AANVULLING UFC BIBLIOTHEEK IN 2024

UFCBIB0903	Herstel na delict
	Vanhoeck, K., Van Daele, E.
UFCBIB0904	Psychopaten, wie zijn ze?
	Uzieblo, K.
UFCBIB0905	Lust, men and meth
	Fawcett, D.
UFCBIB0906	Onderzoek en preventive van seksuele misdrijven
	Stevens, L., Uzieblo, K., Mussche, C.
UFCBIB0907	Cambridge Guide to Schema Therapy
	van der Wijngaart, R., Brockman Robert N., Simpson S., Hayes, C., Smout, M.
UFCBIB0908	Seminars in Forensic Psychiatry
	Davoren, M., Kennedy, H.G.
UFCBIB0909	DSM-5 TR
	American Pscyhiatric Association
UFCBIB0910	Monsters van de samenleving of behandelbare individuen?
	Hudders, M.
UFCBIB0911	Child Focus
	Dejaegher, S.
UFCBIB0912	Groomix
	Child Focus
UFCBIB0913	De effecten van farmacotherapie bij seksuele delinquenten.
	de Ruiter, C., Veen. V.
UFCBIB0914	Libidoremmende medicatie bij de behandeling van zedendelinquenten.
	Schabracq, Marc, Embley Smit, I.
UFCBIB0915	Preventieve forensische hulpverlening voor niet-plegende pedofielen.
	Glorie, A.
UFCBIB0916	ADHD and sex
	Piché, L.

2. UITNODIGING STUDIEDAG CONTEXTGERICHT WERKEN

UNIVERSITAIR FORENSISCH CENTRUM

PROGRAMMA

9:00 - 9:30	Ontvangst & koffie
9:30 - 9:40	Introductie
9:40 - 11:10	Damned if I do, damned if I don't: The many struggles of partners and ex-partners of people who have been convicted of a sexual offence - **Prof. dr. Belinda Winder**
11:10 - 11:30	*PAUZE*
11:30 - 12:20	Wat met de naasten? We zullen maar zwijgen zeker? - **Prof. dr. Tim Opgenhaffen**
12:20 - 13:15	*PAUZE/LUNCH*
13:15 - 14:00	De dag die ik nooit meer vergeet: Stop it Now! voor naasten- **Alana Schuerwegen & Minne De Boeck**
14:00 - 15:00	IRIS-project: Geïntegreerde zorg bij intrafamiliaal misbruik anno 2024: Samen sterk voor meer veiligheid en betere zorg - **Prof. dr. Ellen Gunst, Chantal Hermans & Liesbet Tijsebaert**
15:00 - 15:30	*PAUZE*
15:30 - 16:30	Contextgericht werken in therapie, cases en praktijk - **Els Van Daele & dr. Tineke Dilliën**
16:30 - 16:45	Afsluitend woord

UNIVERSITAIR FORENSISCH CENTRUM

PRAKTISCH

Wie?

Dadertherapeuten, PSD-medewerkers, justitie-assistenten, juristen, onderzoekers, beleidsmakers, hulpverleners en studenten.

Inschrijving
Tot en met 27/2/2024

Deelnameprijs partners in het samenwerkingsakkoord en studenten:
90 euro incl. lunch

Deelnameprijs niet-partners:
120 euro incl. lunch

Accreditatie voor artsen werd aangevraagd

Locatie

Klooster van Grauwzusters
Promotiezaal
Lange Sint-Annastraat 7
2000 Antwerpen

Bereikbaarheid

Op 10 minuten wandelafstand van Antwerpen-Centraal

Parking Meir-Opera op enkele minuten wandelafstand

3. SOCIALE KAART VIJFDE EDITIE

INHOUD

Voorwoord 3

Leeswijzer 4

Inhoud 5

West-Vlaanderen 6

Fronta - CGG Largo, CGG Mandel en Leie, CAW Zuid-West-Vlaanderen 7
ZDSG Brugge - CAW Noord-West-Vlaanderen 8
FIDES-A - CGG Prisma 9
FIDES-R - PZ Sint-Amandus Beernem 10

Oost-Vlaanderen 12

Forensisch Ambulant Begeleidingsteam (FAB) - CAW Oost-Vlaanderen 12
Team Forensische Zorg - CGG Adentro 13
Gerechtelijke Alternatieve Maatregelen - Schelde Dender Waas 14
Kliniek Forensische Psychiatrie - Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Lucia, Sint-Niklaas 15
Diga - Psychiatrisch Centrum Baptist, Zelzate 17

Antwerpen 19

Finis - CGG VAGGA Antwerpen 20
Asterisk Antwerpen - CAW Antwerpen 22
Universitair Forensisch Centrum (UFC) - Dienst Psychiatrie, Universitair Ziekenhuis Antwerpen 23
Geïntegreerde Werking Mechelen - CAW Boom, Mechelen, Lier en CGG De Pont 24
Forensisch Volwassenenteam (FVT) - CGG Kempen & CAW De Kempen 25

Vlaams-Brabant en Brussel 27

ZDSG Leuven - CAW Brussel 28
I.T.E.R. - CGG Ahasverus & CAW Brussel & ALBA vzw & Zonnelied vzw 29
Forensisch Team - CGG Vlaams-Brabant Oost 31
Zorggroep Sint-Kamillus 32

Limburg 34

HSD & ZDSG Limburg - CAW Limburg 35
Forensisch Team - Integra 37
Zorgeenheid Mira - Psychiatrisch Ziekenhuis Asster 39

Universitair Forensisch Centrum (UFC)

Dienst Psychiatrie
Universitair Ziekenhuis
Antwerpen

Drie Eikenstraat 655, 2650 Edegem - T 03 821 34 38 - info@ufc.be - www.ufc.be

Antwerpen. Bij uitbreiding: ook Dendermonde, Sint-Niklaas, Turnhout, Mechelen

Tijdens kantooruren

Het UFC maakt deel uit van het centraal instroomteam regio Antwerpen, samen met FINIS en Asterisk.

Het UFC fungeert als Vlaams steuncentrum inzake de behandeling en begeleiding van seksuele daders (Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse gemeenschap).

Wim Huys, algemeen coördinator
Prof. dr. Kris Goethals, directeur

Psychiater: 0,5 VTE
Psycholoog: 1,5 VTE
Psychologisch consulent: 0,7 VTE
Criminoloog: 1,0 VTE
Psycholoog/algemeen coördinator: VTE: 0,80
Assistent psychiater in opleiding: VTE: 0,50
Medisch secretaresse: 0,8 VTE

Aanmelding en intake

Het aanbod binnen de forensische werking staat open voor:
- **Plegers van seksueel misbruik** (zoals beschreven in het samenwerkingsakkoord), inclusief:
  - **vrouwelijke daders;**
  - **zwakbegaafden,** indien voldoende sociaal adaptieve vermogens en een gesprekstherapie haalbaar is;
  - cliënten met een **psychiatrische problematiek,** indien er geen te zware psychiatrische belasting aanwezig is.
- **Vrijwillig cliënteel** met (risico op) seksueel afwijkend gedrag.

Het UFC heeft **geen aanbod voor:**
- Volledige ontkenning van enige psychoseksuele problematiek; er is wel een aanbod voor gedeeltelijke ontkenning en minimalisering van de feiten;
- **Anderstaligen.** De Nederlandse taal moet voldoende beheerst worden voor deelname aan de gesprekstherapie;
- **Personen met een ernstige mentale beperking** waarbij een gesprekstherapie onmogelijk is;
- Cliënten met een **verslavingsproblematiek** die de behandeling van de seksuele problematiek in de weg staat;
- Cliënten met een **agressiehanteringsprobleem.**

Aanmelden kan via telefoon, post of mail. U kan de medewerkers rechtstreeks of via het secretariaat contacteren. Aanmeldingen van justitiële cliënten worden besproken op het Centraal Instroomteam van de Antwerpse regio. Daar wordt beslist of en in welke voorziening er al dan niet een intake gepland wordt.

Personen die in voorarrest/voorhechtenis in de gevangenis verblijven, kunnen zich niet aanmelden voor een intakegesprek. Dit is pas mogelijk nadat de cliënt zich in vrijheid bevindt. Aanmeldingen onder Elektronisch Toezicht worden individueel geëvalueerd qua haalbaarheid.

De intake gaat steeds door op maandagvoormiddag en omvat verschillende onderdelen:
- Afname van bloedstalen;
- Een gesprek met de psycholoog en criminoloog;
- Een gesprek met de psychiater.

Deze informatie wordt teruggekoppeld op de teamvergadering. Het team neemt hierbij een beslissing omtrent het al dan niet opstarten van een behandeling.
Deze beslissing wordt telefonisch en/of schriftelijk gecommuniceerd aan de cliënt en/of de verwijzer.

Behandeling

Het UFC biedt **enkel individuele behandeling.** De frequentie van de gesprekken varieert naargelang de noden van de specifieke patiënt. Indien aangewezen en mogelijk wordt ook de context van de pleger betrokken in de behandeling.

Het UFC biedt geen groepsbehandeling aan.

Het UFC besteedt behandelingen uit indien hier aanwijzingen voor zijn (bv. patiënt wordt opgevolgd voor specifieke problematiek door privétherapeut). Het UFC volgt de patiënt op door middel van een halfjaarlijkse consultatie en staat in contact met de therapeut. Het UFC ondertekent de prestatieverbintenis, met vermelding van de externe behandelaar.

De wachtlijst fluctueert met een gemiddelde van 6 maanden.